

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Παραδοτέο Β:

«Ενδιάμεσο παραδοτέο της αξιολόγησης του σχεδιασμού των προγραμμάτων με έμφαση στις διαδικασίες υλοποίησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της δράσης ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων»

στο πλαίσιο του έργου με τίτλο:

«Αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ και στα ΠΕΠ»

Εκπόνηση: 2018

CMT Prooptiki
CONSULTING MANAGEMENT TRAINING

Πρόλογος.....	4
1. Επιτελική σύνοψη	5
1.1 Περιβάλλον και στοιχεία υλοποίησης της δράσης.....	5
1.2 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης.....	6
Αξιολόγηση της στόχευσης κάθε κύκλου δράσης	6
Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος τοποθέτησης παιδιών.....	7
Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος χρηματοδότησης και πληρωμής φορέων	8
Βαθμός κάλυψης αναγκών των ωφελούμενων από τη δράση.....	9
Αξιολόγηση της αλλαγής των διαδικασιών συμμετοχής των φορέων/δομών στη δράση	10
Προβλήματα κατά την υλοποίηση της δράσης	11
Γενικά συμπεράσματα επί της συγκριτικής αξιολόγησης των αλλαγών του συστήματος.....	12
υλοποίησης του κύκλου 2016 -2017 με τους δύο (2) προηγούμενους κύκλους.....	12
2. Executive Summary	14
2.1 Context and data of action's implementation	14
2.2 Evaluation of planning's procedures and action's implementation	15
Evaluation of each action cycle's targeting	15
Evaluating the changes in the placement system	16
Evaluating the changes of the payment system.....	17
Degree of coverage of the participants' needs	18
Assessing the changes of the participation procedures for entities/ structures in the action..	18
Weak points during action's implementation	19
General conclusions on the benchmarking of changes regarding the implementation	20
system of 2016 -2017 cycle, with the two (2) previous cycles.	20
3. Ανάλυση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»	22
3.1 Γενικό οικονομικό περιβάλλον	22
3.2 Κοινωνικός Αποκλεισμός, Συνθήκες Διαβίωσης, Φτώχεια	24
3.3 Εξελίξεις των συνολικών μεγεθών της Αγοράς Εργασίας	28
4. Συγκριτική αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης	36

4.1	Εισαγωγή	36
4.2	Παρουσίαση βασικών χαρακτηριστικών κάθε κύκλου δράσης	42
4.3	Συγκριτική αξιολόγηση των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης του κύκλου 2016 - 2017 με τους δύο (2) προηγούμενους κύκλους (2014-2015 & 2015-2016)	54
	<i>Αξιολόγηση της αλλαγής της στόχευσης της δράσης & συγκριτική αξιολόγηση της αλλαγής σε σχέση με τις ανάγκες των ομάδων-στόχου</i>	<i>56</i>
	<i>Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος τοποθέτησης παιδιών</i>	<i>59</i>
	<i>Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος πληρωμής των φορέων</i>	<i>62</i>
	<i>Αξιολόγηση της αλλαγής των ανωτάτων ορίων τιμών αποζημίωσης ανά θέση</i>	<i>65</i>
	<i>Αξιολόγηση των αλλαγών των διαδικασιών υποβολής αίτησης συμμετοχής και υποβολής δικαιολογητικών των φορέων/δομών</i>	<i>67</i>
4.4	Βαθμός κάλυψης των αναγκών των ωφελουμένων από τη δράση	68
4.5	Αξιολόγηση της ανταπόκρισης και συνεργασίας των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης με τον δικαιούχο ΕΕΤΑΑ ΑΕ	71
4.6	Συνέργεια και συμπληρωματικότητα ή ανταγωνιστικότητα με την υλοποίηση άλλων παρεμβάσεων	73
4.7	Προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης το σχολικό έτος 2016-2017	73

Πρόλογος

Το παρόν τεύχος αποτελεί το Παραδοτέο Β του έργου: «Αξιολόγηση των δράσεων εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ και στα ΠΕΠ», όπως αυτές υλοποιήθηκαν στις αντίστοιχες Πράξεις κατά τα έτη 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017 από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», και από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα κατά τα έτη 2015-2016 και 2016-2017, με τίτλο «Ενδιάμεσο παραδοτέο της αξιολόγησης του σχεδιασμού των προγραμμάτων με έμφαση στις διαδικασίες υλοποίησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της δράσης ως προς τους στόχους των επιμέρους Επιχειρησιακών Προγραμμάτων».

Η αξιολόγηση, διενεργήθηκε από την εταιρεία CMT ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε., για λογαριασμό της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», κατόπιν της υπ' αριθμ. 16735/15-12-2017 (ΑΔΑ: Ω4ΖΡ465ΧΙ8-ΜΧΠ, ΑΔΑΜ: 17ΑWRD002472434) απόφασης ανάθεσης του έργου.

Σκοπός του παρόντος έργου είναι η παροχή στην Αναθέτουσα Αρχή και στους αρμόδιους φορείς λήψης αποφάσεων (Υπουργείο Εργασίας, Υπουργείο Παιδείας, Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. ΑΝΑΔΕΔΒΜ κλπ.) των κατάλληλων πληροφοριών, στοιχείων και εκτιμήσεων σχετικά με μια σειρά θεμάτων που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και των αποτελεσμάτων των δράσεων εναρμόνισης για τις υπό εξέταση περιόδους (2014-15, 2015-16 και 2016-17).

Το παραδοτέο διαρθρώνεται σε τρεις ενότητες.

- Η πρώτη και δεύτερη ενότητα, αφορά την επιτελική σύνοψη του παραδοτέου.
- Η τρίτη ενότητα, περιλαμβάνει την ανάλυση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής».
- Στην τέταρτη ενότητα γίνεται συγκριτική αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων.

1. Επιτελική σύνοψη

1.1 Περιβάλλον και στοιχεία υλοποίησης της δράσης

Η δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» την περίοδο 2014-2020 συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και εντάσσεται:

- α) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στην απασχόληση, της εξέλιξης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της συμφιλίωσης του επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για ίση εργασία»,
- β) σε 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ), Επενδυτική Προτεραιότητα 9i «Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας» και 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών».

Στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους υλοποίησής της, που αφορούν στις περιόδους 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, η δράση υλοποιήθηκε μέσω 54 Πράξεων, οι οποίες εντάχθηκαν στα προαναφερόμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι, ο πρώτος κύκλος υλοποίησης της δράσης, την περίοδο 2014-2015, είχε εμπροσθοβαρή χαρακτήρα και υλοποιήθηκε κεντρικά μέσω μίας Πράξης από το Ε.Π. ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ στις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νότιου Αιγαίου, ενώ στις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, η δράση υλοποιήθηκε από διαθέσιμους πόρους του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013. Στους επόμενους κύκλους, των περιόδων 2015-2016 και 2016-2017, η δράση υλοποιήθηκε από το Ε.Π. ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ και από τα ΠΕΠ στο σύνολο της επικράτειας.

Συνολικά, από τη δράση της Εναρμόνισης, την εξεταζόμενη τριετία 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, ωφελήθηκαν 158.921 άτομα. Το 58,1% των ωφελούμενων και των τριών εξεταζόμενων κύκλων εντάχθηκε στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, το 41,1% στην 9i και το 0,8% στην 9iii των ΠΕΠ που αφορούσε σε παιδιά που ανήκαν στην ομάδα ΑμεΑ. Πιο συγκεκριμένα:

- στον πρώτο κύκλο 2014-2015, ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 38.149 άτομα στις 5 Περιφέρειες εφαρμογής της δράσης,
- στον κύκλο 2015-2016 ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 45.702 άτομα στις 13 Περιφέρειες της χώρας που υλοποιήθηκε η δράση, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 σε 75.070 άτομα.

Στη δράση συμμετείχαν συνολικά 1.356 φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών και τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους, εκ των οποίων το 31,1% ήταν δημοτικοί και το 68,9% ιδιωτικοί. Ειδικότερα:

- στον κύκλο 2014-2015, συμμετείχαν 701 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 1.918 δομές,

- στον κύκλο 2015-2016 συμμετείχαν 1.135 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.402 δομές, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 συμμετείχαν 1.248 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.826 δομές.

Σε ότι αφορά στο είδος δομών που λειτουργούσαν οι φορείς που συμμετείχαν στη δράση, το 80% αυτών, σε όλες τις εξεταζόμενες περιόδους, αφορά σε Βρεφικού/Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς σταθμούς.

1.2 Αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης

Την περίοδο 2016-2017, κατόπιν συνεργασίας των συναρμόδιων Υπουργείων Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού, καθώς του Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προωθήθηκαν σημαντικές καινοτομίες ως προς τον σχεδιασμό και υλοποίηση της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», με στόχο την ουσιαστικότερη στήριξη των ωφελουμένων και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της δράσης σε προγενέστερα έτη.

Πιο συγκεκριμένα, οι αλλαγές για την περίοδο 2016-2017 αφορούσαν στα κάτωθι σημεία :

- Κριτήρια και διαδικασία επιλογής ωφελουμένων.
- Στη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών στις δομές
- Στον συνολικό αριθμό διαθέσιμων θέσεων
- Στα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας των δαπανών
- Διαδικασία πληρωμών των φορέων/δομών
- Απλοποίηση των διαδικασιών υποβολής αίτησης συμμετοχής και υποβολής δικαιολογητικών των φορέων/δομών.

Αξιολόγηση της στόχευσης κάθε κύκλου δράσης

Με την αλλαγή αυτή της στόχευσης της δράσης που έλαβε χώρα στον κύκλο 2015-2016 και συνεχίστηκε και στον κύκλο 2016-2017, επιχειρήθηκε η ενίσχυση της θέσης των άνεργων γυναικών στην αγορά εργασίας, το ποσοστό των οποίων παρέμενε σταθερά άνω του 30% καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο εφαρμογής της δράσης. Η προώθηση ίσων ευκαιριών, η βελτίωση της απασχολισιμότητας των γυναικών και η συμφιλίωση μεταξύ επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου, αποτέλεσαν κύριους στόχους της δράσης, ειδικά για άτομα άνεργα, επισφαλώς απασχολούμενα που κινδυνεύουν με κοινωνικό αποκλεισμό όπως είναι τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά. Στο πλαίσιο αυτό, το σύστημα μοριοδότησης άλλαξε, priμοδοτώντας με περισσότερα μόρια τους άνεργους ή επισφαλώς απασχολούμενους ή με εισόδημα κάτω από το κατώφλι φτώχειας, έναντι των εργαζομένων που ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο 2014-2015, με σκοπό να αποδεσμευθούν από τη φύλαξη των παιδιών τους και να μπορούν να αναζητήσουν εργασία ή να βελτιώσουν τους όρους απασχολησιμότητάς τους.

Απόρροια αυτής της αλλαγής στο σύστημα μοριοδότησης ήταν η διαφοροποίηση της σύνθεσης των ωφελούμενων, όσον αφορά στην εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση. Πιο

συγκεκριμένα στον κύκλο 2015-2016, το ποσοστό των ανέργων ωφελούμενων διαμορφώθηκε στο 47,7% έναντι 36,4% που ήταν στον κύκλο 2014-2015, ενώ στον κύκλο 2016-2017, το ποσοστό των ανέργων ωφελούμενων αυξήθηκε ακόμη περισσότερο και διαμορφώθηκε στο 50,2%.

Το 61% των ωφελούμενων συμφωνεί με αυτή την αλλαγή της στόχευσης της δράσης υπέρ των ανέργων, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας που διενεργήθηκε σε αυτόν τον πληθυσμό. Αναλύοντας όμως τις τοποθετήσεις των ωφελούμενων, ανάλογα με την εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, το 90% των ανέργων τάσσονται υπέρ αυτής της αλλαγής, δεδομένου όπως αναφέρουν η συμμετοχή τους στη δράση και η αποδέσμευσή τους από τη φροντίδα του παιδιού τους αποτέλεσε βασικό κίνητρο συμμετοχής τους σε αυτή προκειμένου να έχουν περισσότερο χρόνο να αναζητήσουν εργασία ή να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης /κατάρτισης. Παράλληλα ένα σημαντικό ποσοστό αυτών ανέφερε ότι εργάζεται εποχιακά και δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τις ώρες εκείνες. Στον αντίποδα αυτών, μόνο το 40% των εργαζόμενων συμφωνεί με αυτή την αλλαγή, καθώς όπως δηλώνει το 60,0% είτε δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τους τις ώρες που εκείνοι εργάζονται, είτε δεν μπορούν να καλύψουν το κόστος ενός παιδικού σταθμού.

Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος τοποθέτησης παιδιών

Η διαδικασία τοποθέτησης των ωφελούμενων στους υπό αξιολόγηση κύκλους διακρίνεται σε δύο συστήματα: α) το σύστημα υποχρεωτικής σύζευξης και β) το σύστημα αξίας τοποθέτησης (voucher).

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, 2014-2015 και 2015-2016, η τοποθέτηση των παιδιών σε δομές, γίνονταν από την Ε.Ε.Τ.Α.Α, βάσει των δομών που δήλωναν στην αίτησή τους οι ωφελούμενοι και κατά φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, βάσει της μοριοδότησης που λάμβαναν (Σύστημα Σύζευξης). Επιλεγόταν η πρώτη δομή αίτησης για την τοποθέτηση του παιδιού, ενώ αν δεν υπήρχε διαθέσιμη θέση στην επιλεγμένη δομή, γινόταν η τοποθέτηση του σε δομή της δεύτερης επιλογής. Ο αριθμός των δομών που μπορούσαν να δηλώσουν οι ενδιαφερόμενοι στην αίτησή τους ήταν μέχρι 4 στον κύκλο 2014-2015 και μέχρι 5 στον κύκλο 2015-2016. Η τοποθέτηση των παιδιών τους στις δομές ήταν δεσμευτική για τους ωφελούμενους μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την ανάρτηση των σχετικών αποτελεσμάτων, ενώ η αλλαγή δομής αποτελούσε μία σύνθετη για τον ωφελούμενο διαδικασία που προϋπέθετε την υποβολή καταγγελίας κατά της δομής που φιλοξενούνταν το παιδί τους. Παράλληλα, σε περίπτωση μετακίνησης των ωφελούμενων σε άλλη περιοχή, η θέση χάνονταν και εκτός αυτών, σε περίπτωση που οι θέσεις στις δομές επιλογής ενός ενδιαφερόμενου είχαν καλυφθεί από άλλους ωφελούμενους με μεγαλύτερη μοριοδότηση, η αίτηση απορρίπτονταν ανεξαρτήτως των μορίων που αυτός συγκέντρωνε.

Στον κύκλο 2016-2017, καταργείται η Υπηρεσία «Σύζευξης» που εφαρμόστηκε στους κύκλους 2014-2015 και 2015-2016 και εισάγεται το νέο σύστημα τοποθέτησης voucher, το οποίο επιχείρησε να βελτιώσει αδυναμίες του προηγούμενου συστήματος της Σύζευξης, δίνοντας τη δυνατότητα στους ωφελούμενους από τη δράση:

- να επιλέξουν τη δομή (παιδικό σταθμό, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) στην οποία επιθυμούσαν να εγγράψουν το παιδί τους,
- να αλλάξουν δομή εντός του κύκλου της δράσης χωρίς να χάσουν το Voucher, καθώς η αξία τοποθέτησης (voucher) δεν συνδέονταν με συγκεκριμένη θέση σε κάποια δομή, αλλά ακολουθούσε το δικαιούχο (γονέα) και
- να ενεργοποιήσουν το Voucher οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την διάρκεια του 11μηνου κύκλου της δράσης.

Εκτός από τις παραπάνω καινοτομίες που εισήγαγε το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων, καταργήθηκε ο περιορισμός σύμφωνα με τον οποίο οι δομές μπορούσαν να δεχτούν voucher μόνο για το 70% της δυναμικότητάς τους και πλέον μπορούσαν να διαθέσουν έως και το 100% των θέσεων τους, αυξάνοντας έτσι τις επιλογές των ωφελούμενων. Η άρση αυτού του περιορισμού που ίσχυε στους δύο προηγούμενους εξεταζόμενους κύκλους, έδωσε παράλληλα τη δυνατότητα στις δομές κάλυψης των κενών θέσεων τους εντός του κύκλου της δράσης, γεγονός που συνέβαλε περαιτέρω στην ενίσχυση της δραστηριότητάς τους.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα των πρωτογενών ερευνών που διενεργήθηκαν σε ωφελούμενους και φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, η πλειοψηφία αυτών αναγνωρίζει ως θετικές τις αλλαγές αυτές στο σύστημα τοποθέτησης. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι το Voucher καλύπτει περισσότερο τις ανάγκες των γονέων σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα, αναγνωρίζοντας ως σημαντικότερο πλεονέκτημα τη δυνατότητα επιλογής δομής της αρεσκείας τους), καθώς και τη δυνατότητα μεταφοράς του voucher σε άλλη δομή στην περίπτωση που δεν μείνουν ικανοποιημένοι από την αρχική τους επιλογή. Στο ίδιο μήκος κύματος, οι φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών αναγνωρίζουν ως βασικότερο πλεονέκτημα του νέου συστήματος την άρση του περιορισμού της διάθεσης του 70% των θέσεων της νόμιμης δυναμικότητάς τους στη δράση, αλλά και τη δυνατότητα στις δομές κάλυψης των κενών θέσεων τους εντός του κύκλου της δράσης. Οι δύο αυτές παράμετροι, φαίνεται μάλιστα να συνέβαλαν περαιτέρω στην ενίσχυση της δραστηριότητάς τους και ιδιαίτερα των δημοτικών δομών που η δράση της Εναρμόνισης αποτελεί βασική πηγή χρηματοδότησής τους.

Η εφαρμογή όμως του νέου συστήματος τοποθέτησης Voucher, είχε και κάποιες αδυναμίες, οι σημαντικότερες εκ των οποίων ήταν η έλλειψη αντιστοίχισης μεταξύ προσφερόμενων θέσεων και voucher που διατέθηκαν, καθώς και η τοποθέτηση των ωφελούμενων στις δομές με κριτήρια που έθεσαν οι ίδιες και όχι βάσει της μοριοδότησης που είχαν λάβει.

Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος χρηματοδότησης και πληρωμής φορέων

Την περίοδο 2016-2017 ο τρόπος πληρωμής των δομών αλλάζει ριζικά, σε μια προσπάθεια συστηματικότερης χρηματοδότησης των δομών σε μηνιαία πλέον βάση. Στο πλαίσιο αυτό, σύμφωνα με το νέο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της δράσης, συμβάλλονται με τους ωφελούμενους από τη δράση οι φορείς αντί της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ενώ οι πληρωμές, πραγματοποιούνται εντός δεκαπενθημέρου από την υποβολή προς την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. των σχετικών δικαιολογητικών τεκμηρίωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Η συντριπτική πλειοψηφία (88,7%) των φορέων που συμμετείχαν στη δράση στον κύκλο 2016-2017, θεωρεί την αλλαγή του τρόπου πληρωμής των δομών ότι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Όπως διατυπώνουν, η εφαρμογή του νέου συστήματος πληρωμής, αν και αύξησε το διοικητικό/λογιστικό βάρος των φορέων/δομών που συμμετείχαν σε αυτή, λόγω του αυξημένου όγκου δικαιολογητικών πληρωμής, συνέβαλλε ωστόσο σημαντικά στην ενίσχυση της ταμειακής τους ρευστότητας και κατά συνέπεια, στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Βαθμός κάλυψης αναγκών των ωφελούμενων από τη δράση

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους της δράσης, καλύφθηκε, ένα σημαντικό τμήμα των αναγκών του πληθυσμού στόχου, με τη μεγαλύτερη κάλυψη να παρατηρείται στον κύκλο 2016-2017.

Ποσοστό κάλυψης αναγκών ενδιαφερόμενων, ανά Περιφέρεια και κύκλο (αιτήσεις με πλήρη φάκελο)				
Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Περισσότερο ανεπτυγμένες	Αττικής	77,9%	45,5%	92,4%
	Νοτίου Αιγαίου	82,8%	48,3%	94,1%
Σε μετάβαση	Δυτικής Μακεδονίας	84,5%	58,2%	93,8%
	Στερεάς Ελλάδας	75,6%	77,0%	92,0%
	Πελοποννήσου		61,5%	92,8%
	Ιονίων Νήσων		74,3%	91,3%
	Βορείου Αιγαίου		77,0%	92,3%
	Κρήτης		45,8%	88,0%
Λιγότερο ανεπτυγμένες	Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης		63,5%	93,9%
	Κεντρικής Μακεδονίας	79,5%	42,8%	93,3%
	Ηπείρου		65,7%	95,2%
	Θεσσαλίας		66,5%	95,4%
	Δυτικής Ελλάδας		76,5%	89,8%
Σύνολο		79,0%	53,0%	92,7%

Παρά τα αυξημένα ποσοστά κάλυψης αναγκών όμως, που καταγράφηκαν στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους υλοποίησης της δράσης, η ανάλυση των στοιχείων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., καταδεικνύει ότι υπάρχει ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού του οποίου οι αιτήσεις δεν ικανοποιήθηκαν. Πιο συγκεκριμένα:

- στον κύκλο 2014-2015, δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 10.133 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο,
- στον κύκλο 2015-2016, δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 40.495 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο, ενώ τέλος
- στον κύκλο 2016-2017 δεν ικανοποιήθηκαν οι αιτήσεις 6.045 ενδιαφερομένων με πλήρη φάκελο.

Οι ανικανοποίητες αυτές αιτήσεις, αν και βαίνουν μειούμενες, καταδεικνύουν αφενός το μέγεθος των αναγκών που υπάρχουν και αφετέρου την ανάγκη ενίσχυσης της δράσης με πρόσθετους πόρους, έτσι ώστε να καλύπτονται μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού στόχου. Η ανάγκη αυτή για αύξηση της χρηματοδότησης είναι συνυφασμένη και με τη σημαντική μείωση του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος της πλειοψηφίας του πληθυσμού στόχου στον οποίο απευθύνεται η δράση της Εναρμόνισης. Τα παραπάνω, επιβεβαιώνονται και από την τοποθέτηση του 68,6% των ωφελούμενων, στη σχετική ποσοτική έρευνα, σύμφωνα με την οποία τα χρήματα που δόθηκαν για τη δράση της Εναρμόνισης στους 3 εξεταζόμενους κύκλους, δεν επαρκούσαν να καλύψουν τις ανάγκες «όλων».

Αξιολόγηση της αλλαγής των διαδικασιών συμμετοχής των φορέων/δομών στη δράση

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, 2014-2015 και 2015-2016, το Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της δράσης, προέβλεπε τη διενέργεια διαγωνισμού στον οποίο καλούνταν οι φορείς / δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών που διαθέτουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας να υποβάλλουν πλήρη φάκελο υποψηφιότητας με τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά δικαιολογητικά, καθώς και σχετική εγγυητική επιστολή συμμετοχής (ύψους 2%) επί του συνολικού ποσού της προσφοράς του υποψήφιου αναδόχου για όλες τις προσφερόμενες θέσεις. Η υπαγωγή των φορέων / δομών στη δράση γινόταν μετά από αξιολόγηση των σχετικών φακέλων υποψηφιότητας από επιτροπές που συστήνονταν / συγκροτούνταν με απόφαση του Δ.Σ. της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ενώ για την υπογραφή συμβάσεων οι φορείς που είχαν επιλεγεί έπρεπε να προσκομίσουν νέα δικαιολογητικά συμμετοχής καθώς και εγγυητική επιτολή καλής εκτέλεσης ύψους 5% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της σύμβασης. Επιπρόσθετα διενεργούνταν έλεγχος των σχετικών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Την περίοδο 2016-2017 αλλάζουν οι διαδικασίες συμμετοχής των φορέων/ δομών στη δράση σε μία προσπάθεια περιορισμού των γραφειοκρατικών διαδικασιών και μείωσης του κόστους συμμετοχής τους στη δράση. Πιο συγκεκριμένα, η διαγωνιστική διαδικασία αντικαθίσταται με μία απλή αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους των φορέων, καταργούνται οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ενώ δεν απαιτείται πλέον έλεγχος των συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς συμβαλλόμενοι με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. είναι οι ωφελούμενοι και όχι οι φορείς όπως ίσχυε στους προηγούμενους δυο κύκλους.

Η αλλαγή αυτή των διαδικασιών συμμετοχής στη δράση, βρίσκει σύμφωνη τη συντριπτική πλειοψηφία (92,8%) των φορέων, όπως προέκυψε από τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Στα απολύτως θετικά της νέας διαδικασίας συμμετοχής των φορέων αναγνωρίζεται:

- η μείωση του διοικητικού τους βάρους, λόγω της απλοποίησης των διαδικασιών συμμετοχής τους στη δράση (95,4%),
- η δυνατότητα των γονέων να έχουν περισσότερες επιλογές δομών (84,7%),
- η μείωση του κόστους συμμετοχής των φορέων/δομών στο πρόγραμμα (77,1%), εξαιτίας της κατάργησης των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και καλής εκτέλεσης,

- η συμμετοχή στη δράση φορέων που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν (72,2%).

Το 60,3% όμως των φορέων (65% των δημοτικών φορέων και το 55% των ιδιωτικών), ανέφερε πως η νέα διαδικασία αύξησε τον ανταγωνισμό μεταξύ των δομών, γεγονός όμως που φαίνεται να λειτουργεί προς όφελος των γονέων.

Προβλήματα κατά την υλοποίηση της δράσης

Τα σημαντικότερα προβλήματα που διαγνώστηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης αφορούν:

- Στη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής από πλευράς ωφελούμενων, η οποία οφείλεται σε τέσσερις παράγοντες και πιο συγκεκριμένα, στη μέτρια ή ελλιπή ενημέρωση που έχουν οι ωφελούμενοι γύρω από τα δικαιολογητικά που πρέπει να συνυποβάλουν με την αίτησή τους, στην καθυστερημένη ενημέρωσή τους γύρω από την προκήρυξη των σχετικών προσκλήσεων της δράσης, στην πολυπλοκότητα κάποιων δικαιολογητικών που ζητούνται και στην ελλιπή κατανόηση της διοικητικής γλώσσας που χρησιμοποιείται στα έγγραφα της δράσης. Η υποχρεωτική υποβολή της αίτησης συμμετοχής ηλεκτρονικά, που υιοθετήθηκε στον κύκλο 2016-2017, φαίνεται να δημιουργήσει μεγαλύτερο «άγχος και ανασφάλεια» σε μερίδα ωφελούμενων που δεν είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση Η/Υ ή δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο.
- Στη διαδικασία τοποθέτηση των παιδιών στις δομές : Η αλλαγή της διαδικασίας τοποθέτησης ωφελούμενων στο κύκλο 2016-2017, φαίνεται να δημιουργήσει προβλήματα σε μια σημαντική μερίδα των συμμετεχόντων, τα οποία αφορούσαν:
 - στην ανάγκη συστηματικής αναζήτησης δομής έως την εύρεση διαθέσιμης θέσης
 - στην εγγραφή του παιδιού σε δομή που δεν ήταν στις πρώτες επιλογές, λόγω έλλειψης διαθέσιμων θέσεων
 - Την καταβολή επιπλέον τιμήματος για υπηρεσίες μετακίνησης που δεν είχαν σκοπό να χρησιμοποιήσουν ή για επιπλέον δραστηριότητες που παρουσιαζόταν ως «υποχρεωτικές» με σκοπό την εξασφάλιση θέσης σε δομές πρώτης επιλογής

Παράλληλα, όσον αφορά τις δομές η αλλαγή του συστήματος τοποθέτησης οδήγησε στην αδυναμία έγκαιρου προγραμματισμού της κάλυψης των θέσεων.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, κάποια από τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι γονείς, οφείλονταν κυρίως στην ελλιπή ενημέρωση που είχαν γύρω από τις αλλαγές του νέου συστήματος και τις διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθήσουν για την τοποθέτηση τους παιδιού τους. Η κατάσταση αυτή φαίνεται να ομαλοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό κατά τις επόμενες περιόδους, όπου οι γονείς ήταν σαφώς πιο ενημερωμένοι και εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες του νέου συστήματος.

- Στο ύψος της τιμής αποζημίωσης ανά θέση: Η μείωση των τιμών αποζημίωσης ανά θέση που έλαβε χώρα στον κύκλο 2016-2017, σύμφωνα με το 31,5% των δημοτικών και το 71,6% των

ιδιωτικών φορέων, είναι υποκοστολογημένη σε σχέση με τα κέντρα κόστους λειτουργίας τους, όπως προκύπτει από τα ευρήματα της σχετικής ποσοτικής έρευνας.

- Στις διαδικασίες παρακολούθησης της δράσης από τους φορείς/δομές: Αν και ένας από τους στόχους των αλλαγών του νέου συστήματος ήταν η μείωση της γραφειοκρατίας και η απλοποίηση των διαδικασιών, ωστόσο στην πράξη αυτό επιτεύχθηκε μόνο για τις διαδικασίες υποβολής των αιτήσεων στο πρόγραμμα. Αντίθετα, όσον αφορά την παρακολούθηση της δράσης, φαίνεται πως οι αλλαγές που υιοθετήθηκαν στον κύκλο 2016-2017, επιβάρυναν τελικώς το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος των φορέων που συμμετείχαν σε αυτόν τον κύκλο.

Γενικά συμπεράσματα επί της συγκριτικής αξιολόγησης των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης του κύκλου 2016 -2017 με τους δύο (2) προηγούμενους κύκλους

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι η αποδέσμευση από τη φροντίδα του παιδιού αποτελεί κοινή ανάγκη τόσο για τους ανέργους, όσο για τους εργαζόμενους ωφελούμενους από τη δράση, οι οποίοι από διαφορετική αφετηρία έχουν ανάγκη να υποστηριχθεί η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η αλλαγή της στόχευσης της δράσης υπέρ των ανέργων, η οποία εκφράστηκε μέσω της μοριοδότησης, αποτελεί μία ουσιαστική πολιτική ίσων ευκαιριών, στοχεύοντας στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή.

Σε ότι αφορά το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων, διαπιστώνεται ότι η αλλαγή που προωθήθηκε στόχευε στην αντιμετώπιση, σε μεγάλο βαθμό, των αδυναμιών του ισχύοντος συστήματος της Σύζευξης, εισάγοντας καινοτομίες που βρίσκουν σύμφωνους την πλειοψηφία των ωφελούμενων, αλλά και των φορέων παροχής υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών. Χρίζει όμως περαιτέρω βελτιώσεων, προκειμένου να ωριμάσει στην εφαρμογή του και να αντιμετωπιστούν οι αδυναμίες οι οποίες εμφανίστηκαν.

Η νέα διαδικασία συμμετοχής των φορέων / δομών στη δράση, πέτυχε απόλυτα τους στόχους της περί απλοποίησης των διαδικασιών, αντιμετώπισης της γραφειοκρατίας, ελάφρυνσης του διοικητικού βάρους του συστήματος διαχείρισης της δράσης και μείωσης του κόστους συμμετοχής των φορέων. Πέρα από την καθολική σχεδόν αποδοχή της από τους φορείς, η νέα διαδικασία λειτουργεί προς όφελος των γονέων, δίνοντάς τους την δυνατότητα να επιλέξουν οποιαδήποτε Δομή της επιλογής τους. Επισημαίνεται ότι προς διευκόλυνση των ωφελούμενων η ΕΕΤΑΑ δύναται να προσφέρει υπηρεσίες σύζευξης βάσει των προτιμήσεων που έχουν δηλώσει στο προαιρετικό σκέλος της αίτησης τους.

Επιπρόσθετα αλλαγή του τρόπου πληρωμής των φορέων διευκόλυνε σημαντικά την εύρυθμη λειτουργία των φορέων, ενισχύοντας την ταμειακή τους ρευστότητα, ωστόσο χρίζει επανεξέτασης η τιμή αποζημίωσης ανά θέση, σε μία προσπάθεια ρεαλιστικότερης κοστολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών και κατά συνέπεια καταλληλότερης τιμής αποζημίωσής τους.

Ολοκληρώνοντας διαπιστώνεται ότι η δράση της Εναρμόνισης εφαρμόστηκε με διαφορετικό τρόπο σε κάθε έναν από τους τρεις εξεταζόμενους κύκλους. Οι συνεχείς αλλαγές στο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της Δράσης, φαίνεται ότι δεν επέτρεψαν στο πρόγραμμα να αποκτήσει ένα σαφή «βηματισμό». Ωστόσο οι αλλαγές αυτές, η πλειοψηφία των οποίων κινείται προς την σωστή κατεύθυνση, έγιναν στο πλαίσιο μιας προσπάθειας η οποία αφενός επιχείρησε να εξορθολογήσει και απλοποιήσει κάποιες διαδικασίες εφαρμογής της και αφετέρου να αντιμετωπίσει το κοινωνικό πρόβλημα της ανεργίας, η οποία παρουσίασε φαινόμενα έξαρσης εξαιτίας της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης της χώρας. Οι σημαντικότερες αλλαγές του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν στον κύκλο 2016-2017, που αν και δεν αποτέλεσαν προϊόν ευρείας διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς, βρίσκουν σύμφωνη τη πλειοψηφία αυτών, παρότι υπάρχουν αρκετά επιμέρους σημεία που χρήζουν περαιτέρω βελτίωσης.

2. Executive Summary

2.1 Context and data of action's implementation

The action of the project “Harmonization of family and professional life” within the period 2014-2020, is funded by the European Social Fund and is added in:

- a) The Operational Program “Human Resources Development, Education And Lifelong Learning” and in the Investment Priority 8iv «Equality between men and women in all sectors, including access to employment, career development, reconciliation of work and private life and promotion of equal pay for equal work» as well as
- b) In the 13 Regional Operational Programmes and in the Investments Priorities 9i «Active inclusion, with a view inter alia to the promotion of equal opportunities and active participation and the improvement of employability » and 9iii « *Combating all forms of discrimination and promoting equal opportunities* »

During the 3 study cycles of its implementation, regarding the periods of 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, the action was implemented through 54 operations, which were included in the abovementioned Operational Programmes. At this point, it should be mentioned that the first cycle of the action's implementation in 2014-2015, had a front-loading character and was implemented centrally through an Operation derived from the EP. ANAD EDBM, in the regions of Attica, Central Macedonia, West Macedonia, Sterea Hellas and South Aegean. Regarding the other regions of the country, the action was implemented by the available resources of the EP ANAD EDBM 2007-2013. In the next cycles of the action, in 2015-2016 and 2016-2017, the action was implemented by the EP. ANAD EDBM and the ROP's all over Greece.

In total, from the action of the Harmonization, in the years 2014-2015, 2015-2016, 2016-2017, 158.921 participants were benefited. 58.1% of the participants of these study cycles were benefited in the framework of the Investment Priority 8iv of the EP. ANAD EDBM, 41.1% of them in the framework of the EP 9i and the 0.8% in the framework of the 9iii of the ROP's regarding disabled children. Specifically:

- In the first cycle, the number of participants was 38.149 from the 5 Regions of the action's implementation
- In the cycle 2015-2016 the number of participants was 45.702 from the 13 Regions of the action's implementation, whilst
- In the cycle 2016-2017 the number reached 75.070 people.

Throughout the action, 1.356 entities, which provide services of care and safekeeping for babies, infants, and children, participated during the 3 study periods, from which 31.1% were public and 68.9% were private. Specifically:

- In the cycle 2014-2015, 701 entities participated, that operated 1.918 structures.
- In the cycle 2015-2016, 1.135 entities participated, that operated 3.402 structures, while
- In the cycle 2016-2017, 1.248 entities participated, that operated 3.826 structures.

In regards to the type of structures that the entities were operating in the action, 80% of them within all the study periods, were related to nursery and day-care center schools.

2.2 Evaluation of planning's procedures and action's implementation

Following the cooperation between the Ministry of Interior and the Ministry of Administrative Reconstruction, the Ministry of Economy, Development and Tourism as well as the Ministry of Labor, Social Insurance and Social Solidarity during 2016-2017, important innovations were promoted regarding the planning and the implementation of the action "Harmonization of family and professional life". Their aim was a more substantial support of the participants. Also, these innovations were aiming at addressing the difficulties emerged during the implementation of the action in previous years.

Specifically, the changes for the period 2016-2017 were related to the topics bellow:

- Criteria and selection process of participants:
- Process regarding the placement of children in the structures:
- Total number of available positions
- Supporting documents for expenses:
- payments
- simplification of process for the application for participation and for the submission of supporting documents by the entities /structures

Evaluation of each action cycle's targeting

By the change of targeting of the action, that took place in the cycle 2015-2016 and continued in the 2016-2017 cycle, there was an attempt to support the entrance of the unemployed women in the labor market, the percentage of which was still up to 30% during the whole period of implementing the action. Promoting equal opportunities, improving women's employability and harmonizing work and private life have been the main objectives of the action, especially for people who are unemployed, precariously employed or at risk of social exclusion, such as single parent families' households with dependent children and households with dependent children. Given the above, the system of credits has changed, by giving more credit points to the unemployed or people with precarious employment, compared to employed in the previous 2014-2015 cycle, aiming to support people with care responsibilities, so that they can search for a job or to improve their labour market situation.

Results of this change in the award point system was the diversification of the categories of participants in regards to their working status at the time of their integration into the action.

Specifically, in 2015-2016, 47,7% of participants were unemployed compared to the 36,4% in 2014-2015, while in 2016-2017, 50,2% of participants were unemployed.

61% of participants agree with this change in the targeting of the action for the unemployed, according to the results of the quantitative research conducted in this target group. However, analyzing the results depending on their working status at the time of their integration into the action, important differentiations are observed. Specifically, 90% of the unemployed are in favor of that change, as their participation in the action and their release from childcare, have been their main motivation to participate in it, in order to have more time to seek work or attend a training program. At the same time a significant percentage of them reported being employed on a temporary contract and there is no family member who can take care of the child during their working hours. On the contrary, only 40% of the employed participants agree with this change, while as stated by the 60.0% of them, there is no family member who can take care of their child during the working hours or they are not able to pay by themselves kindergarten's expenses.

Evaluating the changes in the placement system

The placement process for the children in the evaluated periods is distinguished in two systems: a) the system of obligatory conjunction b) the voucher system.

In the first two cycles of action's implementation, 2014-2015 and 2015-2016, the placement of children in structures was made by E.E.T.A.A., based on the selected structures in the participants' application, and their descending order, based on the award points they received (Conjunction System). The structure of their first choice in the application was selected for the placement of the child, and if no place was available in the selected structure, it was placed in a structure of their second choice. The number of structures the interested parties could claim in their application was up to 4 in the 2014-2015 cycle and up to 5 in the 2015-2016 cycle. The placement of their children in the structures was binding for participants within a certain time period from the posting of the relevant results. The change of structure was a complex process for the participant, which required a complaint against the structures where the children were hosted. At the same time, if participants moved to another area, the placement was not any more available, and if the placements in the selected structures of an interested party were covered by other participants, with a higher grading, the application was rejected regardless of the collected credits.

In the 2016-2017 cycle, the "Conjunction" service that was implemented in the 2014-2015 and 2015-2016 cycles, was withdrawn and the new voucher placement system was introduced. The latter attempted to improve the weaknesses of the previous Conjunction system, giving the right to participants of the action to:

- Freely choose their desired structure (nursery/KDAP/KDAPMEA) for their child enrollment.
- Change structure without her/him losing the voucher, since the value of the voucher was not related with that particular placements in a structure, but was under the name of the participant/parent.
- Activate the voucher at any time during the 11 months of the action's cycle.

Apart from the aforementioned innovations introduced by the new system of placements, it was also withdrawn the restriction through which the structures were able to accept vouchers for the 70% of their capacity, while with the new system they could provide up to 100% of their available placements, increasing that way the options of the participants. The abolishment of this restriction that was valid within the two previous study cycles, enabled the structures to cover the remaining empty placements within the action's cycle, and thus enhance their activity.

According to the results of field research carried out on participants and providers of child care and care services, the majority of them recognize these changes as positive in the placement system. In particular, it seems that the Voucher is more relevant to the parents' needs than the previous system, recognizing as the most important advantage the ability of selecting a structure of their choice. At the same time, it is also recognized the ability of transferring the voucher to another structure if they are not satisfied with their initial choice. Under this spectrum, the childcare and care providers recognize as a key advantage of the new system, the lifting of the 70% limitation of their legal capacity in the action but also the ability to cover their vacancies within of the cycle of action. These two parameters seem to have significantly contributed to the strengthening of structures' activity; particularly significant were to the public structures, where the action of Harmonization is a key source of their funding.

The implementation of the new system Voucher had some weak points, the most important of which was the lack of matching between vacant placements and vouchers made available, as well as the placement of participants in the structures based on criteria set by structures themselves and not based on the allocation of the credits they had received.

Evaluating the changes of the payment system

In the period 2016-2017, the way with which structures receive the payments changes radically in an attempt to systematically fund structures on a monthly basis. In this context, according to the new System of Management, Evaluation, Monitoring and Auditing of the action, beneficiaries contribute to the E.E.T.A.A, while the payments are made within a fortnight submission to E.E.T.A.A. SA of the relevant supporting documents of the physical and economic object.

The vast majority (88,7%) of the respondent entities consider the change of the payment system adopted in the period of 2016-2017, to be in the right direction, according to the results of the related research. As stated, the implementation of the new payment system, although increased the administrative/accounting burden of the entities/ structures that participated in it, because of the increased volume of payment entitlements, has contributed significantly to the strengthening of their cash flow and, consequently, their smooth functioning.

Degree of coverage of the participants' needs

As presented by the following table, in the three study cycles of action, a significant part of the target population's needs were covered, with the largest coverage being observed in the 2016-2017 cycle.

coverage ratio by Region and action cycle (applications with full dossier of supporting documents)				
District Category	Region	2014-2015	2015-2016	2016-2017
More Developed	Attica	77,9%	45,5%	92,4%
	South Aegean	82,8%	48,3%	94,1%
In Transition	Western Macedonia	84,5%	58,2%	93,8%
	Stereia Hellas	75,6%	77,0%	92,0%
	Peloponnesus		61,5%	92,8%
	Ionian Islands		74,3%	91,3%
	North Aegean		77,0%	92,3%
	Crete		45,8%	88,0%
	East Macedonia and Thrace		63,5%	93,9%
Less Developed	Central Macedonia	79,5%	42,8%	93,3%
	Epirus		65,7%	95,2%
	Thessaly		66,5%	95,4%
	Western Greece		76,5%	89,8%
Total		79,0%	53,0%	92,7%

Despite the increased coverage of needs, recorded in the three study cycles of the action, **the** analysis of the E.E.T.A.A. data. SA, shows that there is a significant proportion of the target population whose applications were not satisfied. Specifically:

- In the cycle 2014-2015, 10.133 applications with full dossier were not satisfied
- In the cycle 2015-2016, 40.495 applications with full dossier were not satisfied, while
- In the cycle 2016-2017, 6.045 applications with full dossier were not satisfied

These unsatisfied applications, albeit decreasing, show both the magnitude of the needs and the need to reinforce the action with additional resources to cover larger portions of the target population. This need for increased funding is also linked to a significant reduction in the available family income of the majority of the target population

targeted by the Harmonization action. This is also confirmed by 68.6% of participants' statements, in the relative quantitative research, according to which the budget given for the Harmonization action in the 3 study cycles was not enough to meet the needs of "all".

Assessing the changes of the participation procedures for entities/ structures in the action

In the first two cycles of the action's implementation, 2014-2015 and 2015-2016, the Management, Evaluation, Monitoring and Auditing of the action, required a competition tendering, in which the upon bodies/structures providers of childcare and care services which have establishment and operating license, are called to submit an application full dossier with all the needed legal

documents. At the same time a related guarantee letter for participation (2%) is required based on the total budget's offer of the tenderer's proposal for all the provided placements. The selection of the bodies/structures of the action was completed after the evaluation of the relevant application files, by committees that were constituted/composed by decision of the Board of Directors of E.E.T.E.A.. Regarding the signing of the contracts, the selected bodies had to submit new supporting documents and a guarantee letter of proper performance of 5% of the annual budget of the contract. In addition, auditing of the relevant contracts were carried out by the Court of Auditors.

In the period of 2016-2017 the procedures of participation of the entities/structures in the action changed, in an attempt to limit bureaucracy and reduce the cost of participation in the action. Specifically, the tender procedures are replaced by a simple expression of interest application by the entities, the guarantee letters for participation and proper performance are cancelled, while contracting parties with the E.E.T.A.A. are the participants and not the entities, as was in force in the previous 2 cycles.

The change on these participations' procedures in the action, satisfy the vast majority (92.8%) of entities, as emerged from the results of the related field research. The following are all positive aspects of the new participation process:

- Reduction of the administrative burden due to the simplification of the procedures for their participation in the action (95.4%),
- The ability of parents to have a variety of choice of structures (84.7%),
- The reduction in the cost of participation of the entities / structures in the program (77.1%), due to the abolition of the letters of guarantee for participation and good performance,
- Entities' Participation in the action that were not able to participate in the previous system (72,2%).

60.3% of the entities (65% of the public entities and 55% of the private ones), stated that the new procedure, increased the competition between them, a fact that seems to be beneficial for the the parents.

Weak points during action's implementation

The most important weaknesses during the implementation was related to the:

- ***Procedure of submission for participants' application***, which is because of 4 factors; specifically it is because of the moderate/incomplete information regarding the documents need to be co-submitted with the their application; the delay of the communication of the information regarding the call of proposal of action; the complexity of some of the supporting documents that are needed; and in the incomplete comprehension of the managerial language/terminology that is used in the action's files. The obligatory online submission of the participation's application that was adopted in the cycle 2016-2017, seemed to create more "anxiety and uncertainty" to some participants, who are not familiar with the use of PC or the do not have any access to the internet.

- ***Procedure of children' placement*** in the structures: The change in the procedure of placement in the cycle 2016-2017, seems to have created problems in a significant portion of the participants, which concerned:
 - the need to systematically seek for a structure until he/she finds an available placement
 - sending his/her child to a structure which was not in his/her first choice, because there were no other placements
 - the payment of the travel expenses, since the structures nearby had no available placements
 - the payment of an extra charge for travel services, that were not intended to use or for additional activities that were presented as "mandatory", aiming at securing a place in first choice structures.

Parallel to that, regarding the structures, the change of the placement's system led to failure of early planning for placements covering.

In that point it should be mentioned that, some of the problems that parents dealt with, are caused because of the incomplete information that they had regarding the changes of the new system and the procedures that needed to be followed for the child's placements. This situation seems to have been normalized in a significant level during the next period, when the parents were obviously more informed and familiar with the procedures of the new system.

- The ***amount of the compensation per seat***

The decrease of the compensation's prices per seat that took place in the cycle 2016-2017, according to the 31.5% of the public and the 71.6% of the private structures, is underestimated in relation to their cost centers, as shown by the findings of the relevant quantitative research.

- ***Management Procedures of the action'*** from the bodies/structures

Although one of the goals of the new system was the reduction of the bureaucracy and the simplification of the procedures, however in practice, this was achieved only for the procedures of the submission of applications in the programme. Contrary, regarding the monitoring of the action, it seems that the changes that were adopted in the cycle 2016-2017, were a further administrative burden for the entities that participated in that cycle.

General conclusions on the benchmarking of changes regarding the implementation system of 2016 -2017 cycle, with the two (2) previous cycles.

Combining the above, it is clear that child-care release is a common need for the unemployed as well as for the employees benefiting from the action, who need to support their participation in the labor market from a different starting point. Under that spectrum, a change in the targeting of action for the unemployed, expressed through the credits they received, is a substantive policy of equal opportunities, aiming at enhancing the employability of vulnerable social groups, thus promoting social cohesion.

Regarding the new system of placements, it is obvious that it has largely addressed many of the weaknesses/malfunctions of the old system of Conjunction, introducing innovations that satisfy the majority of participants and childcare providers. Still it needs further improvements in order to mature in its implementation and to address the emerged weaknesses.

As a result from the above, it's obvious that the new procedure of participation for the entities/structures in the action, addressed successfully the aim of process simplification and reduction of bureaucracy, and administrative burden of the action's system as well as the reduction of the participation costs of the entities.

Additionally, , the change of the payment system eased significantly the smooth functioning of the bodies, by increasing their cash flow . What needs to be reassessed is the amount of the compensation per place, in an attempt to provide a more realistic cost accounting of childcare and care services and therefore a more appropriate amount of compensation per place.

Summing up all the above mentioned, the action of Harmonization was implemented differently to each of the 3 study cycles. The constant changes in the System of the Management, Evaluation, Monitoring and Auditing process of the action, apparently did not allow the programme to find stable ground and balance. However these changes, the majority of which was towards the right direction, were applied on the one hand aiming to simplify and rationalize some of the implementation's procedures. On the other hand, there was an attempt to deal with the crucial problem of unemployment, which was sky-rocketed because of the prolonged financial crisis in our country. The most important changes were achieved during the cycle 2016-2017. Although these changes were not the result of extensive consultations of the involved stakeholders, the majority of the latter agree with those, despite the fact that there are some points that need to be improved.

3. Ανάλυση του κοινωνικοοικονομικού περιβάλλοντος σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής»

Την περίοδο 2013– 2017, μέσα στην οποία σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν οι δράσεις εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και των 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, στο εσωτερικό περιβάλλον της χώρας εξακολουθούσαν να παρατηρούνται οι συνέπειες της επώδυνης δημοσιονομικής προσαρμογής την οποία υποχρεώθηκε να ακολουθήσει η χώρα μετά την οικονομική κρίση που ξέσπασε από το 2008 και μετά.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης, με εξαίρεση το 2014 παρέμειναν αρνητικοί μέχρι και το 2016, παρουσιάζοντας ανάκαμψη το 2017, η ανεργία κυμάνθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα, οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης εκτοξεύτηκαν, ενώ το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού, παρέμεινε σταθερά άνω του 35%.

Οι γυναίκες, τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά, αντιμετωπίζουν το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και πλήττονταν περισσότερο από την πολυετή και επώδυνη κρίση και τα σύνθετα προβλήματα που αυτή προκάλεσε. Ίδια εικόνα παρατηρείται και στους ανέργους καθώς και στα άτομα με μερική απασχόληση, το ποσοστό των οποίων παρουσιάζει αυξητικές τάσεις τα τελευταία χρόνια εις βάρος του ποσοστού των εργαζομένων σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ του 2017, 7 στις 10 περίπου γυναίκες που απασχολούνται με μερική απασχόληση, δήλωσαν ότι δεν μπορούσαν να βρουν πλήρη απασχόληση και γι' αυτό και επέλεξαν τη μερική. Παράλληλα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα προκύπτει ότι το 4,03% των μερικώς απασχολούμενων γυναικών δήλωσε ότι επέλεξε τη μερική απασχόληση επειδή φροντίζει μικρά παιδιά ή άλλα εξαρτώμενα ενήλικα άτομα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στον ανδρικό πληθυσμό είναι μόλις 0,13%.

Στη συνέχεια παρατίθεται αναλυτική περιγραφή του γενικού κοινωνικο-οικονομικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν οι δράσεις Εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους (2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017).

3.1 Γενικό οικονομικό περιβάλλον

Η ελληνική οικονομία, έχοντας σημειώσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης έως το έτος 2008, έδειξε σημεία ύφεσης το 2009, ως αποτέλεσμα της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, ενώ από το έτος 2010 και μετά η ύφεση εντάθηκε σημαντικά λόγω δημοσιονομικών ανισορροπιών. Η αυστηρή εισοδηματική πολιτική και ο δραστικός περιορισμός των δημοσίων δαπανών που ασκήθηκαν κατά τα τελευταία έτη επηρέασαν, όπως ήταν αναμενόμενο, αρνητικά την εξέλιξη του ΑΕΠ, με αποτέλεσμα το μέγεθός του να σημειώσει μείωση (σε σταθερές τιμές έτους 2010. Η συνολική μείωση του ΑΕΠ από το 2010, ως και το 2016, ήταν της τάξης του 18,3%. Ωστόσο, σύμφωνα με

προσωρινά δημοσιευμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το ΑΕΠ της χώρας το 2017, αυξήθηκε σε σχέση με πέρυσι κατά 1,4%. (Πίνακας 1).

Πίνακας 1
Επισκόπηση του ΑΕΠ για την περίοδο 2010-2016

Έτος	ΑΕΠ, σε εκατομμύρια ευρώ (σταθερές τιμές 2010)	Ποσοστιαία μεταβολή του ΑΕΠ σε σταθερές τιμές 2010, σε σχέση με το προηγούμενο έτος
2010	226.031,4	
2011	205.389,1	-9,1
2012	190.394,7	-6,7
2013	184.223,2	-2,7
2014	185.586,1	0,6
2015	185.046,2	-0,2
2016	184.594,1	-0,2
2017* (προσωρινά στοιχεία)	187.088,0	+1,4

Πηγή: Eurostat:GDP and main components (output, expenditure and income)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, οι Περιφέρειες της χώρας που επλήγησαν περισσότερο από την ύφεση, είναι η Ανατολική Μακεδονία, Θράκη, όπου το κατά κεφαλήν ΑΕΠ την περίοδο 2010-2015 μειώθηκε κατά 25,9%, η Δυτική Ελλάδα που η αντίστοιχη μείωση ήταν 21,6%)και τα Ιόνια Νησιά με 21,3%.Η Αττική, η οποία έχει το μεγαλύτερο κατά κεφαλή ΑΕΠ από τις 13 Περιφέρειες της χώρας, είχε μία αθροιστική αρνητική επίπτωση της τάξης του 19,7%, κατά τι μικρότερη του μέσου όρου της χώρας (Πίνακας 2).

Πίνακας 2
Κατά κεφαλήν 'Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, ανά Περιφέρεια (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές)

Περιφέρεια	Έτος						Μεταβολή 2015/2010
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Αττική	27.630	25.380	23.530	22.540	22.389	22.192	-19,7%
Βόρειο Αιγαίο	15.882	14.669	13.389	12.927	12.883	12.582	-20,8%
Νότιο Αιγαίο	21.709	19.748	18.163	17.874	18.045	18.153	-16,4%
Κρήτη	17.372	15.465	14.046	13.584	13.912	13.912	-19,9%
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	15.057	13.320	12.403	11.498	11.324	11.164	-25,9%
Κεντρική Μακεδονία	15.776	14.600	13.458	12.669	12.520	12.557	-20,4%
Δυτική Μακεδονία	17.405	16.908	16.711	15.707	16.320	15.642	-10,1%
Ήπειρος	14.240	13.328	12.162	11.662	11.630	11.500	-19,2%
Θεσσαλία	14.499	13.328	12.796	12.256	12.389	12.393	-14,5%
Ιόνια Νησιά	19.106	16.633	15.621	14.746	15.007	15.039	-21,3%
Δυτική Ελλάδα	15.430	13.940	13.070	12.166	12.133	12.097	-21,6%
Στερεά Ελλάδα	17.663	16.510	15.383	14.428	14.167	14.117	-20,1%

Πελοπόννησος	16.009	14.942	14.066	13.390	13.291	13.358	-16,6%
Σύνολο χώρας	20.324	18.643	17.311	16.475	16.402	16.294	-19,8%
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ							

3.2 Κοινωνικός Αποκλεισμός, Συνθήκες Διαβίωσης, Φτώχεια

Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων¹ και των συντάξεων² στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) κινήθηκε ανοδικά την περίοδο 2010-2016 και από 27,7% το 2010 εκτοξεύθηκε στο 35,6% το 2016. Οι γυναίκες και τα άτομα ηλικίας 18-64 ετών φαίνονται να κινδυνεύουν περισσότερο από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, έναντι των υπολοίπων ομάδων. (Πίνακας 3)

Πίνακας 3
Ποσοστό σε κίνδυνο φτώχειας³, πριν τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, 2010-2016,
ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Σύνολο	σε χιλιάδες	3.031	3.403	3.795	3.904	3.885	3.829	3.789
	%	27,7	31,0	34,6	35,7	36,0	35,7	35,6
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	547	597	686	734	692	710	698
	%	28,7	30,4	35,4	38,1	36,7	37,8	37,5
18-64 ετών	σε χιλιάδες	1.937	2.196	2.606	2.668	2.688	2.611	2.597
	%	27,7	31,6	37,7	39,1	40,1	39,4	39,7
65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	547	610	503	503	505	508	494
	%	26,7	29,3	23,5	23,1	23,0	22,8	22,0
Άνδρες	σε χιλιάδες	1.401	1.604	1.829	1.862	1.862	1.819	1.786
	%	26,0	29,6	33,9	34,6	35,3	34,8	34,4
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	259	300	356	373	366	369	362
	%	26,5	29,7	36,1	37,5	37,7	37,9	37,9
18-64 ετών	σε χιλιάδες	932	1.057	1.271	1.279	1.292	1.248	1.234
	%	26,6	30,4	36,8	37,5	38,9	38,2	38,2
65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	209	247	202	210	205	202	190
	%	22,9	26,5	21,2	21,6	21,0	20,4	19,0
Γυναίκες	σε χιλιάδες	1.630	1.799	1.966	2.041	2.023	2.010	2.003
	%	29,3	32,3	35,2	36,8	36,7	36,6	36,6
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	288	297	330	360	326	341	336
	%	31,0	31,1	34,6	38,6	35,8	37,5	37,0
18-64 ετών	σε χιλιάδες	1.005	1.139	1.335	1.389	1.396	1.363	1.363
	%	28,8	32,8	38,7	40,7	41,2	40,7	41,1

¹ Κοινωνικά επιδόματα είναι η κοινωνική βοήθεια (ΕΚΑΣ, εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45-65 ετών, κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθένειας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναστηρίας / ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές.

² Ως συντάξεις θεωρούνται οι συντάξεις γήρατος από εργασία και οι συντάξεις / βοηθήματα από τον / τη σύζυγο.

³ Το κατώφλι της φτώχειας, διαφοροποιούνταν μέσα στην εξεταζόμενη περίοδο. Για το 2016, ανέρχεται στο ποσό των 4.500 ευρώ ετησίως ανά άτομο και σε 9.450 για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών.

65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	337	364	301	292	300	305	304
	%	29,8	31,5	25,4	24,3	24,7	24,7	24,4

Πηγή: Eurostat: People at risk of poverty or social exclusion by age and sex [ilc_peps01]

Λαμβάνοντας υπόψη τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, δηλαδή συντάξεις και κοινωνικά επιδόματα, φαίνεται ότι, ο πληθυσμός που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας, την περίοδο 2010 – 2016, αυξήθηκε κατά 51 χιλιάδες ή σε ποσοστό 1,1%. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το 2010 το 20,1% του πληθυσμού ή 2.205 χιλιάδες άτομα βρίσκονταν σε κίνδυνο φτώχειας, ενώ το 2016 το 21,2% του πληθυσμού ή 2.256 χιλιάδες άτομα κινδυνεύουν από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό, όταν το κατώφλι της φτώχειας υπολογίζεται στο 60%, της διάμεσου του συνολικού διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος (Πίνακας 4).

Πίνακας 4
Ποσοστό σε κίνδυνο φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις 2010-2016

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Σύνολο	σε χιλιάδες	2.205	2.349	2.536	2.529	2.384	2.293	2.256
	%	20,1	21,4	23,1	23,1	22,1	21,4	21,2
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	438	465	521	556	480	500	490
	%	23,0	23,7	26,9	28,8	25,5	26,6	26,3
18-64 ετών	σε χιλιάδες	1.331	1.392	1.647	1.644	1.578	1.487	1.488
	%	19,0	20,0	23,8	24,1	23,5	22,5	22,7
65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	436	493	367	329	326	306	278
	%	21,3	23,6	17,2	15,1	14,9	13,7	12,4
Άνδρες	σε χιλιάδες	1.044	1.130	1.216	1.207	1.169	1.127	1.099
	%	19,3	20,9	22,5	22,4	22,2	21,5	21,2
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	211	236	257	277	261	261	257
	%	21,6	23,4	26,1	27,8	26,8	26,9	26,8
18-64 ετών	σε χιλιάδες	661	692	808	797	778	747	735
	%	18,9	19,9	23,4	23,4	23,4	22,9	22,8
65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	172	202	151	134	130	118	107
	%	18,8	21,7	15,9	13,7	13,3	11,9	10,6
Γυναίκες	σε χιλιάδες	1.161	1.219	1.319	1.322	1.215	1.167	1.157
	%	20,9	21,9	23,6	23,8	22,0	21,2	21,2
Κάτω των 18 ετών	σε χιλιάδες	227	228	264	279	220	239	234
	%	24,4	23,9	27,7	29,9	24,1	26,3	25,8
18-64 ετών	σε χιλιάδες	669	700	839	848	799	740	752
	%	19,2	20,2	24,3	24,8	23,6	22,1	22,7
65 ετών και άνω	σε χιλιάδες	265	291	216	195	196	188	171
	%	23,3	25,2	18,3	16,2	16,1	15,2	13,8

Πηγή: Eurostat: At-risk-of-poverty rate by poverty threshold, age and sex - EU-SILC survey [ilc_li02]

Βάσει του τύπου νοικοκυριού, το μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας την περίοδο 2010-2016, αντιμετώπιζαν τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά. (Πίνακας 5).

Πίνακας 5
Ποσοστό (%) νοικοκυριών σε κίνδυνο φτώχειας,
μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, ανά τύπο νοικοκυριού

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ένας ενήλικας, κάτω των 65 ετών	24,8	21,8	21,1	24,4	23,6	27,8	24,3
Ένας ενήλικας, άνω των 65 ετών	30,1	29,7	23,5	20,3	21,6	20,2	18,7
Μονογονεϊκά νοικοκυριά, με εξαρτώμενα παιδιά	33,4	43,2	66	37,2	27,8	32,2	31,4
Νοικοκυριά χωρίς εξαρτώμενα παιδιά	17,6	19,5	18,6	17,9	18,7	17,6	17,4
Νοικοκυριά με δύο ενήλικες	19,9	19,9	15,1	13,1	14,3	13,9	13,6
Δύο ενήλικες, κάτω των 65 ετών	18,3	16,2	14,6	14,9	18,4	17,8	20,1
Δύο ενήλικες, με ένα τουλάχιστον μέλος 65 ετών και άνω	20,9	22,3	15,4	11,7	11,3	10,9	9,0
Δύο ή περισσότεροι ενήλικες	15,9	18,5	18	16,9	17,7	16,1	16,5
Νοικοκυριά με τρεις ή περισσότερους ενήλικες	12,5	17,2	20,5	20,9	21,7	18,6	19,6
Νοικοκυριά με τρεις ή περισσότερους ενήλικες, με εξαρτώμενα παιδιά	29,3	24,7	31,3	38	32	30,7	30,2
Νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά	22,9	23,2	28,1	28,9	25,7	25,4	25,3
Δύο ενήλικες, με ένα εξαρτώμενο παιδί	21,6	17,7	25,3	20,2	22,6	18,9	20,2
Δύο ενήλικες, με δύο εξαρτώμενα παιδιά	20,3	24,2	25,9	25,6	22	23,6	22,3
Δύο ενήλικες, με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά	26,7	20,8	36,8	31,4	32,4	29,6	32,0
Δύο ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά	22,7	22,7	27	28,6	25,6	25,2	25,0
Σύνολο	20,1	21,3	23,1	23,1	22,1	21,3	21,1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Οι εργαζόμενοι, κινδυνεύουν λιγότερο από τους ανέργους και τους οικονομικά μη ενεργούς. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας στους εργαζόμενους, την περίοδο 2010-2016 κυμαίνεται μεταξύ 13,9% και 14,1%, στους λοιπούς οικονομικά μη ενεργούς (δεν περιλαμβάνονται οι συνταξιούχοι) από 28,7%

έως 25,4% και στους ανέργους από 38,6% το 2010 έως 47,1% το 2016. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός ότι, οι εργαζόμενοι μη μισθωτοί (ελεύθεροι επαγγελματίες, ιδιοκτήτες επιχείρησης, κλπ.), έχουν αυξημένο κίνδυνο φτώχειας έναντι των εργαζομένων που απασχολούνται σε μισθωτή εργασία, με τα ποσοστά κινδύνου φτώχειας, όλη την εξεταζόμενη περίοδο να κυμαίνονται κατά μέσο όρο πάνω από 24% (Πίνακας 6).

Πίνακας 6

Κίνδυνος φτώχειας, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις του πληθυσμού ηλικίας 18 ετών και άνω, κατά φύλο και κατάσταση απασχόλησης, 2010-2016

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Εργαζόμενοι	Σύνολο	13,9	11,9	15,1	13	13,2	13,4	14,1
	Άνδρες	16,5	13,2	16,5	13,3	15,4	15,1	15,3
	Γυναίκες	10,3	10,1	13,2	12,6	10,1	10,9	12,3
Μισθωτοί	Σύνολο	8,2	7,2	8,7	9,2	8,5	8,2	8,4
	Άνδρες	10,7	8,2	8,9	9,3	9,5	8,8	8,4
	Γυναίκες	5,2	5,9	8,5	9,2	7,2	7,6	8,4
Εργαζόμενοι, μη μισθωτοί	Σύνολο	25,9	22,6	28,3	20,3	22,6	23,5	25,6
	Άνδρες	27,3	22,7	29,5	19,8	25,2	25,8	27,5
	Γυναίκες	23,5	22,5	25,9	21,3	17,4	19,2	22,1
Μη εργαζόμενοι (άνεργοι και οικονομικά μη ενεργοί)	Σύνολο	27,8	30,6	34,5	33,9	32,6	31,5	23,6
	Άνδρες	24,7	32,3	35	35,3	34,1	33,9	23,6
	Γυναίκες	29,7	29,4	34,1	32,9	31,7	29,8	23,7
Άνεργοι	Σύνολο	38,6	44,3	45,8	46,5	46	44,7	47,1
	Άνδρες	37,2	48,6	52,1	50,6	51,7	50,4	51,9
	Γυναίκες	40,1	39,4	38,9	41,6	40,6	39,3	42,4
Συνταξιούχοι	Σύνολο	9,9	12,4	10	9,6	6,8	7,2	9,7
	Άνδρες	11	14,8	11,5	10,8	7,9	8,9	9,0
	Γυναίκες	8,2	9,5	8	8,3	5,3	5,2	10,5
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί (εκτός συνταξιούχων)	Σύνολο	28,7	29,2	34,7	32,5	31,2	29,6	25,4
	Άνδρες	24,6	27,1	28,6	27,4	28,4	28,4	26,2
	Γυναίκες	30,3	30	37	34,3	32,3	30	25,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

Παράλληλα, τα άτομα που εργάζονται με πλήρη απασχόληση, έχουν μικρότερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού από τα άτομα με μερική απασχόληση (Πίνακας 7).

Πίνακας 7

Κίνδυνος φτώχειας, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις του πληθυσμού ηλικίας 18 ετών και άνω, ανάλογα με το καθεστώς απασχόλησης, 2010-2016

Έτος	Εργαζόμενοι σε καθεστώς μερικής απασχόλησης	Εργαζόμενοι σε καθεστώς πλήρους απασχόλησης
2010	29,4	11,7
2011	21,4	10,4
2012	27,3	13,4
2013	27,0	10,7
2014	27,9	11,9
2015	28,2	11,6
2016	30,3	12,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - ΕΡΕΥΝΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ

3.3 Εξελίξεις των συνολικών μεγεθών της Αγοράς Εργασίας

Στην αγορά εργασίας, την περίοδο 2010 - 2017, συντελέστηκαν πολύ μεγάλες αλλαγές, σε ότι αφορά στην απασχόληση και στην ανεργία. Πιο συγκεκριμένα, οι απασχολούμενοι στην ελληνική οικονομία μειώθηκαν κατά 574,3 χιλιάδες (-13,1%), εκ των οποίων οι 373,9 χιλιάδες προήλθαν από τον ανδρικό πληθυσμό (-14,4), ενώ οι 200,4 χιλιάδες από το γυναικείο (-11,2%). Έτσι, ο δείκτης απασχόλησης από 52,3% το 2010 μειώθηκε στο 45,6% το 2016, καταγράφοντας πτώση 6,7 ποσοστιαίων μονάδων. Ο δείκτης απασχόλησης των ανδρών από 63,0% το 2010 σημείωσε πτώση 9,1 ποσοστιαίων μονάδων και κυμάνθηκε στο 53,9% το 2016, ενώ στις γυναίκες η πτώση ήταν μικρότερη και από 42,0% το 2010, κυμάνθηκε στο 37,6% το 2016 καταγράφοντας μείωση της τάξης των 4,4 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίστοιχα οι άνεργοι αυξήθηκαν κατά 338,2 χιλιάδες (+53,5%), όπως επίσης και ο μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός κατά 15,3 χιλιάδες ή 0,4%. Το ποσοστό ανεργίας, διαμορφώθηκε το 2016 σε 23,6%, έναντι 12,7% το 2010.

Πίνακας 8:
Πληθυσμός (σε χιλιάδες) ηλικίας 15 ετών και άνω, κατά κατάσταση απασχόλησης για τα έτη 2010 - 2017γ'
τρίμηνο (Σύνολο Χώρας)

Περίοδος Αναφοράς/γ' τρίμηνο εκάστου έτους		Πληθυσμός	Εργατικό Δυναμικό	Ποσοστό πληθυσμού	Απασχολούμενο	Ποσοστό (%) απασχολούμενων επί του εργατικού δυναμικού	Άνεργοι	Ποσοστό (%) ανέργων επί του εργατικού δυναμικού	Μέσο % ανεργίας	Μη οικονομικά ενεργοί
2010	Σύνολο	9.393,1	5.029,8	53,5%	4.398,0	87,4%	631,9	12,6%	12,7	4.363,2
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.544,3	2.885,2	63,5%	2.601,2	90,2%	284,0	9,8%	10,1	1.659,1
	ΘΗΛΕΙΣ	4.848,8	2.144,6	44,2%	1.796,8	83,8%	347,8	16,2%	16,4	2.704,2
2011	Σύνολο	9.372,2	4.924,2	52,5%	4.040,8	82,1%	883,5	17,9%	17,9	4.448,0
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.528,6	2.811,5	62,1%	2.384,7	84,8%	426,8	15,2%	15,2	1.717,2
	ΘΗΛΕΙΣ	4.843,6	2.112,8	43,6%	1.656,1	78,4%	456,7	21,6%	21,5	2.730,8
2012	Σύνολο	9.338,0	4.886,3	52,3%	3.668,0	75,1%	1.218,4	24,9%	24,5	4.451,7
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.505,5	2.756,6	61,2%	2.154,7	78,2%	601,9	21,8%	21,6	1.748,9
	ΘΗΛΕΙΣ	4.832,5	2.129,7	44,1%	1.513,3	71,1%	616,4	28,9%	28,2	2.702,8
2013	Σύνολο	9.307,1	4.854,0	52,2%	3.533,7	72,8%	1.320,3	27,2%	27,5	4.453,1
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.488,0	2.739,8	61,0%	2.081,8	76,0%	657,9	24,0%	24,5	1.748,3
	ΘΗΛΕΙΣ	4.819,1	2.114,2	43,9%	1.451,8	68,7%	662,4	31,3%	31,4	2.704,9
2014	Σύνολο	9.277,5	4.816,3	51,9%	3.586,9	74,5%	1.229,4	25,5%	26,5	4.461,2
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.473,5	2.692,2	60,2%	2.083,6	77,4%	608,6	22,6%	23,7	1.781,3
	ΘΗΛΕΙΣ	4.803,9	2.124,1	44,2%	1.503,3	70,8%	620,7	29,2%	30,2	2.679,9
2015	Σύνολο	9.242,3	4.831,6	52,3%	3.671,1	76,0%	1.160,5	24,0%	24,9	4.410,7
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.455,8	2.676,3	60,1%	2.122,4	79,3%	553,9	20,7%	21,8	1.779,5
	ΘΗΛΕΙΣ	4.786,5	2.155,3	45,0%	1.548,7	71,9%	606,6	28,1%	28,9	2.631,2
2016	Σύνολο	9.208,3	4.829,3	52,4%	3.736,7	77,4%	1.092,6	22,6%	23,6	4.379,0
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.439,6	2.667,3	60,1%	2.162,7	81,1%	504,6	18,9%	19,9	1.772,3
	ΘΗΛΕΙΣ	4.768,7	2.162,0	45,3%	1.574,0	72,8%	588,0	27,2%	28,1	2.606,7
2017	Σύνολο	9.172,3	4.793,8	52,3%	3.823,7	79,8%	970,1	20,2%	20,2	4.378,5
	ΑΡΡΕΝΕΣ	4.422,1	2.667,2	60,3%	2.227,3	83,5%	439,9	16,5%	16,5	1.754,9
	ΘΗΛΕΙΣ	4.750,2	2.126,6	44,8%	1.596,4	75,1%	530,2	24,9%	24,9	2.623,6
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ										

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΕΡΕΥΝΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Πίνακας 9
Δείκτες απασχόλησης – ανεργίας για τα έτη 2010 – 2016, συνολικά και ανά φύλο

Έτος	Άνδρες		Γυναίκες		Σύνολο	
	Δείκτης απασχόλησης	Δείκτης ανεργίας	Δείκτης απασχόλησης	Δείκτης ανεργίας	Δείκτης απασχόλησης	Δείκτης ανεργίας
2010	63,0	10,1	42,0	16,4	52,3	12,7
2011	58,4	15,2	39,3	21,5	48,7	17,9
2012	53,4	21,6	36,3	28,2	44,7	24,5
2013	51,3	24,5	34,7	31,4	42,9	27,5
2014	51,4	23,7	35,7	30,2	43,4	26,5
2015	52,4	21,8	37,0	28,9	44,6	24,9
2016	53,9	19,9	37,6	28,1	45,6	23,6

Πηγή: Eurostat: Employment & Unemployment rates

Παρά την πτωτική τάση που παρατηρήθηκε την εξεταζόμενη περίοδο (2010-2016), από το 2014 και μετά παρατηρείται μία αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών, σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες. Η συνολική απασχόληση αυξήθηκε κατά 1,9 ποσοστιαίες μονάδες και από 35,7% το 2014 διαμορφώθηκε στο 37,6% το 2016. Στις ηλικιακές ομάδες από 35 έως και 59 ετών καταγράφηκε η μεγαλύτερη αύξηση στους δείκτες απασχόλησης, η οποία ξεπέρασε τις 3 ποσοστιαίες μονάδες. Παράλληλα, στις ηλικιακές ομάδες 35-39 και 40-44 ετών, 6 στις 10 περίπου γυναίκες ήταν εργαζόμενες. (Πίνακας 10).

Πίνακας 10
Ποσοστό απασχολούμενων, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2010 – 2016

Σύνολο χώρας	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	4,6	3,2	2,8	2,1	2,6	2,1	2,4
20-24 ετών	34,9	29,1	23,5	22,1	23,9	24,2	23,7
25-29 ετών	68,1	59,9	53,7	48,7	50,7	54,0	56,1
30-34 ετών	74,2	69,0	64,0	62,0	62,3	64,1	64,5
35-39 ετών	76,7	73,4	67,6	65,0	66,1	68,6	70,5
40-44 ετών	77,5	74,1	69,4	67,1	68,0	69,8	71,6
45-49 ετών	74,9	71,3	67,6	66,1	65,7	66,8	68,8
50-54 ετών	66,5	63,9	59,2	56,4	58,7	60,8	61,5
55-59 ετών	54,0	50,7	47,9	46,0	43,9	44,3	46,8
60-64 ετών	30,6	28,2	24,7	24,5	24,1	24,5	25,3
65-69 ετών	9,6	8,7	6,9	6,4	6,5	7,9	8,7
Σύνολο απασχόλησης (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	52,3	48,7	44,7	42,9	43,4	44,6	45,6
Άνδρες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	5,9	4,4	4,1	3,0	3,2	2,7	2,8
20-24 ετών	41,9	35,0	28,5	26,6	28,3	27,4	26,4
25-29 ετών	75,7	66,3	57,6	53,2	54,4	58,5	63,0
30-34 ετών	86,3	79,7	72,1	70,7	69,3	71,0	74,2
35-39 ετών	88,3	84,7	78,2	74,6	75,5	78,7	80,6
40-44 ετών	89,7	85,6	81,0	78,9	79,6	79,9	83,2
45-49 ετών	88,4	84,1	79,2	77,4	75,9	77,6	78,0
50-54 ετών	82,6	78,1	73,9	70,4	72,2	72,9	73,9
55-59 ετών	69,9	67,1	62,3	59,7	57,5	58,8	59,6
60-64 ετών	42,1	37,6	33,0	31,3	30,6	31,2	32,2
65-69 ετών	15,1	13,3	10,4	9,3	9,1	9,3	10,6
Σύνολο απασχόλησης ανδρών (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	63,0	58,4	53,4	51,3	51,4	52,4	53,9
Γυναίκες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	3,4	1,9	1,5	1,3	2,0	1,6	2,0
20-24 ετών	28,1	23,5	18,6	17,6	19,6	21,0	21,0
25-29 ετών	60,3	53,0	49,4	43,8	46,8	49,1	48,1
30-34 ετών	61,8	58,2	56,2	53,3	55,0	57,4	55,3
35-39 ετών	65,1	61,8	56,8	55,4	56,7	58,4	59,7
40-44 ετών	65,4	62,9	57,9	55,4	56,4	59,5	60,3
45-49 ετών	62,5	59,6	56,6	55,0	55,7	56,7	59,9
50-54 ετών	50,7	49,9	45,2	43,7	46,3	49,2	49,8
55-59 ετών	38,0	35,5	34,9	33,4	31,7	31,0	35,2
60-64 ετών	20,5	19,5	17,0	18,3	18,0	18,5	19,0
65-69 ετών	5,4	5,1	3,9	3,9	4,1	6,5	7,0
Σύνολο απασχόλησης γυναικών (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	42,0	39,3	36,3	34,7	35,7	37,0	37,6
<i>Eurostat-Employment rates</i>							

Παρά την αύξηση όμως της απασχόλησης που παρατηρείται από το 2013 και μετά, σημειώνεται αύξηση του ποσοστού των εργαζομένων σε καθεστώς μερικής απασχόλησης. Πιο συγκεκριμένα, μεταξύ των ετών 2010 – 2016 το ποσοστό των μερικώς απασχολούμενων ατόμων αυξήθηκε κατά 55,6%, και από 6,3% διαμορφώθηκε στο 9,8% (6,9% για τους άνδρες και 13,7% για τις γυναίκες). Η αύξηση αυτή, ήταν ιδιαίτερα οξυμένη στον ανδρικό πληθυσμό (97,1%), ενώ στις γυναίκες κυμάνθηκε στο 33,0% (Πίνακας 11). Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το 68,7% των μερικώς απασχολούμενων ατόμων (72,3% των μερικώς απασχολούμενων ανδρών και 66,1% των μερικώς απασχολούμενων γυναικών) δεν μπορούσε να βρει πλήρη απασχόληση και γι' αυτό επέλεξε τη μερική. Παράλληλα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα έρευνα προκύπτει ότι το 4,03% των μερικώς απασχολούμενων γυναικών δήλωσαν ότι επέλεξαν τη μερική απασχόληση επειδή φροντίζουν μικρά παιδιά ή άλλα εξαρτώμενα ενήλικα άτομα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στον ανδρικό πληθυσμό είναι μόλις 0,13%.

Πίνακας 11
Ποσοστό Μερικής απασχόλησης, στο σύνολο των
εργαζομένων στην Ελλάδα (%), 2010 – 2016

Έτος	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο
2010	3,5	10,3	6,3
2011	4,3	10,1	6,7
2012	4,7	11,8	7,7
2013	5,4	12,6	8,4
2014	6,5	13,0	9,3
2015	6,7	13,1	9,4
2016	6,9	13,7	9,8

Eurostat-Employment (main characteristics and rates) - annual averages [lfsi_emp_a]- Part-time workers in % of total employment

Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνονται και από τα στατιστικά στοιχεία Ροών Μισθωτής Απασχόλησης του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα που δημοσιεύονται από το Υπουργείο εργασίας, από το 2013 αν και σημειώνεται μια μικρή αλλά συνεχής αύξηση στο σύνολο των νέων προσλήψεων, παρατηρείται ταυτόχρονα να κυριαρχεί η αλλαγή του τοπίου υπέρ της μερικής και της εκ περιτροπής απασχόλησης, όσον αφορά στις νέες προσλήψεις. Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, η πλήρης απασχόληση έχει χάσει 8,7 ποσοστιαίες μονάδες την περίοδο 2013-2017. (Πίνακας 12)

Πίνακας 12
Στοιχεία απασχόλησης από Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ, 2013 – 2017

Έτος		Πλήρης	Μερική	Εκ περιτροπής	Σύνολο
2017	Αριθμός	1.083.418	981.758	335.222	2.400.398
	Ποσοστό (%)	45,13	40,89	13,96	100
2016	Αριθμός	969965	859439	313570	2.142.974
	Ποσοστό (%)	45,3	40,1	14,63	100
2015	Αριθμός	805064	677521	326967	1.809.552
	Ποσοστό (%)	44,5	37,44	18,06	100
2014	Αριθμός	775221	566373	224545	1.566.139
	Ποσοστό (%)	49,5	36,16	14,33	100
2013*	Αριθμός	560546	386513	93845	1.040.904
	Ποσοστό (%)	53,8	37,13	9,01	100
*Στοιχεία Μαρτίου έως Δεκέμβριο 2013					

Αναφορικά με την ηλικιακή διάσταση της ανεργίας, τα υψηλότερα ποσοστά, σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο 2010-2016, παρουσιάζονται σε νεαρά άτομα έως 29 ετών (Πίνακας 13). Ωστόσο, αριθμητικά η πλειοψηφία των ανέργων συγκεντρώνεται στην ηλικιακή ομάδα 30 έως 44 ετών. Πιο συγκεκριμένα, η ομάδα 15-29 ετών, αριθμητικά αντιπροσωπεύει, καθ' όλη την εξεταζόμενη περίοδο, κατά μέσο όρο το 32% του συνόλου του πληθυσμού των ανέργων, ενώ η ομάδα 30-44 ετών το 41% του συνόλου των ανέργων ή 447,1 χιλιάδες άτομα για το 2016.

Σε δυσμενέστερη θέση σε ότι αφορά τα ποσοστά ανεργίας βρίσκονται οι γυναίκες. Από το 2012 έως και το 2016 περίπου 1 στις 3 γυναίκες ήταν άνεργη, ενώ στους άνδρες η αντίστοιχη αναλογία ήταν περίπου 1 στους 4. Από τα στοιχεία που παρουσιάζονται στον Πίνακα 13 παρατηρούμε ότι οι γυναίκες που πλήττονται περισσότερο από την ανεργία ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 15- 24 ετών. Επίσης, αξιοσημείωτη είναι η ιδιαίτερα μεγάλη απόκλιση στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ ανδρών και γυναικών, κατά τις ηλικιακές ομάδες 30-44, στοιχείο που καταδεικνύει κυρίως την αδυναμία παραμονής των γυναικών στην αγορά εργασίας εξαιτίας και των σημαντικών οικογενειακών βαρών που αναλαμβάνουν σε αυτή την ηλικία.

Πίνακας 13
Ποσοστό ανέργων, ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2010 – 2016

Σύνολο χώρας	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	39,1	56,6	65,8	72,2	61,8	58,9	56,0
20-24 ετών	32,1	43,0	53,6	56,1	51,1	48,8	46,2
25-29 ετών	19,7	29,4	37,4	43,3	40,8	36,7	33,8
30-34 ετών	14,1	19,9	27,4	30,2	30,1	28,0	26,9
35-39 ετών	11,5	15,7	22,3	25,7	24,7	23,3	21,4
40-44 ετών	9,7	13,5	19,5	22,2	21,7	21,2	19,0
45-49 ετών	8,7	12,8	18,1	19,9	21,1	20,4	19,4
50-54 ετών	8,5	11,9	18,0	21,4	19,8	19,3	19,4
55-59 ετών	7,0	9,6	14,5	17,1	18,4	18,7	19,7
60-64 ετών	4,8	6,3	11,4	14,4	14,9	15,2	18,1
65-69 ετών	:	3,4	6,2	11,9	13,6	12,0	15,2
Σύνολο ανεργίας (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	12,7	17,9	24,5	27,5	26,5	24,9	23,6
Άνδρες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	34,9	48,6	56,0	65,5	55,8	49,9	54,3
20-24 ετών	25,6	37,3	47,1	51,8	46,2	44,7	43,0
25-29 ετών	16,4	26,1	35,6	40,8	38,7	33,3	28,7
30-34 ετών	10,7	16,8	25,0	26,6	28,0	25,4	21,9
35-39 ετών	8,9	12,4	19,2	22,7	21,6	18,5	16,6
40-44 ετών	6,6	10,6	15,5	18,0	17,3	17,2	13,8
45-49 ετών	7,0	10,5	15,5	17,0	18,2	16,6	15,8
50-54 ετών	7,4	11,6	16,7	20,1	17,1	17,4	16,8
55-59 ετών	6,7	9,6	14,5	16,7	18,9	18,7	19,4
60-64 ετών	5,1	6,7	11,9	15,7	15,3	16,9	19,1
65-69 ετών	:	:	6,1	14,0	16,5	15,6	17,5
Σύνολο ανεργίας ανδρών (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	10,1	15,2	21,6	24,5	23,7	21,8	19,9
Γυναίκες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19 ετών	45,2	68,1	78,9	80,8	68,5	68,4	58,0
20-24 ετών	39,7	49,4	60,7	61,2	56,7	53,4	49,8
25-29 ετών	23,6	33,5	39,5	46,3	43,1	40,7	40,2
30-34 ετών	18,5	23,9	30,2	34,6	32,6	30,8	32,5
35-39 ετών	14,8	20,0	26,3	29,4	28,6	29,0	27,4
40-44 ετών	13,4	17,0	24,5	27,6	27,2	26,2	25,1
45-49 ετών	10,8	15,6	21,4	23,7	24,6	24,9	23,5
50-54 ετών	10,3	12,3	19,8	23,3	23,3	21,8	22,7
55-59 ετών	7,7	9,4	14,4	17,7	17,6	18,8	20,1
60-64 ετών	4,2	5,5	10,4	12,3	14,1	12,5	16,6
65-69 ετών	:	:	:	:	:	6,9	11,9
Σύνολο ανεργίας γυναικών (όλες οι ηλικίες 15 ετών και άνω)	16,4	21,5	28,2	31,4	30,2	28,9	28,1

Επιπρόσθετα, το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας αυξάνει συνεχώς. Το 2010 οι μακροχρόνια άνεργοι αποτελούσαν το 44,6% των ανέργων, ποσοστό που από το 2014 και μετά ξεπερνά το 70,0%. Αυτό, σημαίνει ότι οι 7 στους 10 ανέργους είναι μακροχρόνια άνεργοι, ενώ τα ποσοστά είναι ελαφρώς μεγαλύτερα στις γυναίκες έναντι των ανδρών. Η μακροχρόνια ανεργία, φαίνεται ότι συναρτάται και από την ηλικιακή κατηγορία, δεδομένου ότι όπως προκύπτει από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, όσο αυξάνει η ηλικιακή κατηγορία των ατόμων, τόσο αυξάνει και το ποσοστό των μακροχρόνια ανέργων (Πίνακας 14).

Πίνακας 14
Ποσοστά μακροχρόνια ανέργων, ανά φύλο και ηλικιακή κατηγορία, 2010-2016

Άνδρες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19	31,9%	22,5%	33,4%	37,6%	31,8%	37,0%	34,5%
20-24	34,4%	42,0%	50,4%	57,0%	66,0%	58,3%	57,2%
25-29	37,2%	45,9%	60,1%	65,3%	69,2%	70,0%	66,9%
30-44	38,6%	45,3%	55,5%	66,9%	73,4%	72,6%	70,8%
45-64	41,7%	46,7%	59,8%	71,1%	78,7%	80,0%	78,5%
65+	54,5%	61,5%	74,5%	91,5%	87,6%	85,2%	87,3%
Σύνολο Ανδρών	38,3%	44,7%	56,4%	66,0%	72,8%	72,7%	71,1%
Γυναίκες	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
15-19	29,4%	33,3%	30,1%	30,9%	34,5%	30,9%	46,6%
20-24	37,6%	47,6%	54,3%	54,2%	63,3%	59,9%	53,1%
25-29	48,9%	56,4%	65,4%	66,1%	68,9%	70,9%	66,8%
30-44	52,6%	53,0%	62,5%	70,7%	76,0%	74,3%	73,8%
45-64	57,6%	59,8%	65,5%	75,5%	82,2%	81,2%	80,9%
65+	57,9%	46,2%	66,1%	59,0%	90,3%	87,7%	89,1%
Σύνολο Γυναικών	49,8%	53,7%	61,7%	68,2%	74,2%	73,5%	72,7%
ΣΥΝΟΛΟ ΕΤΟΥΣ	44,6%	49,3%	59,1%	67,1%	73,5%	73,1%	72,0%

4. Συγκριτική αξιολόγηση των διαδικασιών σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης

4.1 Εισαγωγή

Η συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής είναι μια νέα πολιτική που έρχεται να απαντήσει σε συγκεκριμένη κοινωνική ανάγκη, η οποία έχει προκύψει εδώ και αρκετά χρόνια. Με τον όρο συμφιλίωση/εναρμόνιση επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής εννοούμε πως τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες, στις σύγχρονες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές συνθήκες, είναι αναγκαίο να διαδραματίσουν πολλαπλούς ρόλους ως εργαζόμενοι/ες και ως φροντιστές/στριες του σπιτιού και της οικογένειας και οι ρόλοι αυτοί δεν μπορεί να εξακολουθούν να συγκρούονται μεταξύ τους. Η συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής μπορεί να διατυπωθεί επίσης ως η εξισορρόπηση επαγγελματικών και οικογενειακών υποχρεώσεων. Ο νέος όρος αναφέρεται στην ισόρροπη και ισότιμη συμμετοχή τόσο του άνδρα, όσο και της γυναίκας στις οικογενειακές ευθύνες, κατά τρόπο ώστε να επιτρέπεται και στους δύο να ανταποκρίνονται στις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις, αλλά και να αξιοποιούν στον εργασιακό χώρο τη δημιουργικότητα και τις δεξιότητές τους (Dex, Smith&Winter, 2001).

Στο πλαίσιο αυτό, στη χώρα μας, σχετικές πρωτοβουλίες, με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ.) ξεκίνησαν στο Β' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Κ.Π.Σ.) την περίοδο 1994-1999, όπου χρηματοδοτήθηκαν δράσεις για τη σύσταση και λειτουργία δομών βρεφικών, βρεφονηπιακών, παιδικών σταθμών και Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (ΚΔΑΠ), καθώς και Μονάδων Κοινωνικής Μέριμνας. Η πρωτοβουλία αυτή, συνεχίστηκε και στο Γ' ΚΠΣ μέσω του Ε.Π. «Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006» (ΕΠΑΕΚ), καθώς και των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της ίδιας περιόδου, με σκοπό αφενός τη συνέχιση της λειτουργίας των υφιστάμενων δομών και αφετέρου, τη δημιουργία νέων δομών και την επέκταση της γεωγραφικής και πληθυσμιακής κάλυψης του ωφελούμενου πληθυσμού γυναικών.

Την προγραμματική περίοδο 2007-2013, η δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», υλοποιήθηκε μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», στο πλαίσιο του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση», στην κατηγορία Παρεμβάσεων 2 «Υποστηρικτικά μέτρα για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση». Στοιχεύοντας άμεσα στον ωφελούμενο πληθυσμό (γυναίκες), μέσω της δράσης διατέθηκαν θέσεις σε δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών - «εντολές τοποθέτησης», προκειμένου οι ωφελούμενες να τοποθετήσουν τα παιδιά τους. Ένας από τους κεντρικούς στόχους της δράσης ήταν η εξασφάλιση του αναγκαίου χρόνου στον γυναικείο πληθυσμό εργάσιμης ηλικίας που είναι επιφορτισμένος με τη φροντίδα των παιδιών, ώστε να είναι σε θέση να αναζητήσει εργασία και να απασχοληθεί. Ο τρόπος υλοποίησης της δράσης, βασίστηκε σε ένα σαφές οργανωτικό πλαίσιο με αντίστοιχες προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος προς τις δομές (αναδόχους) και προς τις μητέρες από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. η οποία είχε οριστεί δικαιούχος υλοποίησης των Πράξεων της Δράσης με Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ / Αρ. Πρωτ. 0.8363/οικ.3.1434), στις 29-04-2010, όπως τροποποιήθηκε με την Αριθμ. 2.35832/οικ.3.2401 (ΦΕΚ 3484/Β/31-12-2012) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Ανάπτυξης,

Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Υγείας.

Αναγνωρίζοντας την αποτελεσματικότητα της δράσης, όσον αφορά στη στοχοθεσία της, βάσει συγκεκριμένων μελετών⁴ και αξιολογικών ευρημάτων σχετικής έρευνας πεδίου που διενεργήθηκε στο πλαίσιο της on-going αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔ 2007-2013⁵, αποφασίστηκε η αδιάλειπτη υλοποίηση της δράσης και την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της Προγραμματικής Περιόδου 2014–2020, η δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», εντάχθηκε:

- (α) στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού, στο Θεματικό Στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων», Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στην απασχόληση, της εξέλιξης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της συμφιλίωσης του επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για ίση εργασία» του Καν. 1304/2013 της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το οποίο χρηματοδοτείται, καθώς και
- (β) στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014-2020, στο Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων», Επενδυτική Προτεραιότητα 9i «Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργού συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας» και 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών», του Καν. 1304/2013 της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το οποίο χρηματοδοτείται.

Βασικός στόχος της δράσης την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020, σύμφωνα με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα στα οποία εντάσσεται η δράση, αποτελεί η ουσιαστική στήριξη των γυναικών, καθώς και των ανδρών που έχουν την επιμέλεια τέκνων, μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων παιδιών και εφήβων και ατόμων με αναπηρία σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και σε αντίστοιχες δομές φιλοξενίας.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της δράσης διατίθενται σε μητέρες (και πατέρες που έχουν την επιμέλεια τέκνων) θέσεις σε δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας παιδιών, σε δημόσιους και ιδιωτικούς Βρεφικούς Σταθμούς, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς

⁴Μελέτη με τίτλο: «Αξιολόγηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία των Δομών Κοινωνικής Φροντίδας ως προς την ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης». Μελέτη της ΕΕΤΑ 2006 στα πλαίσια της Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠ Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση 2000-2006 για λογαριασμό της ΕΥΔ ΑΝΑΔ 2007- 2013.

Μελέτη με τίτλο: «Αξιολόγηση των επιπτώσεων των διαφορετικών κατηγοριών δομών και κοινωνικών υπηρεσιών σε ό,τι αφορά την ένταξη/ επανένταξη στην αγορά εργασίας ή τη διατήρηση των θέσεων εργασίας των γυναικών που επωφελούνται από τη λειτουργία των εν λόγω δράσεων» Μελέτη της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού και Παρακολούθησης των Δράσεων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας που εκπονήθηκε το 2006.

⁵On-going αξιολόγησης του ΕΠΑΝΑΔ 2007-2013: Τελική Έκθεση Αξιολόγησης Ευρημάτων της Έρευνας Πεδίου «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής»

Ολοκληρωμένης Φροντίδας, Παιδικούς Σταθμούς, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) και Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Ατόμων με Αναπηρία (Κ.Δ.Α.Π.-ΜΕ.Α.) σε όλες τις Περιφέρειες της χώρας, με στόχο την ουσιαστική διευκόλυνσή τους στην εναρμόνιση απαιτητικών και αντικρουόμενων ρόλων, μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της δράσης αποτελεί αφενός η βελτίωση της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας και αφετέρου η ενίσχυση της γυναικείας απασχόλησης στην ελληνική οικονομία. Παράλληλα, η δράση στοχεύει στην ενίσχυση γονέων που έχουν εξαρτώμενα άτομα με αναπηρία, συμβάλλοντας στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και παράλληλα στην αποδέσμευση των ωφελούμενων γονέων από τα εξαρτώμενα τέκνα τους με αναπηρία, καθώς και στην αύξηση της απασχόλησης και τη διατήρηση των ωφελούμενων σε θέσεις εργασίας.

Ο πρώτος κύκλος υλοποίησης της δράσης, την περίοδο 2014-2015, είχε εμπροσθοβαρή χαρακτήρα και υλοποιήθηκε κεντρικά για το σύνολο των ομάδων στόχου, από το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» στις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νότιου Αιγαίου, ενώ στις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, η δράση υλοποιήθηκε από διαθέσιμους πόρους του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013. Στους επόμενους κύκλους, των περιόδων 2015-2016 και 2016-2017, η δράση υλοποιήθηκε από το Ε.Π. ΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ και από τα ΠΕΠ στο σύνολο της επικράτειας.

Συνολικά, τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, η δράση της Εναρμόνισης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, υλοποιήθηκε μέσω 54 Πράξεων οι οποίες εντάχθηκαν στο ΕΠ ΑΝΑΔΕΔΒΜ 2014-2020 και σε 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα της ίδιας Προγραμματικής περιόδου, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί:

Επιχειρησιακό	2014-2015	2015-2016	2016-2017					Σύνολο Πράξεων ανά Επιχειρησ ιακό
	8iv	8iv	9i	9iii	8iv	9i	9iii	
ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ	5000001	5000002			5001485			3
Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης			5000003			5001892		4
			5000046			5001893		
Κεντρικής Μακεδονίας			5000004	5000005		5001784	5001785	4
Δυτικής Μακεδονίας			5000006	5000007		5001929	5001930	4
Ηπείρου			5000008	5000009		5001619	5001621	4
Θεσσαλίας			5000010	5000011		5001722	5001723	4
Ιονίων Νήσων			5000012	5000013		5001624	5001625	4
Δυτικής Ελλάδας			5000014	5000015		5001780	5001781	4
Στερεάς Ελλάδας			5000016	5000017		5001622	5001623	4
Αττικής			5000018	5000019		5001782	5001783	4
Πελοποννήσου			5000020			5002081	5002083	3
Βορείου Αιγαίου			5000022	5000023		5001618	5001530	4
Νοτίου Αιγαίου			5000024	5000025		5001527	5001529	4
Κρήτης			5000026	5000027		5001532	5001543	4
Σύνολο Πράξεων	1	1	14	11	1	14	12	54
Σύνολο Πράξεων ανά κύκλο	1	26			27			

Και οι τρεις κύκλοι, υλοποιήθηκαν κεντρικά μέσω αντίστοιχων προσκλήσεων από την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.), η οποία είχε οριστεί δικαιούχος, των Πράξεων. Στους δύο πρώτους κύκλους, οι σχετικές προσκλήσεις με Αρ. Πρωτ.: 1551/ 02.07.2014 για το σχολικό έτος 2014-2015 και με Αρ. Πρωτ.: 2100/ 16.07.2015 για το σχολικό έτος 2015-2016, απευθύνονταν τόσο προς τις δομές (αναδόχους), όσο και προς τους ωφελούμενους. Στον 3^ο κύκλο, του σχολικού έτους 2016-2017, μετά από αλλαγές που επήλθαν στο σύστημα υλοποίησης της δράσης, βάσει κοινής Υπουργικής απόφασης που υπογράφηκε στις 22/6/2016⁶, η πρόσκληση, με Αρ. Πρωτ.: 3070/ 11.07.2016 απευθύνονταν μόνο στον ωφελούμενο πληθυσμό.

⁶ Κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού – Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, με θέμα: «Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου – Διαδικασία Εφαρμογής της Δράσης «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» έτους 2016-2017, συγχρηματοδοτούμενης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο πλαίσιο του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020», υπ' αριθ. 16/οικ.578/ΕΥΣΕΚΤ/66166/22-06-2016 (ΦΕΚ 1850/τ.Β'/24-06-2016), η οποία τροποποιήθηκε με την υπ' αριθ. 16/οικ.661/ΕΥΣΕΚΤ/74397 κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης - Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού – Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΦΕΚ 2188/τ.Β'/14-07-2016).

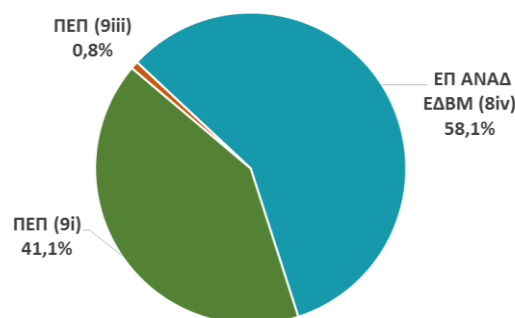
Υπεύθυνοι φορείς για τη διαχείριση της δράσης είναι η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020, για το τμήμα της δράσης που εμπίπτει στο εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, καθώς και οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για το τμήμα της δράσης που εμπίπτει σε αυτά.

Από την ανάλυση των στοιχείων της ΕΥ ΟΠΣ σχετικά με τους δείκτες εκροών της δράσης της Εναρμόνισης προκύπτει ότι, συνολικά, την εξεταζόμενη τριετία, 2014-2015, 2015-2016 και 2016-2017, ωφελήθηκαν 158.921 άτομα. Πιο συγκεκριμένα:

- στον πρώτο κύκλο 2014-2015, ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 38.149 άτομα στις 5 Περιφέρειες εφαρμογής της δράσης,
- στον κύκλο 2015-2016 ο αριθμός των ωφελούμενων ανήλθε σε 45.702 άτομα στις 13 Περιφέρειες της χώρας που υλοποιήθηκε η δράση, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 σε 75.070 άτομα.

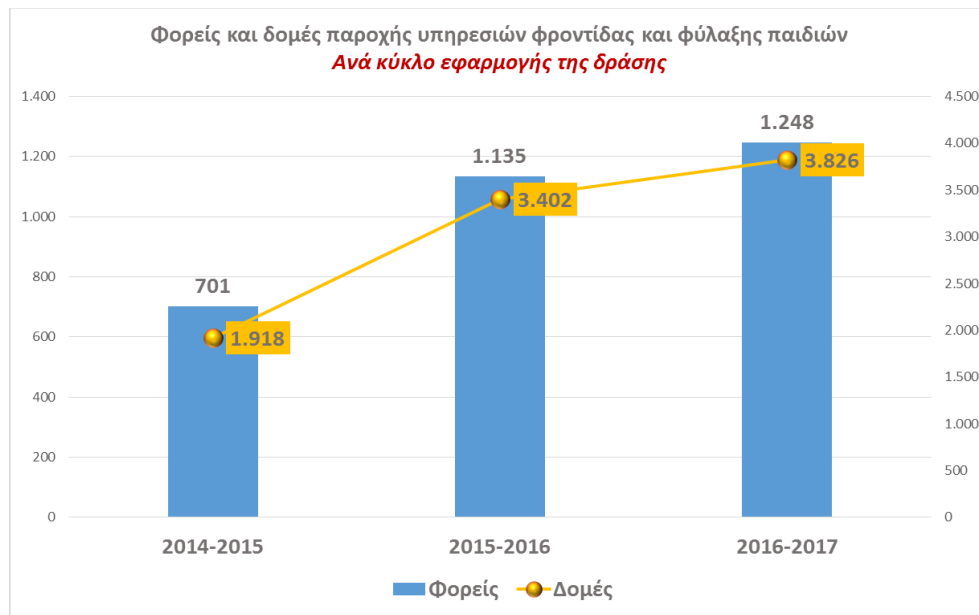
Το 58,1% των ωφελούμενων και των τριών εξεταζόμενων κύκλων, όπως αποτυπώνεται στο κάτωθι γράφημα, εντάχθηκε στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, το 41,1% στην 9i και το 0,8% στην 9iii των ΠΕΠ που αφορούσε σε παιδιά που ανήκαν στην ομάδα ΑμεΑ.

Σύνολο ωφελούμενων, ανά επενδυτική προτεραιότητα

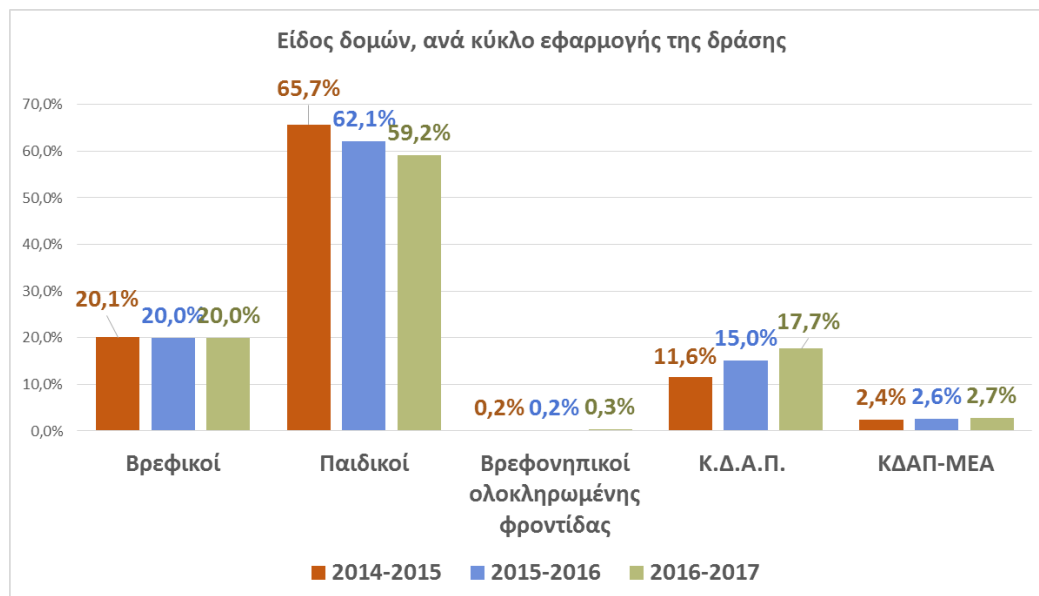

Αντίστοιχα από την ανάλυση των στοιχείων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. προκύπτει ότι, στη δράση συμμετείχαν συνολικά 1.356 φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών και τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους, εκ των οποίων το 31,1% ήταν δημοτικοί και το 68,9% Ιδιωτικοί. Ειδικότερα:

- στον κύκλο 2014-2015, συμμετείχαν 701 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 1.918 δομές,
- στον κύκλο 2015-2016 συμμετείχαν 1.135 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.402 δομές, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017 συμμετείχαν 1.248 φορείς, οι οποίοι λειτουργούσαν 3.826 δομές.

Σε ότι αφορά στο είδος δομών που λειτουργούσαν οι φορείς που συμμετείχαν στη δράση, το 80% αυτών, σε όλες τις εξεταζόμενες περιόδους, αφορά σε Βρεφικού/Βρεφονηπιακούς και Παιδικούς Σταθμούς.

4.2 Παρουσίαση βασικών χαρακτηριστικών κάθε κύκλου δράσης

Όπως ήδη έχει αναφερθεί στην προηγούμενη ενότητα, ο πρώτος κύκλος της παρέμβασης για τη περίοδο 2014-2015 είχε εμπροσθοβαρή χαρακτήρα για το σύνολο των ομάδων στόχου, από το Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» στις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νότιου Αιγαίου, ενώ στις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, η δράση υλοποιήθηκε από διαθέσιμους πόρους του ΕΠ ΑΝΑΔ 2007-2013. Ειδικότερα, για τις εμπροσθοβαρείς δράσεις, δεδομένης της ανάγκης αδιάλειπτης υλοποίησης δράσεων ανάσχεσης της ανεργίας, στήριξης των ανέργων και των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, μέχρι την έγκριση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020, υπήρξε συμφωνία μεταξύ των ελληνικών αρχών και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υλοποίησή τους, οι οποίες θα ενεργοποιούνταν στο ΕΣΠΑ 2007-2013 (ΕΠΑΝΑΔ) και στη συνέχεια θα εντάσσονταν στο ΕΣΠΑ 2014-2020 (ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ).

Στις 30/7/2015 εκδόθηκε η με Α.Π.: 12512/ Πρόσκληση με Κωδικό: ΑΝΑΔ01 Α/Α ΟΠΣ: 1001 της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020» για την υποβολή προτάσεων στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ στους Άξονες Προτεραιότητας 2, 4 και 5 που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, με τίτλο «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής 2014-2015». Η Πρόσκληση αφορούσε στη διάθεση προς μητέρες (και πατέρες που έχουν την επιμέλεια τέκνων) θέσεων παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, για το σχολικό έτος 2014-2015, σε δημόσιους και ιδιωτικούς Βρεφικούς Σταθμούς, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, Βρεφονηπιακούς Σταθμούς Ολοκληρωμένης Φροντίδας, Παιδικούς Σταθμούς, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) στις Περιφέρειες Αττικής, Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας, Στερεάς Ελλάδας και Νοτίου Αιγαίου.

Στο πλαίσιο αυτό, με την υπ. αριθ. 12630/31-07-2015 (ΑΔΑ: 644Ε465ΦΘΘ-249) απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση», εντάχθηκε η Πράξη «ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ 2014-2015» με Κωδικό ΟΠΣ 5000001 στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020».

Η δράση στόχευε στην παροχή θέσεων φιλοξενίας σε βρέφη, νήπια, παιδιά και εφήβους με Αναπηρίες σε αντίστοιχες Δομές. Οι ωφελούμενες ήταν μητέρες και η τοποθέτηση των παιδιών τους ορίζονταν με «εντολή τοποθέτησης» που λάμβαναν από τον Φορέα Εφαρμογής ΕΕΤΑΑ Α.Ε., σύμφωνα με τα οριζόμενα στην σχετική υπ' αριθμ. 1551/2.7.2014 Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος της Ε.Ε.Τ.Α.Α.⁷.

⁷ Σύμφωνα με την ΚΥΑ αρ. 2.35832/οικ.3.2401/28-12-2012 (ΦΕΚ 3484/Β/31-12-2012), το Υπουργείο Εσωτερικών αποτελούσε το δικαιούχο της δράσης για την περίοδο 2013-2014 και έως το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου, ως έχον την εποπτεία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού». Η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) είναι ο Φορέας Εφαρμογής των πράξεων έως το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου, που εντάσσονται στο πλαίσιο της ανωτέρω δράσης, λαμβάνοντας υπόψη τη σύνδεσή της με την τοπική αυτοδιοίκηση, την εμπειρία και αποτελεσματικότητά της.

Για το σχολικό έτος 2015-2016, η δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» εντάχθηκε:

- στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού, στο Θεματικό Στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων», Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου της πρόσβασης στην απασχόληση, της εξέλιξης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της συμφιλίωσης του επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για ίση εργασία» του Καν. 1304/2013 της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020
- Στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014 – 2020, στο Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων», Επενδυτική Προτεραιότητα 9i «Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργούς συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας» και 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών», του Καν. 1304/2013 της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η δράση υλοποιήθηκε μέσω 26 Πράξεων εκ των οποίων μία (1) εντάχθηκε στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ και την επενδυτική προτεραιότητα 8iv, δεκατέσσερις (14) στην επενδυτική προτεραιότητα 9i των ΠΕΠ και έντεκα (11) στην επενδυτική προτεραιότητα 9iii των ΠΕΠ.

Στόχος της Πράξης ήταν η ισότιμη πρόσβαση στην εργασία, με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων ΜΕΑ, ώστε να επιτυγχάνεται η ουσιαστική διευκόλυνση των ωφελούμενων στην εναρμόνιση των απαιτητικών και αντικρουόμενων ρόλων μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής. Επίσης, η Πράξη είχε σκοπό να συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα ΜΕΑ) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Τα ωφελούμενα άτομα που επιλέγονταν, κατανέμονταν στις συγχρηματοδοτούμενες θέσεις του ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ ή των ΠΕΠ, ανάλογα με την κατάταξή τους ως προς το όριο της φτώχειας και πιο συγκεκριμένα:

- στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ, όταν η κατάταξή τους ήταν πάνω από το όριο της φτώχειας, το οποίο είχε προσδιοριστεί τότε από την ΕΛΣΤΑΤ, για το 2014 στο ποσό των 4.608€ για μονοπρόσωπα νοικοκυριά, προσαυξανόμενο κατά 0,5 για το σύζυγο και για κάθε παιδί από 14 έως 24 ετών και κατά 0,3 για κάθε παιδί κάτω των 13 ετών
- στο ΠΕΠ της Περιφέρειας διαμονής του ωφελούμενου, όταν η κατάταξή του ήταν κάτω από το όριο της φτώχειας.

Για το σχολικό έτος 2016-2017, η δράση «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής» εντάχθηκε:

- στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ) 2014-2020 του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, στο Θεματικό Στόχο 8 «Προώθηση της βιώσιμης απασχόλησης υψηλής ποιότητας και υποστήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων», Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv «Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου της πρόσβασης στην απασχόληση, της εξέλιξης της επαγγελματικής σταδιοδρομίας, της συμφιλίωσης του επαγγελματικού και ιδιωτικού βίου και της προώθησης της ίσης αμοιβής για ίση εργασία» του Καν. 1304/2013 της νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020
- Στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) 2014 – 2020, στο Θεματικό Στόχο 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων», Επενδυτική Προτεραιότητα 9i «Ενεργός ένταξη, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών και της ενεργούς συμμετοχής και της βελτίωσης της απασχολησιμότητας» και 9iii «Καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων και προώθηση της ισότητας των ευκαιριών», του Καν. 1304/2013 της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Η δράση υλοποιήθηκε μέσω 27 Πράξεων εκ των οποίων μία (1) εντάχθηκε στο του Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020», στην Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv, δεκατέσσερις (14) πράξεις στην Επενδυτική Προτεραιότητα 9i των ΠΕΠ και δώδεκα (12) πράξεις στην επενδυτική προτεραιότητα 9 iii των ΠΕΠ.

Υπεύθυνοι φορείς για τη διαχείριση και υλοποίησης της δράσης είναι :

- Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» 2014-2020, για το τμήμα της δράσης που εμπίπτει στο εν λόγω Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
- Οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων για το τμήμα της δράσης που εμπίπτει σε αυτά.

Στόχος της δράσης ήταν:

- α) η ουσιαστική στήριξη των ωφελούμενων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβασή τους στην εργασία, μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων με αναπηρία και
- β) η ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα με αναπηρία) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες

Στο πλαίσιο αυτό, η δράση τροποποιήθηκε με Κοινή Υπουργική Απόφαση που υπογράφηκε στις 22/06/2016 μεταξύ του Υπουργού Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, της Αναπληρώτρια Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι:

- όλα τα νοικοκυριά με εισόδημα μικρότερο από το κατώφλι της φτώχειας θα λάβουν την σχετική ενίσχυση (αξία τοποθέτησης/voucher),
- όλα τα νοικοκυριά με άτομα με αναπηρία θα λάβουν την σχετική ενίσχυση

- θα αυξηθούν οι δυνατότητες επιλογής των γονέων ως προς τους παιδικούς σταθμούς,
- θα διατηρηθεί ο ίδιος αριθμός ενισχυόμενων οικογενειών/παιδιών, χωρίς παράλληλα να αλλάζουν τα ηλικιακά όρια με βάση τα οποία οι ωφελούμενοι/παιδιά εντάσσονται στο πρόγραμμα.
- θα απλοποιηθούν ριζικά οι διαδικασίες υλοποίησης/πληρωμής και να διασφαλιστεί η μηνιαία καταβολή των δόσεων.

Τα νέα στοιχεία σε σχέση με το προϋπάρχον σύστημα για τους γονείς ήταν ότι:

- μπορούσαν να επιλέξουν τη δομή (παιδικό σταθμό, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) στην οποία επιθυμούσαν να εγγράψουν το παιδί τους
- η αξία τοποθέτησης (voucher) δεν συνδέονταν με συγκεκριμένη θέση σε κάποια δομή, αλλά ακολουθούσε το δικαιούχο (γονέα). Δηλαδή, ο γονέας είχε το δικαίωμα να αλλάξει παιδικό σταθμό/ΚΔΑΠ/ΚΔΑΠ-ΜΕΑ χωρίς να χάνει το voucher.

Όσον αφορά τους φορείς/ δομές, τα νέα στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα ήταν ότι:

- δόθηκε η δυνατότητα στις δομές να μπορούν να διαθέσουν έως και το 100% της δυναμικότητάς τους στη δράση, αντί του 70% που ίσχυε στους προηγούμενους κύκλους, διασφαλιζόνταν η μηνιαία καταβολή των δόσεων.
- απλοποιούνταν οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και μειώνονταν το κόστος συμμετοχής στο πρόγραμμα, μέσω της κατάργησης των εγγυητικών επιστολών.

Τα στοιχεία που διατηρήθηκαν σε σχέση με το προϋπάρχον σύστημα ήταν:

- η προτεραιότητα σε γονείς που ήταν άνεργοι ή επισφαλώς απασχολούμενοι.

Τα ωφελούμενα άτομα εφόσον επιλεγούν, κατανέμονταν για τις θέσεις που συγχρηματοδοτούνταν στο πλαίσιο του ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ ή των ΠΕΠ, ανάλογα με την κατάταξή τους ως προς το όριο της φτώχειας και πιο συγκεκριμένα:

- στο ΕΠ ΑΝΑΔ ΔΒΜ, όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα ήταν μεγαλύτερο από το όριο της φτώχειας, το οποίο είχε προσδιοριστεί από την ΕΛΣΤΑΤ, για το 2015 στο ποσό των 4.512€ για μονοπρόσωπα νοικοκυριά, προσαυξανόμενο κατά 50% για το σύζυγο και για κάθε παιδί από 14 έως 24 ετών και κατά 30% για κάθε παιδί κάτω των 13 ετών
- στο ΠΕΠ της Περιφέρειας διαμονής του ωφελούμενου, όταν το ετήσιο οικογενειακό εισόδημά του ήταν ίσο ή μικρότερο από το όριο της φτώχειας

Στον πίνακα που ακολουθεί, γίνεται μια συγκριτική παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών κάθε κύκλου δράσης για την περίοδο 2014-2017 βάσει των σχετικών ΚΥΑ.

Πίνακας 17

Συγκριτική παρουσίαση βασικών στοιχείων κύκλων δράσεων περιόδου 2014-2016

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Στόχος Δράσης	Η πράξη στοχεύει στην ισότιμη πρόσβαση στην εργασία, με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων ΜΕΑ. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ουσιαστική διευκόλυνση των ωφελούμενων στην εναρμόνιση απαιτητικών και αντικρουόμενων ρόλων. Επίσης, η πράξη συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα ΜΕΑ) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες	Η πράξη στοχεύει στην ισότιμη πρόσβαση στην εργασία, με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων ΜΕΑ. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ουσιαστική διευκόλυνση των ωφελούμενων στην εναρμόνιση απαιτητικών και αντικρουόμενων ρόλων. Επίσης, η πράξη συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα ΜΕΑ) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες	Η Δράση στοχεύει: α) στην ουσιαστική στήριξη των ωφελούμενων, προκειμένου να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβασή τους στην εργασία, μέσω της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, παιδιών και ατόμων με αναπηρία, β) στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα με αναπηρία) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες
Ωφελούμενα Άτομα	Μητέρες βρεφών, νηπίων και παιδιών ή / και	Μητέρες βρεφών, νηπίων και παιδιών ή / και	Μητέρες βρεφών, νηπίων και παιδιών ή / και
	Μητέρες νηπίων, παιδιών, εφήβων και ατόμων με Αναπηρία	Μητέρες νηπίων, παιδιών, εφήβων και ατόμων με Αναπηρία	Μητέρες νηπίων, παιδιών, εφήβων και ατόμων με Αναπηρία
	Άνδρες στους οποίους έχει παραχωρηθεί με δικαστική απόφαση η επιμέλεια των παιδιών τους και εκείνοι που βρίσκονται σε χηρεία. Άτομα που βρίσκονται σε χηρεία	Άτομα (γυναίκες και άνδρες), στα οποία έχει παραχωρηθεί με δικαστική απόφαση η επιμέλεια των παιδιών Άτομα που βρίσκονται σε χηρεία	Άτομα (γυναίκες και άνδρες), στα οποία έχει παραχωρηθεί με δικαστική απόφαση η επιμέλεια των παιδιών. —
Διαδικασία Υποβολής αιτήσεων συμμετοχής ωφελουμένων	Μόνο ταχυδρομικά ή με υπηρεσίες ταχυμεταφοράς (courier).	Μόνο ταχυδρομικά ή με υπηρεσίες ταχυμεταφοράς (courier).	Η αίτηση υποβάλλεται σε ηλεκτρονική μορφή στον ιστότοπο της ΕΕΤΑΑ και αποστέλλεται και ταχυδρομικά, μαζί με τα δικαιολογητικά
	Οι μητέρες έχουν δικαίωμα δήλωσης έως και τέσσερις (4) εναλλακτικών επιλογών Δομών, με σειρά προτεραιότητας, για εγγραφή του τέκνου τους σε Δομές της προτίμησής τους και έως δύο (2) εναλλακτικές επιλογές ΚΔΑΠ / ΚΔΑΠ - ΜΕΑ.	Οι μητέρες έχουν δικαίωμα δήλωσης έως και πέντε (5) εναλλακτικών επιλογών Δομών, με σειρά προτεραιότητας, για εγγραφή του τέκνου τους σε Δομές της προτίμησής τους και έως δύο (2) εναλλακτικές επιλογές ΚΔΑΠ / ΚΔΑΠ - ΜΕΑ.	Οι μητέρες είχαν την ευκαιρία στην αίτηση συμμετοχής να δηλώσουν προαιρετικά προτίμηση σε συγκεκριμένες δομές
Προϋποθέσεις συμμετοχής ωφελουμένων στη δράση	Να συμμετέχουν σε Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ) ή	Να συμμετέχουν σε Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης (ΕΠΑ) ή	—
	Να είναι εργαζόμενοι/ες (μισθωτοί/ες, αυτοαπασχολούμενοι/ες) ή	Να είναι εργαζόμενοι/ες (μισθωτοί/ες, αυτοαπασχολούμενοι/ες) ή	Να είναι εργαζόμενοι/ες (μισθωτοί/ες, αυτοαπασχολούμενοι/ες) ή
	Να είναι άνεργες/οι οι οποίες να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ και αντίγραφο βεβαίωσης εξατομικευμένης προσέγγισης από τις Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ ή να λαμβάνουν ή να έχουν λάβει τακτικό επίδομα	Να είναι άνεργες/οι οι οποίες να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ και αντίγραφο βεβαίωσης εξατομικευμένης προσέγγισης από τις Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ ή να λαμβάνουν ή να έχουν λάβει τακτικό	Να είναι άνεργες/οι οι οποίες να διαθέτουν δελτίο ανεργίας σε ισχύ και αντίγραφο βεβαίωσης εξατομικευμένης προσέγγισης από τις Υπηρεσίες του ΟΑΕΔ

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ. οποιαδήποτε χρονική περίοδο κατά τους τελευταίους 24 μήνες προ της δημοσίευσης της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.	επίδομα ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ. οποιαδήποτε χρονική περίοδο κατά τους τελευταίους 24 μήνες προ της δημοσίευσης της Πρόσκλησης Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.	
	Από όλες τις ως άνω κατηγορίες εξαιρούνται οι τακτικοί υπάλληλοι του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και υπάλληλοι μόνιμοι και αορίστου χρόνου των Ο.Τ.Α. (α' και β' βαθμού).	Από όλες τις ως άνω κατηγορίες εξαιρούνται οι τακτικοί υπάλληλοι του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και υπάλληλοι μόνιμοι και αορίστου χρόνου των Ο.Τ.Α. (α' και β' βαθμού).	Από όλες τις ως άνω κατηγορίες εξαιρούνται οι τακτικοί υπάλληλοι του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και υπάλληλοι μόνιμοι και αορίστου χρόνου των Ο.Τ.Α. (α' και β' βαθμού).
Διαδικασία επιλογής ωφελουμένων	Το οικογενειακό εισόδημα	Το οικογενειακό εισόδημα	Το οικογενειακό εισόδημα
	Η κατάσταση απασχόλησης και η εργασιακή σχέση	Η κατάσταση απασχόλησης και η εργασιακή σχέση	Η κατάσταση απασχόλησης και η εργασιακή σχέση
	Η οικογενειακή κατάσταση	Η οικογενειακή κατάσταση	Η οικογενειακή κατάσταση
Μοριοδότηση ωφελουμένων	Το χαμηλό ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα. Τα μόρια που θα δοθούν θα υπολογίζονται βάσει του τύπου: $45-(E-\Pi)/600$ όπου Ε είναι το ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα, και το Π είναι 1.000€ για μητέρα με 1 τέκνο, 2.000€ για μητέρα με 2 τέκνα, 6.000€ για μητέρα με 3 τέκνα, 7.500€ για μητέρα με 4 τέκνα, προσαυξανόμενο κατά 1.000€ για κάθε τέκνο πέραν του τέταρτου. Για τα εισοδήματα που ο ανωτέρω τύπος δίνει αρνητικό αποτέλεσμα, η μοριοδότηση είναι μηδέν μόρια.	Το χαμηλό ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα. Τα μόρια που θα δοθούν θα υπολογίζονται βάσει του τύπου: $90-(E-\Pi)/300$ όπου Ε είναι το ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα, και το Π είναι 1.000€ για μητέρα με 1 τέκνο, 2.000€ για μητέρα με 2 τέκνα, 6.000€ για μητέρα με 3 τέκνα, 7.500€ για μητέρα με 4 τέκνα, προσαυξανόμενο κατά 1.000€ για κάθε τέκνο πέραν του τέταρτου. Για τα εισοδήματα που ο ανωτέρω τύπος δίνει αρνητικό αποτέλεσμα, η μοριοδότηση είναι μηδέν μόρια.	Το χαμηλό ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα. Τα μόρια που θα δοθούν θα υπολογίζονται βάσει του τύπου: $90-(E-\Pi)/300$ όπου Ε είναι το ετήσιο δηλωθέν οικογενειακό εισόδημα, και το Π είναι 500€ για κάθε παιδί που εντάσσεται στα ηλικιακά όρια του άρθρου 5 της σχετικής πρόσκλησης (έως της ηλικίας των 12 ετών). Για τα εισοδήματα που ο ανωτέρω τύπος δίνει αρνητικό αποτέλεσμα, η μοριοδότηση είναι μηδέν μόρια.
	Η κατάσταση απασχόλησης, η εργασιακή σχέση και το είδος απασχόλησης. Για εργαζόμενες γυναίκες: +35 μόρια, για αυτοαπασχολούμενες: +35 μόρια, για σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης: +45 μόρια, για σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου: +40 μόρια και για εργαζόμενες με εργόσημο: +15 μόρια. Οι συμμετέχουσες σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης λαμβάνουν: +15 μόρια.	Η κατάσταση απασχόλησης, η εργασιακή σχέση και το είδος απασχόλησης. Για εργαζόμενες γυναίκες: +85 μόρια, για αυτοαπασχολούμενες: +85 μόρια, για σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης: +90 μόρια, για σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου: +90 μόρια και για εργαζόμενες με εργόσημο: +90 μόρια. Οι συμμετέχουσες σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης λαμβάνουν: +90 μόρια.	Η κατάσταση απασχόλησης, η εργασιακή σχέση και το είδος απασχόλησης. Για εργαζόμενες πλήρους απασχόλησης με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου: +85 μόρια, για αυτοαπασχολούμενες: +85 μόρια, για σύμβαση εργασίας μερικής απασχόλησης: +90 μόρια, για σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου: +90 μόρια και για εργαζόμενες με εργόσημο: +90 μόρια.
	Η ανεργία από τον Ο.Α.Ε.Δ. Με δελτίο ανεργίας σε ισχύ: +10 μόρια,	Η ανεργία από τον Ο.Α.Ε.Δ. Με δελτίο ανεργίας σε ισχύ: +90 μόρια,	Η ανεργία από τον Ο.Α.Ε.Δ. Με δελτίο ανεργίας σε ισχύ: +90 μόρια

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	<p>άνεργες που λαμβάνουν τακτικό επίδομα ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ. : +20 μόρια.</p> <p>Η οικογενειακή κατάσταση. Στις μητέρες που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +25 μόρια, που έχουν τέκνα που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +25 μόρια, που είναι χήρες: +25 μόρια, που είναι άγαμες μητέρες: +20 μόρια, που είναι διαζευγμένες ή σε διάσταση : +20 μόρια, που είναι τρίτεκνες -πολύτεκνες: +20 μόρια, που έχουν σύζυγο που ανήκει στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω: +15 μόρια, που έχουν σύζυγο μακροχρόνια άνεργο (άνω των 12 μηνών): +10 μόρια.</p>	<p>άνεργες που λαμβάνουν τακτικό επίδομα ανεργίας από τον Ο.Α.Ε.Δ. : +90 μόρια.</p> <p>Η οικογενειακή κατάσταση. Στις μητέρες που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +50 μόρια, που έχουν τέκνα που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +50 μόρια, που είναι χήρες: +40 μόρια, που είναι άγαμες μητέρες: +40 μόρια, που είναι διαζευγμένες ή σε διάσταση : +40 μόρια, που είναι τρίτεκνες -πολύτεκνες: +40 μόρια, που έχουν σύζυγο που ανήκει στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω: +30 μόρια</p>	<p>Η οικογενειακή κατάσταση. Στις μητέρες που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +50 μόρια, που έχουν τέκνα που ανήκουν στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 35% και άνω: +50 μόρια, που είναι χήρες: +40 μόρια, που είναι άγαμες μητέρες: +40 μόρια, που είναι διαζευγμένες ή σε διάσταση : +40 μόρια, που είναι τρίτεκνες -πολύτεκνες: +40 μόρια, που έχουν σύζυγο που ανήκει στην ομάδα των ΑμεΑ με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω: +30 μόρια οι μητέρες που έχουν άνεργο σύζυγο με δελτίο ανεργίας σε ισχύ ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο: +30 μόρια</p>
Επιλογή και Τοποθέτηση Ωφελουμένων	Εισαγωγή στοιχείων των αιτήσεων σε μηχανογραφικό /πληροφοριακό σύστημα.	Εισαγωγή στοιχείων των αιτήσεων σε μηχανογραφικό /πληροφοριακό σύστημα.	Επεξεργασία στοιχείων των αιτήσεων σε μηχανογραφικό /πληροφοριακό σύστημα και έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών καθώς και διασταύρωση των στοιχείων όπου κρίνεται απαραίτητο.
	Βαθμολόγηση των υποψηφίων ενδιαφερομένων σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 5 της ΚΥΑ, τα οποία αντιστοιχούν σε μόρια και κατάταξή τους με σειρά προτεραιότητας έναντι των υπολοίπων υποψηφιοτήτων.	Βαθμολόγηση των υποψηφίων ενδιαφερομένων σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 5 της ΚΥΑ, τα οποία αντιστοιχούν σε μόρια και κατάταξή τους με σειρά προτεραιότητας έναντι των υπολοίπων υποψηφιοτήτων.	Βαθμολόγηση των υποψηφίων ενδιαφερομένων σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 5 της ΚΥΑ, τα οποία αντιστοιχούν σε μόρια και κατάταξή τους με σειρά προτεραιότητας έναντι των υπολοίπων υποψηφιοτήτων
	Δημιουργία πινάκων στους οποίους θα περιέχονται οι επιλεχθείσες γυναίκες στις συγκεκριμένες Δομές και οι επιλαχούσες γυναίκες με βάση τη μοριοδότησή τους.	Δημιουργία πινάκων στους οποίους θα περιέχονται οι επιλεχθείσες γυναίκες στις συγκεκριμένες Δομές και οι επιλαχούσες γυναίκες με βάση τη μοριοδότησή τους.	Δημιουργία πινάκων στους οποίους θα περιέχονται τα επιλεγέντα άτομα με βάση τη μοριοδότηση τους.
	Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων	Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων	Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων
	Εξέταση τυχόν ενστάσεων	Εξέταση τυχόν ενστάσεων	Εξέταση τυχόν ενστάσεων
	Οριστικοποίηση Αποτελεσμάτων	Οριστικοποίηση Αποτελεσμάτων	Οριστικοποίηση Αποτελεσμάτων
	Μετά την επιλογή, θα αποστέλλεται στον Ανάδοχο από το Δικαιούχο, α. «Εντολή Τοποθέτησης» για κάθε τέκνο	Μετά την επιλογή, θα αποστέλλεται στον Ανάδοχο από το Δικαιούχο, α. «Εντολή Τοποθέτησης» για κάθε τέκνο	Μετά την επιλογή η ΕΕΤΑΑ ΑΕ χορηγεί «Αξία Τοποθέτησης» (voucher) σε κάθε ωφελούμενο. Η «Αξία

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	ωφελομένης μητέρας. Η «Εντολή Τοποθέτησης» κάθε ωφελομένης είναι αυστηρά προσωπική και δεν μεταβιβάζεται, ούτε πωλείται. Το αντίτιμο των παρεχόμενων υπηρεσιών αποδίδεται από το Δικαιούχο, για λογαριασμό των ωφελομένων γυναικών, στους Αναδόχους (Φορείς). β. «Συνοδευτικό έντυπο εντολής τοποθέτησης» του τρέχοντος σχολικού έτους για κάθε δομή του. Τα ανώτατα ετήσια όρια του αντιτίμου των παρεχόμενων υπηρεσιών ανά κατηγορία Δομής, θα ορίζονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.	ωφελομένης μητέρας. Η «Εντολή Τοποθέτησης» κάθε ωφελομένης είναι αυστηρά προσωπική και δεν μεταβιβάζεται, ούτε πωλείται. Το αντίτιμο των παρεχόμενων υπηρεσιών αποδίδεται από το Δικαιούχο, για λογαριασμό των ωφελομένων γυναικών, στους Αναδόχους (Φορείς). β. «Συνοδευτικό έντυπο εντολής τοποθέτησης» του τρέχοντος σχολικού έτους για κάθε δομή του. Τα ανώτατα ετήσια όρια του αντιτίμου των παρεχόμενων υπηρεσιών ανά κατηγορία Δομής, θα ορίζονται στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος.	τοποθέτησης» είναι αυστηρά προσωπική και δε μεταβιβάζεται ούτε πωλείται.
Δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης	Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας- Παιδικοί Σταθμοί – Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) - Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)	Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας- Παιδικοί Σταθμοί – Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) - Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)	Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί - Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας- Παιδικοί Σταθμοί – Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.) - Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)
Διαδικασία Υπαγωγής Δομών	Υποβολή φακέλου δικαιολογητικών	Υποβολή φακέλου δικαιολογητικών	Δεν απαιτείται φάκελος δικαιολογητικών παρά μόνο: -Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου περί αποδοχής των όρων του Προγράμματος -Υπογεγραμμένη σύμβαση μεταξύ του Φορέα της Δομής και του ωφελομένου -Εξουσιοδότηση του ωφελομένου προς της ΕΕΤΑΑ να διενεργεί πληρωμές προς της Δομή για λογαριασμό του άδεια ίδρυσης, νόμιμης λειτουργίας της δομής, από τα οποία να προκύπτει και η δυναμικότητά της, καθώς και έγγραφα νόμιμης εκπροσώπησης της Δομής
	Εγγυητική επιστολή συμμετοχής ύψους 2% επί του συνολικού ποσού της προσφοράς, πριν από οποιαδήποτε έκπτωση του υποψηφίου αναδόχου για όλες τις προσφερόμενες θέσεις.	Εγγυητική επιστολή συμμετοχής ύψους 2% επί του συνολικού ποσού της προσφοράς, πριν από οποιαδήποτε έκπτωση του υποψηφίου αναδόχου για όλες τις προσφερόμενες θέσεις.	Καταργείται
	Υπογραφή σύμβασης, ανά πηγή χρηματοδότησης ΠΕΠ- ΑΜΕΑ, ΠΕΠ, ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, Εθνικοί πόροι	Υπογραφή σύμβασης, ανά πηγή χρηματοδότησης ΠΕΠ- ΑΜΕΑ, ΠΕΠ, ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, Εθνικοί πόροι	Καταργείται
	Δικαιολογητικά έγγραφα για τη σύναψη συμβάσεων	Δικαιολογητικά έγγραφα για τη σύναψη συμβάσεων	Καταργείται
	Εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, η οποία θα ανέρχεται στο 5% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της	Εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης, η οποία θα ανέρχεται στο 5% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της	Καταργείται

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Ετήσια ανώτατα όρια δαπάνης	Σύμβασης	Σύμβασης	
	Κατηγορία Δομής Α: Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί	Κατηγορία Δομής Α: Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί	Κατηγορία Δομής Α: Βρεφικοί - Βρεφονηπιακοί – Παιδικοί Σταθμοί
	A1.1. Βρέφη από 2 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.1. Βρέφη από 2 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.1. Βρέφη από 2 μηνών έως 2,5 ετών: 2.375€ χωρίς σίτιση και 2.945 € με σίτιση
	A1.2. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.2. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.2. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.375€ χωρίς σίτιση και 2.945 € με σίτιση
	A1.3. Βρέφη από 18 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.3. Βρέφη από 18 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	A1.3. Βρέφη από 18 μηνών έως 2,5 ετών: 2.375€ χωρίς σίτιση και 2.945 € με σίτιση
	A2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.900€ χωρίς σίτιση και 2.500€ με σίτιση	A2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.900€ χωρίς σίτιση και 2.500€ με σίτιση	A2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.805€ χωρίς σίτιση και 2.375€ με σίτιση
	Κατηγορία Δομής Β: Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας:	Κατηγορία Δομής Β: Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας:	Κατηγορία Δομής Β: Βρεφονηπιακοί Σταθμοί Ολοκληρωμένης Φροντίδας:
	B1. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	B1. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.500€ χωρίς σίτιση και 3.100 € με σίτιση	B1. Βρέφη από 8 μηνών έως 2,5 ετών: 2.375€ χωρίς σίτιση και 2.945 € με σίτιση
	B2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.900€ χωρίς σίτιση και 2.500€ με σίτιση	B2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.900€ χωρίς σίτιση και 2.500€ με σίτιση	B2. Προ-νήπια από 2,5 ετών έως την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση: 1.805€ χωρίς σίτιση και 2.375€ με σίτιση
	B3. Προ-νήπια με αναπηρία από 2,5 ετών έως 6,5 ετών: 5.500€.	B3. Προ-νήπια με αναπηρία από 2,5 ετών έως 6,5 ετών: 5.500€.	B3. Προ-νήπια με αναπηρία από 2,5 ετών έως 6,5 ετών: 5.000€.
	Κατηγορία Δομής Γ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)	Κατηγορία Δομής Γ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)	Κατηγορία Δομής Γ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών (Κ.Δ.Α.Π.)
	Γ1. Παιδιά από την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση έως 12 ετών και παιδιά με ελαφριάς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα: 1.400€ ανεξαρτήτου βάρδιας.	Γ1. Παιδιά από την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση έως 12 ετών και παιδιά με ελαφριάς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα: 1.400€ για μία τετράωρη βάρδια	Γ1. Παιδιά από την ηλικία εγγραφής τους στην υποχρεωτική εκπαίδευση έως 12 ετών και παιδιά με ελαφριάς μορφής κινητικά ή αισθητηριακά προβλήματα: 1.330€ για κάθε βάρδια τεσσάρων (4) ωρών κατ' ελάχιστον
	Κατηγορία Δομής Δ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)	Κατηγορία Δομής Δ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)	Κατηγορία Δομής Δ: Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών Με Αναπηρίες (Κ.Δ.Α.Π.- ΜΕ.Α.)
	Δ1. Παιδιά με αναπηρία ή /και έφηβοι ή /και άτομα με νοητική υστέρηση ή / και κινητική αναπηρία: 5.500,00 €.	Δ1. Παιδιά με αναπηρία ή /και έφηβοι ή /και άτομα με νοητική υστέρηση ή / και κινητική αναπηρία: 5.500,00€.	Δ1. Παιδιά με αναπηρία ή /και έφηβοι ή /και άτομα με νοητική υστέρηση ή / και κινητική αναπηρία: 5.000,00 €.
	Για τις κατηγορίες A1.1., A1.2., A1.3., A2., B1 και B2., ο	Για τις κατηγορίες A1.1., A1.2., A1.3., A2., B1 και B2., ο	Μπορεί να καλύπτει και το 100% της δυναμικότητας της

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Μέγιστος αριθμός προσφερόμενων θέσεων στις δομές	αριθμός των προσφερόμενων θέσεων δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεπερνά το 70% της νόμιμης δυναμικότητας της κατηγορίας θέσης της Δομής, όπως αυτή προκύπτει από την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ή από οποιοδήποτε άλλο επίσημο έγγραφο προκύπτει αυτή η δυναμικότητα Για τις κατηγορίες Β3, Γ1. και Δ1., ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων μπορεί να καλύπτει και το 100% της δυναμικότητας της Δομής.	αριθμός των προσφερόμενων θέσεων δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να ξεπερνά το 70% της νόμιμης δυναμικότητας της κατηγορίας θέσης της Δομής, όπως αυτή προκύπτει από την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ή από οποιοδήποτε άλλο επίσημο έγγραφο προκύπτει αυτή η δυναμικότητα Για τις κατηγορίες Β3, Γ1. και Δ1., ο αριθμός των προσφερόμενων θέσεων μπορεί να καλύπτει και το 100% της δυναμικότητας της Δομής.	Δομής Μπορεί να καλύπτει και το 100% της δυναμικότητας της Δομής
Πληρωμές Φορέων /Δομών	Για την έναρξη καταβολής των πληρωμών από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. προς τους Αναδόχους, απαραίτητες προϋποθέσεις είναι: α) Η υπογραφή της Σύμβασης μεταξύ της Ε.Ε.Τ.Α.Α. και αναδόχου β) Η αποστολή στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. όλων των «Συνοδευτικών Εντύπων Εντολών Τοποθέτησης (Παραρτημάτων)» συμπληρωμένων με τις πρωτότυπες υπογραφές των ωφελουμένων για τους μήνες που αντιστοιχούν στο φυσικό αντικείμενο που καλύπτει η αντίστοιχη δόση. γ) Η γνωστοποίηση της Τράπεζας και του ενεργού τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) αποκλειστικά στο όνομα του Αναδόχου Φορέα. δ) Η φορολογική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) και ασφαλιστική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) σε ισχύ, κατά την πληρωμή κάθε δόσης, εφόσον κατά νόμο χορηγούνται στο Φορέα. Οι πληρωμές προς τον Ανάδοχο πραγματοποιούνται βάσει της ροής χρηματοδότησης προς την Ε.Ε.Τ.Α.Α. από το ΕΣΠΑ. Σε περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ, λύεται αυτοδικαίως και η σύμβαση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. με τους Αναδόχους του προγράμματος, μη υποχρεούμενης της Ε.Ε.Τ.Α.Α. σε καταβολή προς τους Αναδόχους οποιασδήποτε χρηματικής αποζημίωσης ή δόσης που εκκρεμεί πέραν αυτών που πρέπει να καταβληθούν για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών μέχρι την ημερομηνία διακοπής της χρηματοδότησης.	Για την έναρξη καταβολής των πληρωμών από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. προς τους Αναδόχους, απαραίτητες προϋποθέσεις είναι: α) Η υπογραφή της Σύμβασης μεταξύ της Ε.Ε.Τ.Α.Α. και αναδόχου β) Η αποστολή στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. όλων των «Συνοδευτικών Εντύπων Εντολών Τοποθέτησης (Παραρτημάτων)» συμπληρωμένων με τις πρωτότυπες υπογραφές των ωφελουμένων για τους μήνες που αντιστοιχούν στο φυσικό αντικείμενο που καλύπτει η αντίστοιχη δόση. γ) Η γνωστοποίηση της Τράπεζας και του ενεργού τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) αποκλειστικά στο όνομα του Αναδόχου Φορέα. δ) Η φορολογική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) και ασφαλιστική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) σε ισχύ, κατά την πληρωμή κάθε δόσης, εφόσον κατά νόμο χορηγούνται στο Φορέα. Οι πληρωμές προς τον Ανάδοχο πραγματοποιούνται βάσει της ροής χρηματοδότησης προς την ΕΕΤΑΑ από τον φορέα χρηματοδότησης. Επισημαίνονται ότι οι πληρωμές θα ακολουθούν τη ροή χρηματοδότησης του Προγράμματος, σύμφωνα με τις ισχύουσες διαδικασίες. Σε περίπτωση διακοπής της χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ 2014-2020, λύεται αυτοδικαίως και η σύμβαση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. με τους Αναδόχους του προγράμματος, μη υποχρεούμενης της Ε.Ε.Τ.Α.Α. σε καταβολή προς	Για τη διενέργεια των πληρωμών οι Φορείς υποβάλλουν ανά Δομή στην ΕΕΤΑΑ, Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών. Η Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών αναγράφει τα πλήρη φορολογικά στοιχεία ταυτότητας του Φορέα/ Δομής και την περίοδο αναφοράς και περιλαμβάνει σε μορφή πίνακα κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα στοιχεία: α/α παραστατικού (απόδειξη παροχής υπηρεσιών που έχει εκδώσει ο φορέας / δομή προς τον ωφελούμενο, ημερομηνία έκδοσης, ονοματεπώνυμο ωφελούμενης/ου και το ποσό της περιόδου αναφοράς. Οι Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Παραστατικών υποβάλλονται από τους Φορείς / Δομές το αργότερο μέχρι την 5η ημέρα κάθε μήνα (ή την αμέσως επόμενη ημέρα σε περίπτωση αργίας) και αφορούν στον προηγούμενο μήνα. Η ΕΕΤΑΑ με βάση τις Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Παραστατικών και τα μηνιαία δελτία παρακολούθησης επιβεβαιώνει τη συμφωνία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου και πιστώνει τον τραπεζικό λογαριασμό κάθε φορέα. Η πίστωση του λογαριασμού πραγματοποιείται εντός 15ημέρου από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και είναι δυνατόν να αφορά στο σύνολο των δομών ενός φορέα. Κατ' εξαίρεση η πληρωμή της τελευταίας δόσης προς του Φορέα θα πραγματοποιηθεί μαζί με την πληρωμή της τελευταίας δόσης, προκειμένου να διασφαλιστούν οι

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	Οι πληρωμές προς τους Αναδόχους Δομές πραγματοποιούνται σε τέσσερις (4) δόσεις, ως εξής:	τους Αναδόχους οποιασδήποτε χρηματικής αποζημίωσης ή δόσης που εκκρεμεί πέραν αυτών που πρέπει να καταβληθούν για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών μέχρι την ημερομηνία διακοπής της χρηματοδότησης. Οι πληρωμές προς τους Αναδόχους Δομές πραγματοποιούνται σε τέσσερις (4) δόσεις, ως εξής:	δυνατότητες συμψηφισμού που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 16 της ΚΥΑ 1850 Β'/2016
	α) Η πρώτη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 10% του φυσικού αντικειμένου	α) Η πρώτη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 30% του φυσικού αντικειμένου	
	β) Η δεύτερη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 40 % του φυσικού αντικειμένου.	β) Η δεύτερη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 60 % του φυσικού αντικειμένου.	
	γ) Η τρίτη δόση ύψους έως και 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 70% του φυσικού αντικειμένου και	γ) Η τρίτη δόση ύψους έως και 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 90% του φυσικού αντικειμένου και	
	δ) Η τέταρτη δόση ύψους έως 10% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης, μετά τη λήξη του σχολικού έτους και την πιστοποίηση του συνόλου του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο σχολικό έτος, σύμφωνα με το περιεχόμενο της υπογραφείσας Σύμβασης με την Ε.Ε.Τ.Α.Α..	Η τέταρτη δόση ύψους έως 10% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης, μετά τη λήξη του σχολικού έτους και την πιστοποίηση του συνόλου του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο σχολικό έτος, σύμφωνα με το περιεχόμενο της υπογραφείσας Σύμβασης με την Ε.Ε.Τ.Α.Α..	
	Το φυσικό αντικείμενο θα εκφράζεται σε ανθρωπομήνες φύλαξης τέκνων. Η πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου μπορεί να γίνει με επιτόπιο έλεγχο ή από τον έλεγχο των «Συνοδευτικών Εντύπων Εντολών Τοποθέτησης (Παρουσιολογίων)» ή/και από συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία μπορεί να ζητήσει η Ε.Ε.Τ.Α.Α. και τα οποία θα περιγράφονται στη Σύμβαση. Η πληρωμή κάθε δόσης συμπεριλαμβανομένων των νόμιμων κρατήσεων, θα γίνεται βάσει αντίστοιχου παραστατικού, που θα εκδίδει για τη συγκεκριμένη δόση ο ανάδοχος. Το ποσό που αναγράφεται στα παραστατικά είναι το ποσό που προκύπτει από το γινόμενο των εγγεγραμμένων ατόμων επί του ποσού της επιδότησης ανά άτομο μεταφρασμένο στο διάστημα που αφορά η	Το φυσικό αντικείμενο θα εκφράζεται σε ανθρωπομήνες φύλαξης τέκνων. Η πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου μπορεί να γίνει με επιτόπιο έλεγχο ή από τον έλεγχο των «Συνοδευτικών Εντύπων Εντολών Τοποθέτησης (Παρουσιολογίων)» ή/και από συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία μπορεί να ζητήσει η Ε.Ε.Τ.Α.Α. και τα οποία θα περιγράφονται στη Σύμβαση. Η πληρωμή κάθε δόσης συμπεριλαμβανομένων των νόμιμων κρατήσεων, θα γίνεται βάσει αντίστοιχου παραστατικού, που θα εκδίδει για τη συγκεκριμένη δόση ο ανάδοχος. Το ποσό που αναγράφεται στα παραστατικά είναι το ποσό που προκύπτει από το γινόμενο των εγγεγραμμένων ατόμων επί του ποσού	

	2014-2015	2015-2016	2016-2017
	κάθε δόση. Σε κάθε παραστατικό που αφορά πληρωμή της πράξης, θα πρέπει επίσης να αναγράφεται, ο τίτλος της πράξης («ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ»), το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα («ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ»), ο αριθμός των ωφελουμένων τέκνων και το ποσοστό της δόσης που καλύπτει το παραστατικό.	της επιδότησης ανά άτομο μεταφρασμένο στο διάστημα που αφορά η κάθε δόση. Σε κάθε παραστατικό που αφορά πληρωμή της πράξης, θα πρέπει επίσης να αναγράφεται, ο τίτλος της πράξης («ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ»), το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα («ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ»), ο αριθμός των ωφελουμένων τέκνων και το ποσοστό της δόσης που καλύπτει το παραστατικό.	

4.3 Συγκριτική αξιολόγηση των αλλαγών του συστήματος υλοποίησης του κύκλου 2016 -2017 με τους δύο (2) προηγούμενους κύκλους (2014-2015 & 2015-2016)

Την περίοδο 2016-2017, κατόπιν συνεργασίας των συναρμόδιων Υπουργείων Εσωτερικών & Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας Ανάπτυξης & Τουρισμού, καθώς του Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προωθήθηκαν σημαντικές καινοτομίες ως προς τον σχεδιασμό και υλοποίηση της δράσης «Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής», με στόχο την ουσιαστικότερη στήριξη των ωφελουμένων και την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προέκυψαν κατά την υλοποίηση της δράσης σε προγενέστερα έτη.

Πιο συγκεκριμένα, οι αλλαγές για την περίοδο 2016-2017 αφορούσαν στα κάτωθι σημεία :

- Κριτήρια και διαδικασία επιλογής ωφελουμένων: η αλλαγή εισάγεται σταδιακά στον κύκλο 2015-2016 και εφαρμόζεται πλήρως στον κύκλο 2016-2017, δίνοντας προτεραιότητα (μέσω του συστήματος μοριοδότησης) στις άνεργες ή επισφαλώς απασχολούμενους έναντι των εργαζομένων που ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο 2014-2015.
- Στη διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών στις δομές: καταργείται η τοποθέτηση των παιδιών στις δομές βάσει της διαδικασίας της «Σύζευξης» που εφαρμόζεται στους κύκλους 2014-2015 και 2015-2016 σύμφωνα με την οποία η τοποθέτηση γίνεται με βάση τη σειρά κατάταξης των επιλέξιμων παιδιών (κατά φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης). Η «καινοτομία» στο σύστημα τοποθέτησης που εισάγεται με την «Αξία τοποθέτησης» (voucher) έγκειται στο γεγονός ότι ο ωφελούμενος έχει τη δυνατότητα να εγγράψει το παιδί του σε οποιαδήποτε δομή της επιλογής του, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις. Επιπρόσθετα, το άρθρο 9 της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη δράση έτους 2016-2017 ορίζει ότι «Ο/η ωφελούμενος/η διατηρεί την αξία τοποθέτησης που του έχει χορηγηθεί σε περίπτωση που αλλάξει Δομή υποδοχής του/των παιδιού/ών του κατά την διάρκεια του σχολικού έτους». Αντιθέτως, οι σχετικές προσκλήσεις για τα σχολικά έτη 2014-2015, 2015-2016 όριζαν ότι σε περίπτωση μη χρήσης της παρεχόμενης υπηρεσίας από τον ωφελούμενο αποτελεί αιτία ακύρωσης της εντολής τοποθέτησης και αντικατάστασης αυτής (αν και εφόσον είναι εφικτό).
- Στον συνολικό αριθμό διαθέσιμων θέσεων: Δόθηκε η δυνατότητα στις δομές να μπορούν να διαθέσουν έως και το 100% της νόμιμης δυναμικότητάς τους στη δράση, έναντι του 70% που ίσχυε στους προηγούμενους κύκλους
- Στα δικαιολογητικά δαπανών: Σύμφωνα με το άρθρο 12 της ΚΥΑ για τη δράση της εναρμόνισης του σχολικού έτους 2016-2017 «Για την αποδοχή της επιλεξιμότητας των δαπανών απαιτούνται νόμιμα παραστατικά, τα οποία εκδίδουν οι Δομές προς την/ον ωφελούμενη/ο σε μηνιαία βάση όπως προβλέπεται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2020». Αντίστοιχα το άρθρο 11 της ΚΥΑ για την εναρμόνιση έτους 2014-2015, 2015-2016 ορίζει ότι «για την αποδοχή της επιλεξιμότητας των δαπανών απαιτούνται νόμιμα παραστατικά, τα οποία εκδίδουν οι Ανάδοχοι (Φορείς) παροχής υπηρεσιών και ο Δικαιούχος, όπως προβλέπεται από

τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και τις οδηγίες της Ε.Υ.Δ. του Ε.Π. ΑΝΑΔ.»

- Πληρωμές Φορέων: κατά το έτος 2016-2017 η διαδικασία πληρωμών των φορέων διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την ισχύουσα μέχρι στιγμής. Πιο συγκεκριμένα, για το έτος 2016-2017 η σχετική ΚΥΑ (άρθρο 12) προβλέπει ότι για τη διενέργεια των πληρωμών οι Φορείς υποβάλλουν ανά Δομή, στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών στην οποία αναγράφονται τα πλήρη φορολογικά στοιχεία ταυτότητας του Φορέα/Δομής και την περίοδο αναφοράς, και περιλαμβάνει σε μορφή πίνακα κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:
 - α/α παραστατικού (Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών που έχει εκδώσει ο φορέας προς τους ωφελούμενους/ες),
 - ημερομηνία έκδοσης,
 - ονοματεπώνυμο ωφελούμενου/νης,
 - το ποσό της περιόδου αναφοράς. Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., με βάση τις Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Παραστατικών και τα μηνιαία δελτία παρακολούθησης επιβεβαιώνει τη συμφωνία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου και πιστώνει τον τραπεζικό.

Η πίστωση του λογαριασμού πραγματοποιείται εντός δεκαπενθημέρου από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και είναι δυνατό να αφορά στο σύνολο των δομών ενός φορέα. Διαπιστώνεται συνεπώς μια πιο σύνθετη διαδικασία πληρωμών σε σχέση με τα προηγούμενα έτη εφαρμογής, η οποία ωστόσο συμβάλλει στην άμεση πληρωμή των φορέων σε διάστημα 15 ημερών από την υποβολή των δικαιολογητικών στην ΕΕΤΑΑ (Δικαιούχο).

- Απλοποίηση των διαδικασιών υποβολής αίτησης συμμετοχής και υποβολής δικαιολογητικών των φορέων/δομών: στο πλαίσιο της δράσης έτους 2016-2017 κάθε ενδιαφερόμενος φορέας /δομή καλείται να εκδηλώσει την πρόθεση του να συμμετέχει στη δράση και να υποβάλλει τα ακόλουθα έγγραφα:
 - αποδεικτικά στοιχεία περί δυναμικότητας της/των Δομής/Δομών τους
 - αίτηση-δήλωση του Νόμιμου Εκπροσώπου του Φορέα ότι οι Δομές που δηλώνονται πληρούν όλες τις νόμιμες προϋποθέσεις λειτουργίας
 - στην περίπτωση Φορέων/Δομών που συμμετείχαν σε προηγούμενους κύκλους, απαιτείται μια Υπεύθυνη Δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου στην οποία θα αναφέρεται ότι ισχύουν τα στοιχεία του Φορέα/Δομής όπως αυτά αναρτήθηκαν στον οριστικό πίνακα επιλέξιμων Δομών στις 04.08.2015.

Στη συνέχεια, παρατίθεται η αξιολόγηση αυτών των αλλαγών, βάσει της συνθετικής ανάλυσης των ευρημάτων που προέκυψαν μέσα από δευτερογενή έρευνα γραφείου και τις πρωτογενείς έρευνες που διενεργήθηκαν σε δείγμα 3.675 ωφελούμενων (30 Μαΐου έως 18 Ιουνίου 2018) και σε δείγμα 503 φορέων παροχής υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών (30 Μαρτίου έως 24 Απριλίου 2018) που συμμετείχαν σε κάποιον από τους τρεις εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης.

Αξιολόγηση της αλλαγής της στόχευσης της δράσης & συγκριτική αξιολόγηση της αλλαγής σε σχέση με τις ανάγκες των ομάδων-στόχου

Οι κύριοι στόχοι της δράσης της εναρμόνισης –όπως αποτυπώνονται στις σχετικές προσκλήσεις και στο Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου⁸ των τριών υπό αξιολόγηση κύκλων δράσης - επικεντρώνονται αφενός στην αύξηση της απασχολησιμότητας και της ισότιμης πρόσβασης στην αγορά εργασίας των ωφελούμενων (δηλ. γυναίκες, καθώς και στους άνδρες στους οποίους έχει παραχωρηθεί με δικαστική απόφαση η επιμέλεια των παιδιών τους και εκείνους που βρίσκονται σε χηρεία), μέσω της παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης βρεφών, νηπίων, παιδιών και ατόμων ΜΕΑ από δομές που συμμετέχουν στο πρόγραμμα και αφετέρου στην ισότιμη πρόσβαση των ευπαθών ομάδων (παιδιά και άτομα ΜΕΑ) σε ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες.

Οι στόχοι αυτοί, συνάδουν με τον ειδικό στόχο της Επενδυτικής Προτεραιότητας 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ «Βελτίωση της εργασιακής κατάστασης των γυναικών, με έμφαση στις εργαζόμενες γυναίκες με επισφαλή θέση εργασίας» και με τους ειδικούς στόχους των ΠΕΠ της Επενδυτικής προτεραιότητας 9i: «Βελτίωση της πρόσβασης, ατόμων που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό στην αγορά εργασίας» και της Επενδυτικής προτεραιότητας 9iii: «Ενίσχυση της πρόσβασης στην απασχόληση για άτομα που πλήττονται από φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό και έχουν την ευθύνη της φροντίδας ΑμεΑ», μέσω των οποίων χρηματοδοτήθηκε η δράση της τρεις εξεταζόμενες περιόδους.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων προσδιορίστηκαν συγκεκριμένα κριτήρια μοριοδότησης επιλογής ωφελούμενων, δίνοντας προτεραιότητα σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (π.χ. μονογονεϊκές οικογένειες, ΑμεΑ, τρίτεκνοι-πολύτεκνοι κλπ.), σε επισφαλή θέση εργασίας, κλπ. Το σύνθετο αυτό πλέγμα των κριτηρίων μοριοδότησης, αποτέλεσε κοινή συνισταμένη και για τους τρεις -υπό αξιολόγηση κύκλους- και συνδέεται άμεσα με τον κοινωνικό αποκλεισμό που βιώνουν οι ειδικές αυτές κατηγορίες πληθυσμού όχι μόνο στον εργασιακό βίο, αλλά και στην καθημερινότητά τους γενικότερα.

Παρά το γεγονός ότι οι κύριοι στόχοι της δράσης δεν διαφοροποιήθηκαν ουσιαστικά τις τρεις εξεταζόμενες περιόδους, ωστόσο, υπήρξε αλλαγή της στόχευσης της δράσης, σε σχέση με την εργασιακή κατάσταση του ωφελούμενου πληθυσμού. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί, στον κύκλο 2014-2015, η δράση ενίσχυε τη συμμετοχή εργαζόμενων γυναικών καθώς μοριοδοτούνταν με περισσότερα μόρια έναντι των ανέργων.

Στον κύκλο 2016-2017, δίνεται προτεραιότητα, μέσω του συστήματος μοριοδότησης, στις άνεργες ή επισφαλώς απασχολούμενες έναντι των εργαζομένων που ίσχυε στον προηγούμενο κύκλο 2014-2015. Η αλλαγή αυτή, σχετίζεται άμεσα και με τους ειδικούς στόχους των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων 9i και 9iii, μέσω των οποίων χρηματοδοτήθηκε η δράση στους δύο αυτούς κύκλους και ειδικότερα οι ωφελούμενοι κάτω του ορίου της φτώχειας, ενώ οι ωφελούμενοι άνω του ορίου

⁸ ΚΥΑ, υπ' αριθμ. 1.8010/οικ.3.1413 (ΦΕΚ Β' 1230/14-6-2011), όπως αυτή τροποποιήθηκε και ίσχυε με την υπ' αριθμ. 2.35832/οικ.3.2401 ΚΥΑ (ΦΕΚ Β' 3484/31-12-2012), για την εφαρμογή του κύκλου 2014-2015, ΚΥΑ υπ' αριθμ. 5.18522/οικ.3.512 (ΦΕΚ Β' 1376/3-7-2015) για την εφαρμογή του κύκλου 2015-2016, ΚΥΑ υπ' αριθμ. 16/οικ.578/ΕΥΣΕΚΤ/66166 (ΦΕΚ Β' 1850/24-6-2016) για την εφαρμογή του κύκλου 2016-2017.

της φτώχειας συνέχισαν να χρηματοδοτούνται από την Επενδυτική Προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ.

Όπως προέκυψε από τη συνθετική ανάλυση των ευρημάτων των ερευνών, δευτερογενών και πρωτογενών, που διενεργήθηκαν στο πλαίσιο της παρούσας αξιολόγησης, η αλλαγή αυτή της στόχευσης της δράσης, αποτέλεσε μια καίρια επιλογή, ανταποκρινόμενη στις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες των άνεργων γυναικών (σημαντικό μέρος εκ των οποίων βίωναν και ακραίες συνθήκες φτώχειας) να ενταχθούν στην αγορά εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης που βίωνε η χώρα, είχαν σαν αποτέλεσμα την δραματική μείωση της απασχόλησης, την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και τη συρρίκνωση της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας. Οι συνέπειες αυτές είχαν ιδιαίτερα έντονη και την έμφυλη διάσταση, καθώς έπληξαν δυσανάλογα τις γυναίκες. Τα ποσοστά ανεργίας των γυναικών, αν και σημείωσαν σταδιακή κάμψη από τις αρχές του 2014 και μετά, εξακολουθούν να κινούνται σε υψηλά επίπεδα της τάξης του 30%, η απασχόληση των γυναικών να ανέρχεται στο 55% ενώ οι ελαστικές μορφές εργασίας κινούνται αυξητικά στα επίπεδα του 13%. Ο κίνδυνος φτώχειας στις άνεργες γυναίκες κυμαίνεται στο 40%, ενώ από τα στοιχεία της Eurostat προκύπτει ότι τον μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας την περίοδο 2010-2016, αντιμετώπιζαν τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά και τα νοικοκυριά με εξαρτώμενα παιδιά.

Μέσα σε αυτό το σύνθετο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, η προώθηση πολιτικών, όπως η συμφιλίωση μεταξύ οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, αποτελεί βασική προτεραιότητα συνολικά των Ευρωπαϊκών πολιτικών απασχόλησης, κυρίως για κράτη που έχουν πληγεί από την διεθνή οικονομική κρίση και τις συνέπειες που αυτή δημιουργήσει.

Στη βάση αυτή, η αλλαγή της στόχευσης της δράσης που πραγματοποιήθηκε στον κύκλο υλοποίησης έτους 2016-2017, εκφράστηκε μέσα από την αλλαγή στο σύστημα μοριοδότησης των ωφελουμένων πριμοδοτώντας με περισσότερα μόρια τους άνεργους ή επισφαλώς απασχολούμενους έναντι των εργαζομένων που ίσχυε μέχρι πρότινος. Απώτερος στόχος ήταν η ενίσχυση της θέσης των άνεργων κυρίως γυναικών στην αγορά εργασίας. Ειδικότερα, στόχος της αλλαγής ήταν η αποδέσμευση των ανέργων ή επισφαλώς εργαζόμενων γυναικών από τη φύλαξη των παιδιών τους, ώστε να μπορούν να αναζητήσουν εργασία ή να βελτιώσουν τους όρους απασχολησιμότητάς τους.

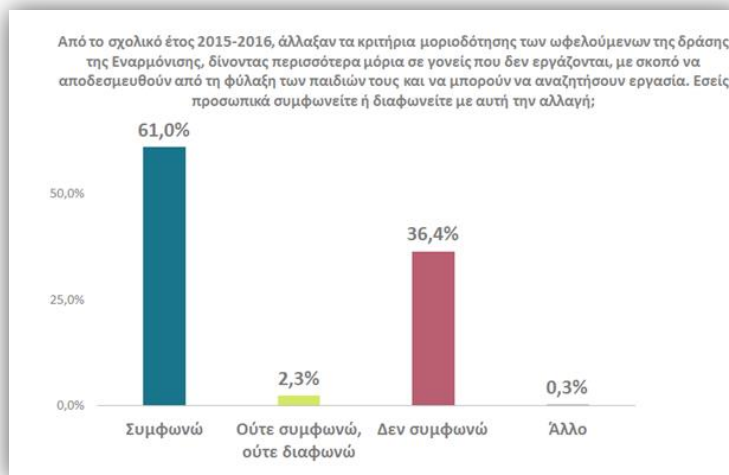
Απόρροια αυτής της αλλαγής στο σύστημα μοριοδότησης ήταν η μερική διαφοροποίηση της σύνθεσης των ωφελουμένων, όσον αφορά στην εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση. Πιο συγκεκριμένα, όπως προέκυψε από την ανάλυση των στοιχείων Ε.Ε.Τ.Α.Α. που αφορούν στην εργασιακή κατάσταση των ωφελουμένων κατά την ένταξή τους στη δράση⁹:

⁹ Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάλυση της εργασιακής κατάστασης των ωφελουμένων της δράσης και την κατηγοριοποίησή τους σε «Ανέργους», «Οικονομικά μη ενεργά άτομα» και «Εργαζομένους» προέρχονται από τα δεδομένα που συλλέγονται από τα απογραφικά δελτία εισόδου των συμμετεχόντων κατά την ένταξη του παιδιού τους στη δράση και όχι κατά την υποβολή της αίτησής τους. Από αυτά τα δεδομένα προκύπτουν οι τιμές των δεικτών εκρρών των

- στον κύκλο 2014-2015, το 36,4% των ωφελούμενων ήταν άνεργοι, το 2,7% οικονομικά μη ενεργά άτομα και το 60,9% εργαζόμενοι,
- στον κύκλο 2015-2016, το 47,7% των ωφελούμενων ήταν άνεργοι, το 3,3% οικονομικά μη ενεργά άτομα και το 49,0% εργαζόμενοι, ενώ
- στον κύκλο 2016-2017, το 50,2% των ωφελούμενων ήταν άνεργοι, το 2,7% οικονομικά μη ενεργά άτομα και το 47,0% εργαζόμενοι.

Προκειμένου να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα σχετικά με την αλλαγή της στόχευσης της δράσης σε σχέση με τις ανάγκες των ομάδων-στόχου, αξιοποιήθηκαν τα ευρήματα της πρωτογενούς έρευνας που διεξήχθη την περίοδο από 30 Μαΐου έως 18 Ιουνίου 2018, σε δείγμα 3.675 ωφελούμενων ατόμων που συμμετείχαν σε κάποιον από τους τρεις εξεταζόμενους κύκλους της δράσης. Στη συνέχεια, παρατίθενται συνοπτικά στοιχεία αυτών των ευρημάτων, ενώ αναλυτική παρουσίασή τους παρατίθεται στο Παραδοτέο Γ «Ενδιάμεσο παραδοτέο της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της δράσης ως προς τον ωφελούμενο πληθυσμό».

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας που διενεργήθηκε στον ωφελούμενο πληθυσμό, το 61% των ωφελούμενων συμφωνεί με την αλλαγή της στόχευσης της δράσης υπέρ των ανέργων, όπως αυτή εκφράστηκε μέσω των αλλαγών του συστήματος μοριοδότησης για το σχολικό έτος 2015-2016 και το 2016-2017. Αναλύοντας όμως τις τοποθετήσεις των ωφελούμενων, ανάλογα με την εργασιακή τους κατάσταση κατά την ένταξή τους στη δράση, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ειδικότερα, το 90% των ανέργων τάσσονται υπέρ αυτής της αλλαγής, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στους εργαζόμενους είναι 40%.

Όπως διατυπώνει το 45% των ανέργων ωφελούμενων η συμμετοχή τους στη δράση και η αποδέσμευσή τους από τη φροντίδα του παιδιού τους αποτέλεσε βασικό κίνητρο συμμετοχής τους

δράσεων, σύμφωνα με τα όσα προβλέπονται από τις απαιτήσεις μέτρησης των δεικτών σε δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από το ΕΚΤ στα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020.

σε αυτή προκειμένου να έχουν περισσότερο χρόνο να αναζητήσουν εργασία. Για το 8,7% επίσης των ανέργων ωφελούμενων, κίνητρο αποτέλεσε η δυνατότητα αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου που τους προσφέρει η συμμετοχή τους στη δράση και η αποφόρτισή τους από την φροντίδα των παιδιών τους, προκειμένου να παρακολουθήσουν κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης/ κατάρτισης/ δια βίου μάθησης. Παράλληλα, ένα ποσοστό της τάξης του 13% των ανέργων ωφελούμενων που εργάζεται εποχιακά, ανέφερε πως δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τις ώρες που εργάζονται.

Στον αντίποδα αυτών, το 60,0% των εργαζόμενων ωφελούμενων ανέφερε πως δεν υπάρχει κάποιο μέλος της οικογένειας που να μπορεί να φροντίζει το παιδί τους τις ώρες που εκείνοι εργάζονται, ενώ παράλληλα το 42% των εργαζόμενων δήλωσε οικονομική αδυναμία να καλύψει το κόστος ενός παιδικού σταθμού, γεγονός που σχετίζεται άμεσα με το προφίλ των ωφελούμενων από τη δράση και το πλαφόν του οικογενειακού εισοδήματος που θέτει ως όριο εισόδου στη δράση, αλλά καταδεικνύει ταυτόχρονα, τις συρρικνωμένες εισροές εισοδημάτων από τη γυναικεία απασχόληση στον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι η αποδέσμευση από τη φροντίδα του παιδιού αποτελεί κοινή ανάγκη τόσο για τους άνεργους, όσο για τους εργαζόμενους ωφελούμενους της δράσης, οι οποίοι από διαφορετική αφετηρία έχουν ανάγκη να υποστηριχθεί η συμμετοχή τους στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η αλλαγή της στόχευσης της δράσης υπέρ των ανέργων, η οποία εκφράστηκε μέσω της μοριοδότησης, αποτελεί μία ουσιαστική πολιτική ίσων ευκαιριών, στοχεύοντας στην ενίσχυση της απασχολησιμότητας των ευάλωτων κοινωνικά ομάδων, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή.

Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος τοποθέτησης παιδιών

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, που αφορούσαν τα σχολικά έτη 2014-2015 και 2015-2016, η τοποθέτηση των παιδιών σε δομές, γίνονταν από την Ε.Ε.Τ.Α.Α, βάσει των δομών που δήλωναν στην αίτησή τους οι ωφελούμενοι και κατά φθίνουσα σειρά βαθμολόγησης, βάσει της μοριοδότησης που λάμβαναν (Σύστημα Σύζευξης). Επιλεγόταν η πρώτη δομή αίτησης για την τοποθέτηση του παιδιού, ενώ αν δεν υπήρχε διαθέσιμη θέση στην επιλεγμένη δομή, γινόταν η τοποθέτηση του σε δομή της δεύτερης επιλογής.

Ο αριθμός των δομών που μπορούσαν να δηλώσουν οι ενδιαφερόμενοι στην αίτησή τους ήταν μέχρι 4 στον κύκλο 2014-2015 και μέχρι 5 στον κύκλο 2015-2016. Η τοποθέτηση των παιδιών τους στις δομές ήταν δεσμευτική για τους ωφελούμενους μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την ανάρτηση των σχετικών αποτελεσμάτων, ενώ η αλλαγή δομής αποτελούσε μία σύνθετη για τον ωφελούμενο διαδικασία που προϋπέθετε την υποβολή καταγγελίας κατά της δομής που φιλοξενούνταν το παιδί τους. Παράλληλα, σε περίπτωση μετακίνησης των ωφελούμενων σε άλλη περιοχή, η θέση χάνονταν και εκτός αυτών, σε περίπτωση που οι θέσεις στις δομές επιλογής ενός ενδιαφερόμενου είχαν καλυφθεί από άλλους ωφελούμενους με μεγαλύτερη μοριοδότηση, η αίτηση απορρίπτονταν ανεξαρτήτως των μορίων που αυτός συγκεντρώνει.

Στον κύκλο 2016-2017, καταργείται η Υπηρεσία «Σύζευξης» που εφαρμόστηκε στους προηγούμενους κύκλους και εισάγεται η έννοια της «αξίας τοποθέτησης» (voucher). Η «καινοτομία» του νέου συστήματος τοποθέτησης των παιδιών στις δομές έγκειται στο γεγονός ότι ο ωφελούμενος έχει τη δυνατότητα να εγγράψει το παιδί του σε οποιαδήποτε δομή της επιλογής του, εφόσον υπάρχουν διαθέσιμες θέσεις. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με το άρθρο 9 της πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για τη δράση έτους 2016-2017 *«Ο/η ωφελούμενος/η διατηρεί την αξία τοποθέτησης που του έχει χορηγηθεί σε περίπτωση που αλλάξει Δομή υποδοχής του/των παιδιού/ών του κατά την διάρκεια του σχολικού έτους»*, σε αντίθεση με τις σχετικές προσκλήσεις των προηγούμενων σχολικών ετών 2014-2015, 2015-2016 οι οποίες όριζαν ότι σε περίπτωση μη χρήσης της παρεχόμενης υπηρεσίας από τον ωφελούμενο αυτό θα αποτελούσε αιτία ακύρωσης της εντολής τοποθέτησης και αντικατάστασης αυτής (αν και εφόσον είναι εφικτό).

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών στις δομές μέσω «Voucher» επιχείρησε να βελτιώσει το εφαρμοζόμενη διαδικασία Σύζευξης δίνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα στους ωφελούμενους της δράσης

- να επιλέξουν οι ίδιοι τη δομή (παιδικό σταθμό, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ-ΜΕΑ) στην οποία επιθυμούσαν να εγγράψουν το παιδί τους,
- να αλλάξουν δομή εντός του κύκλου της δράσης χωρίς να χάσουν το Voucher, καθώς η αξία τοποθέτησης (voucher) δεν συνδέονταν με συγκεκριμένη θέση σε κάποια δομή, αλλά ακολουθούσε το δικαιούχο (γονέα) και
- να ενεργοποιήσουν το Voucher οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά την διάρκεια του 11μηνου κύκλου της δράσης.

Επιπρόσθετα, οι φορείς/δομές είχαν την δυνατότητα να διαθέσουν έως το 100% θέσεων της δυναμικότητας τους έναντι του περιορισμού που ίσχυε στους κύκλους 2014-2015, 2015-2016 σύμφωνα με τον οποίο δεν επιτρεπόταν η υπέρβαση του 70% της συνολικής δυναμικότητας τους. Η συγκεκριμένη αλλαγή έδωσε τη δυνατότητα στις δομές να καλύψουν τις κενές θέσεις που ενδεχομένως να προέκυπταν κατά την διάρκεια του σχολικού έτους, γεγονός που συνέβαλε περαιτέρω στην ενίσχυση της δραστηριότητάς τους.

Τα κυριότερα πλεονεκτήματα του νέου συστήματος Voucher, που εφαρμόστηκε την περίοδο 2016-2017, που αναγνωρίζουν οι ωφελούμενοι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, είναι:

- η δυνατότητα επιλογής δομής της αρεσκείας τους (60,8%),
- η δυνατότητα μεταφοράς του voucher σε άλλη δομή στην περίπτωση που δεν μείνουν ικανοποιημένοι από την αρχική τους επιλογή (32,9%),
- η δυνατότητα έγκαιρου προγραμματισμού, όσον αφορά στη δομή που θέλουν να στείλουν το παιδί τους (18,6%) και
- η δυνατότητα ενεργοποίησης του voucher οποιαδήποτε χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια της 11μηνης λειτουργίας των δομών (18,5%).

Στο ίδιο περίπου μήκος κύματος, το 61% των φορέων που συμμετείχαν στην αντίστοιχη ποσοτική έρευνα, δήλωσε πως η αλλαγή στο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων σε δομές, είναι προς τη

σωστή κατεύθυνση. Τα βασικότερα πλεονεκτήματα που αναγνωρίζουν οι φορείς στο νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων Voucher, είναι:

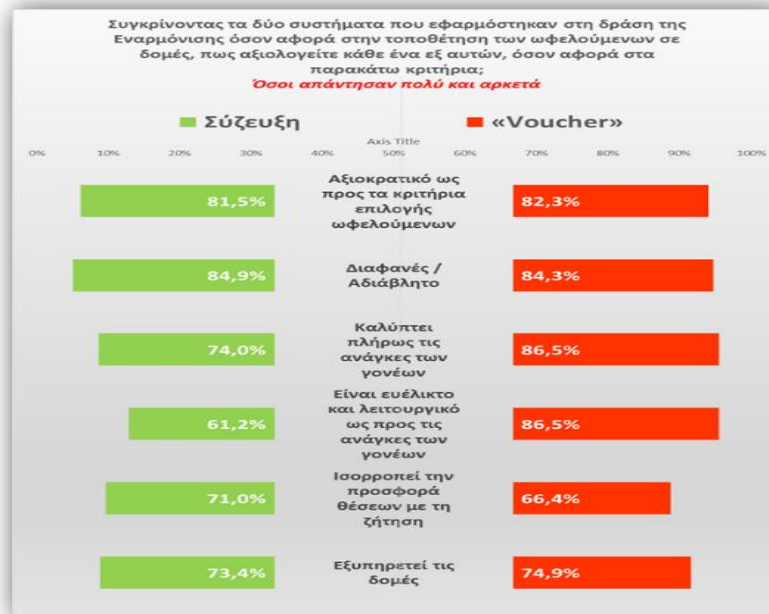
- η δυνατότητα κάλυψης κενών θέσεων των δομών τους κατά τη διάρκεια του κύκλου της δράσης (70,6%),
- η δυνατότητα διάθεσης του συνόλου των θέσεων των δομών τους σε ωφελούμενους από τη δράση (41,0%) και
- η δυνατότητα προσέλκυσης ωφελούμενων από άλλες περιοχές (17,9%).

Στον αντίποδα αυτών των πλεονεκτημάτων, μειονεκτήματα για τους φορείς του νέου συστήματος τοποθέτησης αποτελούν:

- η αδυναμία έγκαιρου προγραμματισμού της κάλυψης των θέσεων των δομών των φορέων (45,1%)
- η αδυναμία εξυπηρέτησης του συνόλου των ωφελούμενων που απευθύνονται στις δομές τους (41,4%) και
- η μετακίνηση ωφελούμενων σε άλλες δομές κατά τη διάρκεια του κύκλου της δράσης και η δημιουργία κενών θέσεων (36,8%).

Ζητώντας από τους φορείς να συγκρίνουν τα δύο συστήματα που εφαρμόστηκαν στη δράση της Εναρμόνισης όσον αφορά στην τοποθέτηση των ωφελούμενων σε δομές (Σύστημα Σύζευξης και Voucher), βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων φαίνεται ότι:

- και τα δύο συστήματα θεωρούνται εξίσου αξιοκρατικά, ως προς τα κριτήρια επιλογής ωφελούμενων,
- τόσο οι δημοτικοί, όσο και οι ιδιωτικοί φορείς θεωρούν ότι το Voucher καλύπτει περισσότερο τις ανάγκες των γονέων σε σχέση με το προηγούμενο σύστημα και ότι είναι περισσότερο ευέλικτο και λειτουργικό, ωστόσο τα ποσοστά των ιδιωτικών φορέων, είναι πολύ μεγαλύτερα σε σχέση με τα αντίστοιχα ποσοστά που καταγράφονται στις απαντήσεις των δημοτικών φορέων.

Η εφαρμογή όμως του νέου συστήματος τοποθέτησης Voucher, δεν ήταν «ανώδυνη» για όλους τους ωφελούμενους, καθώς δημιούργησε κάποια προβλήματα στο 20% αυτών, οι οποίοι όπως δήλωσαν έπρεπε να ψάξουν αρκετά μέχρι να βρουν δομή με διαθέσιμες θέσεις (12%) ή έστειλαν το παιδί τους σε δομή που δεν ήταν στις πρώτες τους επιλογές, γιατί δεν υπήρχαν αλλού θέσεις (7%) ή αναγκάστηκαν να πληρώσουν κόστος μετακίνησης γιατί οι δομές που ήταν κοντά τους, δεν είχαν διαθέσιμες θέσεις (3%).

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι το νέο σύστημα τοποθέτησης ωφελούμενων, εισήγαγε καινοτομίες που βρίσκουν σύμφωνους την πλειοψηφία των ωφελούμενων, αλλά και των φορέων παροχής υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών. Χρίζει όμως περαιτέρω βελτιώσεων, προκειμένου να ωριμάσει στην εφαρμογή του και να αντιμετωπιστούν οι όποιες αδυναμίες εμφανίστηκαν.

Αξιολόγηση της αλλαγής του συστήματος πληρωμής των φορέων

Ο τρόπος πληρωμής των φορέων στους τρεις υπό αξιολόγηση κύκλους, διαφοροποιήθηκαν σημαντικά, όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 18
Πληρωμές φορέων ανά κύκλο υλοποίησης

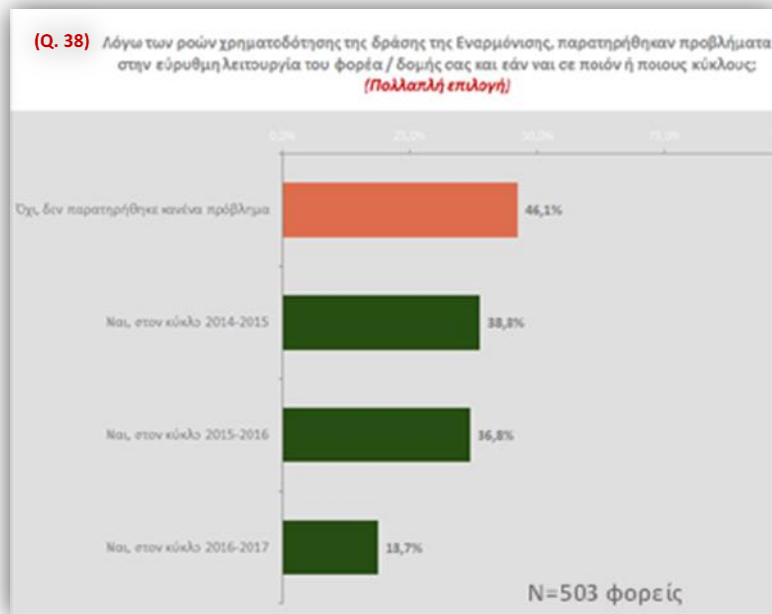
2014-2015	2015-2016	2016-2017
<p>Για την έναρξη καταβολής των πληρωμών από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. προς τους Αναδόχους, απαραίτητες προϋποθέσεις είναι: α) Η υπογραφή της Σύμβασης μεταξύ Ε.Ε.Τ.Α.Α. και αναδόχου β) Η αποστολή στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. όλων των «Συνοδευτικών Εντύπων Εντολών Τοποθέτησης (Παρουσιολογίων)» συμπληρωμένων με τις πρωτότυπες υπογραφές των ωφελουμένων για τους μήνες που αντιστοιχούν στο φυσικό αντικείμενο που καλύπτει η αντίστοιχη δόση. γ) Η γνωστοποίηση της Τράπεζας και του ενεργού τραπεζικού λογαριασμού (IBAN) αποκλειστικά στο όνομα του Αναδόχου δ) Η φορολογική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) και ασφαλιστική ενημερότητα (για είσπραξη χρημάτων) σε ισχύ, κατά την πληρωμή κάθε δόσης, εφόσον κατά νόμο χορηγούνται στο Φορέα.</p>		<p>Για τη διενέργεια των πληρωμών οι φορείς υποβάλλουν ανά Δομή στην ΕΕΤΑΑ, Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών (ΣΚΠ) με τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • α/α παραστατικού που έχει εκδώσει ο φορέας / δομή προς τον ωφελούμενο, • ημερομηνία έκδοσης, • ονομ/νυμο ωφελούμενης/ου και • το ποσό της περιόδου αναφοράς. <p>Οι ΣΚΠ υποβάλλονται από τους Φορείς / Δομές το αργότερο μέχρι την 5η ημέρα κάθε μήνα (ή την αμέσως επόμενη ημέρα σε περίπτωση αργίας) και αφορούν στον προηγούμενο μήνα.</p> <p>Η ΕΕΤΑΑ με βάση τις ΣΚΠ και τα μηνιαία δελτία παρακολούθησης επιβεβαιώνει τη συμφωνία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου και πιστώνει τον τραπεζικό λογαριασμό κάθε φορέα.</p> <p>Η πίστωση του λογαριασμού πραγματοποιείται εντός 15ημέρου από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και είναι δυνατόν να αφορά στο σύνολο των δομών ενός φορέα. Κατ' εξαίρεση, η πληρωμή της προτελευταίας δόσης προς τους Φορείς πραγματοποιείται μαζί με την πληρωμή της τελευταίας δόσης προκειμένου να διασφαλιστούν οι δυνατότητες συμψηφισμού που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 16 της ΚΥΑ 1850 Β'/2016.</p>
α) Η πρώτη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 10% του φυσικού αντικειμένου	α) Η πρώτη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 30% του φυσικού αντικειμένου	
β) Η δεύτερη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 40 % του φυσικού αντικειμένου.	β) Η δεύτερη δόση ύψους 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 60 % του φυσικού αντικειμένου.	
γ) Η τρίτη δόση ύψους έως και 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 70% του φυσικού αντικειμένου και	γ) Η τρίτη δόση ύψους έως και 30% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης καταβάλλεται μετά την πιστοποίηση του 90% του φυσικού αντικειμένου και	
δ) Η τέταρτη δόση ύψους έως 10% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης, μετά τη λήξη του σχολικού έτους και την πιστοποίηση του συνόλου του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο σχολικό έτος, σύμφωνα με το περιεχόμενο της υπογραφείσας Σύμβασης με την Ε.Ε.Τ.Α.Α..	δ) Η τέταρτη δόση ύψους έως 10% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της Σύμβασης, μετά τη λήξη του σχολικού έτους και την πιστοποίηση του συνόλου του υλοποιηθέντος φυσικού αντικειμένου που αντιστοιχεί στο σχολικό έτος, σύμφωνα με το περιεχόμενο της υπογραφείσας Σύμβασης με την Ε.Ε.Τ.Α.Α..	

Κατά το έτος 2016-2017 η διαδικασία πληρωμών των φορέων διαφοροποιείται σημαντικά σε σχέση με την ισχύουσα μέχρι εκείνη τη στιγμή. Πιο συγκεκριμένα, για το έτος 2016-2017 η σχετική ΚΥΑ (άρθρο 12) προβλέπει ότι «για τη διενέργεια των πληρωμών οι Φορείς υποβάλλουν ανά Δομή, στην Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. Συγκεντρωτική Κατάσταση Παραστατικών στην οποία αναγράφονται τα πλήρη φορολογικά στοιχεία ταυτότητας του Φορέα/Δομής και την περίοδο αναφοράς, και περιλαμβάνει σε μορφή πίνακα κατ' ελάχιστον τα: α/α παραστατικού (Απόδειξη Παροχής Υπηρεσιών που έχει

εκδώσει ο φορέας προς τους ωφελούμενους/ες), β) ημερομηνία έκδοσης, γ) ονοματεπώνυμο ωφελούμενου/νης, και δ) το ποσό της περιόδου αναφοράς. Η Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., με βάση τις Συγκεντρωτικές Καταστάσεις Παραστατικών και τα μηνιαία δελτία παρακολούθησης επιβεβαιώνει τη συμφωνία του φυσικού και του οικονομικού αντικειμένου και πιστώνει τον τραπεζικό. Η πίστωση του λογαριασμού πραγματοποιείται εντός δεκαπενθημέρου από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και είναι δυνατό να αφορά στο σύνολο των δομών ενός φορέα». Διαπιστώνεται συνεπώς μια πιο σύνθετη διαδικασία πληρωμών σε σχέση με τα προηγούμενα έτη εφαρμογής, η οποία ωστόσο συμβάλλει στην άμεση πληρωμή των φορέων σε διάστημα 15 ημερών από την υποβολή των δικαιολογητικών στην ΕΕΤΑΑ (Δικαιούχο).

Η συντριπτική πλειοψηφία (88,7%) των φορέων που συμμετείχαν στη δράση στον κύκλο 2016-2017, θεωρεί την αλλαγή του τρόπου πληρωμής των δομών ότι είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Όπως, μάλιστα, διατυπώνουν, συνέβαλλε ωστόσο σημαντικά στην ενίσχυση της ταμειακής τους ρευστότητας και κατά συνέπεια, στην εύρυθμη λειτουργία τους.

Η βελτίωση αυτή των πληρωμών των φορέων στον κύκλο 2016-2017, σε σχέση με τους δύο προηγούμενους εξεταζόμενους κύκλους αποτυπώνεται και από τα ευρήματα της ποσοτικής έρευνας που διενεργήθηκε στους φορείς που συμμετείχαν στη δράση, όπως φαίνεται και από το διπλανό γράφημα και τον πίνακα που ακολουθεί. Πιο συγκεκριμένα, στον κύκλο 2016-2017, τα ποσοστά τόσο των δημοτικών, όσο και των ιδιωτικών φορέων που αναφέρουν ότι λόγω των ρών πληρωμής των φορέων της δράσης παρατηρήθηκαν προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία τους, σημείωσαν σημαντική πτώση συγκρινόμενα με τους δύο προηγούμενους κύκλους εφαρμογής της.

(Q. 38) Λόγω των ροών χρηματοδότησης της δράσης της Εναρμόνισης, παρατηρήθηκαν προβλήματα στην εύρυθμη λειτουργία του φορέα / δομής σας και εάν ναι σε ποιόν ή ποιους κύκλους; (Πολλαπλή επιλογή)

	Δημοτικός	Ιδιωτικός	Σύνολο
Όχι, δεν παρατηρήθηκε κανένα πρόβλημα	64,4%	25,4%	46,1%
Ναι, στον κύκλο 2014-2015	28,1%	50,8%	38,8%
Ναι, στον κύκλο 2015-2016	21,0%	54,7%	36,8%
Ναι, στον κύκλο 2016-2017	9,0%	29,7%	18,7%

Συνθέτοντας τα παραπάνω προκύπτει ότι, η αλλαγή του τρόπου πληρωμής των φορέων διευκόλυνε σημαντικά την εύρυθμη λειτουργία των φορέων, ενισχύοντας την ταμειακή τους ρευστότητα.

Αξιολόγηση της αλλαγής των ανωτάτων ορίων τιμών αποζημίωσης ανά θέση

Για τον καλύτερο προσδιορισμό των ανώτατων τιμών αποζημίωσης των δομών που συμμετείχαν στη δράση, τον Οκτώβριο του 2014, εκπονήθηκε η μελέτη της εταιρίας Grant Thornton (αναθέτουσα αρχή ΕΥΣΕΚΤ) με τίτλο “Προσδιορισμός διαχείρισης, κοστολόγηση και τεκμηρίωση του μοναδιαίου κόστους της δράσης «Εναρμόνιση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής», η οποία προσδιόρισε μεταξύ άλλων το μέσο κόστος ανά παιδί (χωρίς σίτιση) για κάθε τύπο δομής (βάσει συγκεκριμένων παραδοχών) και αποτέλεσε ένα σημαντικό εργαλείο τεκμηρίωσης των ανώτατων ετήσιων ορίων δαπάνης για κάθε κατηγορία δομής και θέση στις δράσεις της Εναρμόνισης. Στη συγκεκριμένη μελέτη γινόταν αναφορά για διαφορετικές αποζημιώσεις ανά κατηγορία θέσης, λαμβάνοντας

υπόψη αφενός τη χωροθέτηση των δομών στις Περιφέρειες και διαμερίσματα της χώρας, και αφετέρου το ιδιοκτησιακό καθεστώς των φορέων, δίνοντας μεγαλύτερες αποζημιώσεις στους φορείς του Ιδιωτικού τομέα (+10%). Ωστόσο, επειδή κάτι τέτοιο θα επιβάρυνε σημαντικά το κόστος διαχείρισης της δράσης και των επιμέρους Πράξεων, μέσω των οποίων αυτή χρηματοδοτήθηκε, τελικώς εφαρμόστηκε στην πράξη ένα ενιαίο σύστημα αποζημιώσεων.

Πιο συγκεκριμένα, κατά τον σχεδιασμό της δράσης την περίοδο 2014-2015, η εν λόγω μελέτη αποτέλεσε τη βάση υπολογισμού των ανώτατων τιμών αποζημίωσης. Οι υπεύθυνοι σχεδιασμού λαμβάνοντας υπόψη εν μέρει τις εισηγήσεις της μελέτης όσον αφορά στον προσδιορισμό του κόστους λειτουργίας των υπό ένταξη Δομών, προχώρησαν σε επαναυπολογισμό των ανώτατων ορίων δαπάνης ανά θέση. Οι τιμές που προσδιορίστηκαν στον κύκλο 2014-2015, κινήθηκαν σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά που έθετε η μελέτη κοστολόγησης της εταιρίας Grant Thornton και ήταν μειωμένες σε σχέση με εκείνες που ίσχυαν στον κύκλο 2013-2014. Όπως αναφέρεται μάλιστα στην εξειδίκευση του ΕΠ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, η μείωση αυτή εντάχθηκε ταυτόχρονα και στο πλαίσιο του «εξορθολογισμού της διαχείρισης του προγράμματος και έχοντας ως γνώμονα:

- Την αξιοποίηση στο μέγιστο των διαθέσιμων πόρων και τη διασφάλιση της επίτευξης των στόχων που έχουν τεθεί για τη δράση,
- Τον προσδιορισμό του κόστους λειτουργίας των Δομών κατά τρόπο που θα λαμβάνει υπόψη τόσο τα τρέχοντα θεσμικά και οικονομικά δεδομένα της εκάστοτε αγοράς υπηρεσιών, όσο και τις ελάχιστες απαιτήσεις των παρόχων της εκάστοτε υπηρεσίας για την διασφάλιση ποιοτικού έργου».

Πιο συγκεκριμένα:

- Την περίοδο 2014-2015, με εξαίρεση τις θέσεις σε Κ.Δ.Α.Π. και Κ.Δ.Α.Π.-Μ.Ε.Α, που η τιμή αποζημίωσης ανά θέση παρέμεινε σταθερή, στις υπόλοιπες κατηγορίες δομών σημειώθηκε μείωση των τιμών αποζημίωσης ανά θέση, σε σχέση με τον κύκλο 2013-2014, η οποία κυμάνθηκε από 9,5%-11,4%.
- Η τιμή στις κατηγορίες θέσεων Α1 (βρεφικούς σταθμούς) διαμορφώθηκε στα 3.100 € με σίτιση ή στα 2.500 χωρίς σίτιση, ενώ για την κατηγορία Α2 (παιδικούς σταθμούς) στα 2.500 € με σίτιση ή 1.900 € χωρίς σίτιση. Τα ανώτατα αυτά όρια τιμών αποζημίωσης ανά θέση, σε αυτές τις κατηγορίες θέσεων ήταν σε γενικές γραμμές χαμηλότερα από τις τιμές που καταγράφονταν για αντίστοιχες θέσεις στο Παρατηρητήριο Διδάκτρων¹⁰ της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου για εκείνη την περίοδο. Την περίοδο 2015-2016, οι τιμές αποζημίωσης ανά θέση παρέμειναν αμετάβλητες, δηλαδή στα ίδια επίπεδα με τις τιμές που εφαρμόστηκαν στον κύκλο 2014-2015, για όλες τις κατηγορίες θέσεων.
- Την περίοδο 2016-2017 στις ανώτατες τιμές επιβλήθηκε περαιτέρω μείωση των τιμών αποζημίωσης ανά θέση, σε σχέση με τον κύκλο 2015-2016, της τάξης του 5%-9,1%. Έτσι, για τις κατηγορίες θέσεων Α1 η τιμή αποζημίωσης καθορίστηκε στις 2.945 € με σίτιση ή 2.375 € χωρίς σίτιση και για τις κατηγορίες θέσεων Α2 στις 2.375 € με σίτιση ή 1.805 € χωρίς σίτιση. Διερευνώντας και πάλι τις τιμές στο Παρατηρητήριο Διδάκτρων για την περίοδο 2016-2017,

¹⁰ Διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://app.gge.gov.gr>

φαίνεται ότι σε γενικές γραμμές οι τιμές προσφοράς σε δομές της κατηγορίας Α1 και Α2 κυμαίνονται από 3.300 € έως 3.850 €, χωρίς να λείπουν και πάλι οι εξαιρέσεις με ετήσια δίδακτρα είτε πολύ πιο φθηνά, είτε πολύ πιο ακριβά από αυτές τις μέσες τιμές.

Βέβαια, στο σημείο αυτό, θα πρέπει να τονιστεί ότι, οι προσφερόμενες ανά δομή δραστηριότητες διαφοροποιούνται σημαντικά και δεν είναι εύκολο να εξαχθεί, μέσω του Παρατηρητήριου Διδάκτρων ένα ασφαλές συμπέρασμα για τις μέσες τιμές αποζημίωσης ανά θέση για δομές που αναπτύσσουν ομοειδείς δραστηριότητες.

Παρά τις όποιες αντιδράσεις, όμως, καταγράφηκαν στο πλαίσιο της ποσοτικής έρευνας, από τους φορείς παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών, η συνθετική ανάλυση όλων των ευρημάτων έδειξε πως θέματα που ήταν ζητούμενα εν καιρώ οικονομικής κρίσης, όπως η ρευστότητα, η αύξηση της «πελατειακής βάσης», η πλήρωση της δυναμικότητας των θέσεων των δομών σε όσο το δυνατό μεγαλύτερο ποσοστό, διασφαλίστηκαν σε πολύ σημαντικό βαθμό, μέσω της δράσης. Αυτό είχε ως συνέπεια, το μεγαλύτερο μέρος των φορέων που δραστηριοποιούνται στο χώρο, να διατηρηθεί, με τα όποια προβλήματα, αν όχι σε ακμάζουσα φάση, σε μία υγιή κατάσταση υπερβαίνοντας προβλήματα που δημιούργησε η ύφεση της ελληνικής οικονομίας στην επιχειρηματικότητα. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να επαναξιολογηθούν τα ανώτατα όρια τιμών ανά θέση μέσα από μία επικαιροποιημένη μελέτη κοστολόγησης των υπηρεσιών φύλαξης και φροντίδας παιδιών.

Αξιολόγηση των αλλαγών των διαδικασιών υποβολής αίτησης συμμετοχής και υποβολής δικαιολογητικών των φορέων/δομών

Στους δύο πρώτους εξεταζόμενους κύκλους εφαρμογής της δράσης, 2014-2015 και 2015-2016, το Σύστημα Διαχείρισης, Αξιολόγησης, Παρακολούθησης και Ελέγχου της δράσης, προέβλεπε τη διενέργεια διαγωνισμού στον οποίο καλούνταν οι φορείς / δομές παροχής υπηρεσιών φροντίδας και φύλαξης παιδιών που διέθεταν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας να υποβάλλουν πλήρη φάκελο υποψηφιότητας με τα απαιτούμενα νομιμοποιητικά δικαιολογητικά, καθώς και σχετική εγγυητική επιστολή συμμετοχής (ύψους 2%) επί του συνολικού ποσού της προσφοράς του υποψήφιου αναδόχου για όλες τις προσφερόμενες θέσεις. Η υπαγωγή των φορέων / δομών στη δράση γινόταν μετά από αξιολόγηση των σχετικών φακέλων υποψηφιότητας από επιτροπές που συστήνονταν / συγκροτούνταν με απόφαση του Δ.Σ. της Ε.Ε.Τ.Α.Α., ενώ για την υπογραφή συμβάσεων οι φορείς που είχαν επιλεγεί έπρεπε να προσκομίσουν νέα δικαιολογητικά συμμετοχής καθώς και εγγυητική επιτολή καλής εκτέλεσης ύψους 5% επί του ετήσιου προϋπολογισμού της σύμβασης. Επιπρόσθετα διενεργούνταν έλεγχος των σχετικών συμβάσεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Την περίοδο 2016-2017 αλλάζουν οι διαδικασίες συμμετοχής των φορέων/ δομών στη δράση σε μία προσπάθεια περιορισμού των γραφειοκρατικών διαδικασιών και μείωσης του κόστους συμμετοχής τους στη δράση. Πιο συγκεκριμένα, η διαγωνιστική διαδικασία αντικαθίσταται με μία απλή αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους των φορέων, καταργούνται οι εγγυητικές επιστολές συμμετοχής και καλής εκτέλεσης, ενώ δεν απαιτείται πλέον έλεγχος των συμβάσεων από το

Ελεγκτικό Συνέδριο, καθώς συμβαλλόμενοι με την Ε.Ε.Τ.Α.Α. είναι οι ωφελούμενοι και όχι οι φορείς όπως ίσχυε στους προηγούμενους δυο κύκλους.

Η αλλαγή αυτή των διαδικασιών συμμετοχής στη δράση, βρίσκει σύμφωνη τη συντριπτική πλειοψηφία (92,8%) των φορέων, όπως προέκυψε από τα αποτελέσματα της σχετικής πρωτογενούς έρευνας. Στα απολύτως θετικά της νέας διαδικασίας συμμετοχής των φορέων αναγνωρίζεται:

- η μείωση του διοικητικού τους βάρους, λόγω της απλοποίησης των διαδικασιών συμμετοχής τους στη δράση (95,4%),
- η δυνατότητα των γονέων να έχουν περισσότερες επιλογές δομών (84,7%),
- η μείωση του κόστους συμμετοχής των φορέων/δομών στο πρόγραμμα (77,1%), εξαιτίας της κατάργησης των εγγυητικών επιστολών συμμετοχής και καλής εκτέλεσης,
- η συμμετοχή στη δράση φορέων που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν (72,2%).

Το 60,3% όμως των φορέων (65% των δημοτικών φορέων και το 55% των ιδιωτικών), ανέφερε πως η νέα διαδικασία αύξησε των ανταγωνισμό μεταξύ των δομών, γεγονός όμως που φαίνεται να λειτουργεί προς όφελος των γονέων.

Συνθέτοντας τα παραπάνω είναι προφανές ότι η νέα διαδικασία συμμετοχής των φορέων / δομών στη δράση, πέτυχε απόλυτα τους στόχους της περί απλοποίησης των διαδικασιών, αντιμετώπισης της γραφειοκρατίας, ελάφρυνσης του διοικητικού βάρους του συστήματος διαχείρισης της δράσης και μείωσης του κόστους συμμετοχής των φορέων. Πέρα από την καθολική σχεδόν αποδοχή της από τους φορείς, η νέα διαδικασία λειτουργεί προς όφελος των γονέων, δίνοντάς τους περισσότερες επιλογές δομών, που με το προηγούμενο σύστημα δεν είχαν την δυνατότητα να συμμετάσχουν.

4.4 Βαθμός κάλυψης των αναγκών των ωφελουμένων από τη δράση

Προκειμένου να αξιολογηθεί σε ποσοτικούς όρους, ο βαθμός κάλυψης των αναγκών του πληθυσμού στόχου της δράσης, αξιοποιήθηκαν από τον Σύμβουλο δευτερογενή στοιχεία που λήφθηκαν από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. και αφορούν στις σχετικές αιτήσεις συμμετοχής που υποβλήθηκαν από τους ενδιαφερόμενους, ανά κύκλο και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, καθώς και στις σχετικές τοποθετήσεις. Στη συνέχεια, παρατίθεται μία συνοπτική αναφορά των ευρημάτων αυτής της ανάλυσης, ενώ εκτενής αναφορά συμπεριλήφθηκε στο Παραδοτέο Γ, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του παρόντος έργου).

Όπως φαίνεται και από τα στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί:

- Στον κύκλο 2014-2015, ικανοποιήθηκε το 79,0% των αιτήσεων των ενδιαφερόμενων με πλήρη φάκελο,
- Στον κύκλο 2015-2016, ικανοποιήθηκε το 53,0% των αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο
 - οι αιτήσεις ωφελούμενων που εντάχθηκαν στην επενδυτική προτεραιότητα 8ιν του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, είχαν και τον μικρότερο βαθμό ικανοποίησης σε ότι αφορά στις τοποθετήσεις μητέρων με πλήρη φάκελο, με μόλις 36,3%,

- ο όσον αφορά την επενδυτική προτεραιότητα 9i των ΠΕΠ το ποσοστό των αιτήσεων με πλήρη φάκελο που ικανοποιήθηκαν είναι υπερδιπλάσιο, της τάξης του 75,1%, ενώ
- ο για την επενδυτική προτεραιότητα 9iii των ΠΕΠ, το αντίστοιχο ποσοστό αγγίζει το 90,6%.
- Στον κύκλο 2016-2017 ικανοποιήθηκε το 92,5% των αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο
 - ο οι αιτήσεις ωφελούμενων που εντάχθηκαν στην επενδυτική προτεραιότητα 8iv του ΕΠ ΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, είχαν τον μεγαλύτερο βαθμό επιτυχίας σε ότι αφορά στις τοποθετήσεις μητέρων με πλήρη φάκελο, αγγίζοντας το 92,7%,
 - ο ενώ το ποσοστό των αιτήσεων που εντάχθηκαν στα ΠΕΠ και τελικά ικανοποιήθηκαν είναι της τάξης του 92,5% όσον αφορά στην επενδυτική προτεραιότητα 9i και 89,0% όσον αφορά στην επενδυτική προτεραιότητα 9iii.

Ποσοστό κάλυψης αναγκών αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο				
Κύκλος	Επενδυτική προτεραιότητα			στο σύνολο του κύκλου
	8iv	9i	9iii	
2014-2015	79,0%			79,0%
2015-2016	36,3%	75,1%	90,6%	53,0%
2016-2017	92,7%	92,5%	89,0%	92,5%

Πηγή: Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. – Επεξεργασία στοιχείων από τον Σύμβουλο

Βέβαια, στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί η ιδιαιτερότητα του κύκλου 2016-2017, έναντι των δύο προηγούμενων, στον οποίο οι ωφελούμενοι προσμετρήθηκαν με διαφορετικό τρόπο, και κάθε αξία τοποθέτησης εμπεριείχε εκτός των συγχρηματοδοτούμενων δαπανών και εθνικούς πόρους, αντίθετα με τις δύο προηγούμενες περιόδους που προσμετρούνταν μόνο οι ωφελούμενοι που οι αξίες τοποθέτησής τους συγχρηματοδοτούνταν αποκλειστικά από πόρους τους ΕΚΤ.

Σε επίπεδο Περιφέρειας:

- Στον κύκλο 2014-2015, το μεγαλύτερο ποσοστό αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο, ικανοποιήθηκε στη Δυτική Μακεδονία (84,5%), ενώ το μικρότερο ποσοστό ικανοποίησης καταγράφεται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (75,6%).
- Στον κύκλο 2015-2016, το μεγαλύτερο ποσοστό αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο, ικανοποιήθηκε στις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (77,0%), Βορείου Αιγαίου (77,0%) και Δυτικής Ελλάδας (76,5%), ενώ το μικρότερο ποσοστό ικανοποίησης παρατηρείται στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας (42,8%).
- Τέλος, στον κύκλο 2016-2017, το μεγαλύτερο ποσοστό αιτήσεων μητέρων με πλήρη φάκελο, ικανοποιήθηκε στις Περιφέρειες Θεσσαλίας (95,4%) και Ηπείρου (95,2%), ενώ το μικρότερο ποσοστό ικανοποίησης παρατηρείται στην Περιφέρεια Κρήτης (88,0%).

Ποσοστό κάλυψης αναγκών μητέρων, ανά Περιφέρεια και κύκλο (μητέρες με πλήρη φάκελο)				
Κατηγορία Περιφέρειας	Περιφέρεια	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Περισσότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Αττικής	77,9%	45,5%	92,4%
	Νοτίου Αιγαίου	82,8%	48,3%	94,1%
Περιφέρειες σε μετάβαση	Δυτικής Μακεδονίας	84,5%	58,2%	93,8%
	Στερεάς Ελλάδας	75,6%	77,0%	92,0%
	Πελοποννήσου		61,5%	92,8%
	Ιονίων Νήσων		74,3%	91,3%
	Βορείου Αιγαίου		77,0%	92,3%
	Κρήτης		45,8%	88,0%
Λιγότερο ανεπτυγμένες Περιφέρειες	Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης		63,5%	93,9%
	Κεντρικής Μακεδονίας	79,5%	42,8%	93,3%
	Ηπείρου		65,7%	95,2%
	Θεσσαλίας		66,5%	95,4%
	Δυτικής Ελλάδας		76,5%	89,8%
Σύνολο		79,0%	53,0%	92,7%

Πηγή: Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. – Επεξεργασία στοιχείων από τον Σύμβουλο

Από τα παραπάνω στοιχεία είναι προφανές ότι, μέσω της δράσης της Εναρμόνισης, καλύφθηκε, σε κάθε κύκλο εφαρμογής της, ένα αρκετά σημαντικό τμήμα των αναγκών του πληθυσμού στόχου, με το μεγαλύτερο ποσοστό να παρατηρείται, όπως είναι φυσικό στον κύκλο 2016-2017. Παρά τα αυξημένα ποσοστά κάλυψης των αναγκών που καταγράφηκαν στους τρεις εξεταζόμενους κύκλους υλοποίησης της δράσης, η ανάλυση των στοιχείων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., καταδεικνύει ότι υπάρχει ένα τμήμα του πληθυσμού του οποίου οι αιτήσεις δεν ικανοποιήθηκαν.

Οι ανικανοποίητες αυτές αιτήσεις, αν και βαίνουν μειούμενες, καταδεικνύουν αφενός το μέγεθος των αναγκών που υπάρχουν και αφετέρου την ανάγκη ενίσχυσης της δράσης με πρόσθετους πόρους, έτσι ώστε να καλύπτονται μεγαλύτερα τμήματα του πληθυσμού στόχου αλλά και της ανάγκης δημιουργίας νέων θέσεων στις δομές. Η ανάγκη αυτή για αύξηση της χρηματοδότησης είναι συνυφασμένη και με τη σημαντική μείωση του διαθέσιμου οικογενειακού εισοδήματος της πλειοψηφίας του πληθυσμού στόχου στον οποίο απευθύνεται η δράση της Εναρμόνισης. Τα παραπάνω, επιβεβαιώνονται και από την τοποθέτηση του 68,6% των ωφελούμενων, στη σχετική ποσοτική έρευνα, σύμφωνα με την οποία τα χρήματα που δόθηκαν για τη δράση της Εναρμόνισης στους 3 εξεταζόμενους κύκλους, δεν επαρκούσαν να καλύψουν τις ανάγκες «όλων».

Σύνολο ανικανοποίητων αναγκών (μητέρες με πλήρη φάκελο που το αίτημά τους δεν ικανοποιήθηκε)					
Κατηγορία Περιφέρειας		Περιφέρεια	2014-2015	2015-2016	2016-2017
Περισσότερο Περιφέρειες	ανεπτυγμένες	Αττικής	4.575	12.439	1.582
		Νοτίου Αιγαίου	344	1.151	120
Περιφέρειες σε μετάβαση		Δυτικής Μακεδονίας	351	1.177	169
		Στερεάς Ελλάδας	444	551	206
		Πελοποννήσου	0	1.470	280
		Ιονίων Νήσων	0	376	131
		Βορείου Αιγαίου	0	260	76
		Κρήτης	0	3.849	720
		Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης	0	1.681	265
Λιγότερο Περιφέρειες	ανεπτυγμένες	Κεντρικής Μακεδονίας	4.419	12.921	1.495
		Ηπείρου	0	1.206	171
		Θεσσαλίας	0	2.182	301
		Δυτικής Ελλάδας	0	1.232	529
Σύνολο επιχειρησιακού			10.133	40.495	6.045

Πηγή: Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε. – Επεξεργασία στοιχείων από τον Σύμβουλο

4.5 Αξιολόγηση της ανταπόκρισης και συνεργασίας των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης με τον δικαιούχο ΕΕΤΑΑ ΑΕ

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και η ορθή εφαρμογή των όρων υλοποίησης της δράσης, όπως προβλέπεται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο που διέπει το ΕΣΠΑ 2014-2020, κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, των ΕΥΔ των ΠΕΠ και του Δικαιούχου ΕΕΤΑΑ ΑΕ. Στο πλαίσιο αυτό, οι ως άνω ΕΥΔ και ο Δικαιούχος λαμβάνουν τα απαραίτητα αναγκαία μέτρα με σκοπό

- Την τήρηση των εφαρμοζόμενων εθνικών και κοινοτικών διατάξεων.
- Την εφαρμογή των διαδικασιών που διασφαλίζουν την ορθότητα και κανονικότητα των δαπανών που δηλώνονται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Την επιλεξιμότητα των δαπανών και την αιτιολόγησή του.
- Την πρόληψη ή την διαπίστωση τυχόν παραβάσεων και την επιβολή κυρώσεων.
- Την ανάκτηση τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών μετά τη διαπίστωση σχετικής παράβασης.
- Την εξασφάλιση επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

Σε επίπεδο φορέων/δομών, αρμόδιος για την τήρηση των ως άνω είναι ο Δικαιούχος, ΕΕΤΑΑ ΑΕ, ο οποίος διενεργεί διοικητικό έλεγχο στις δομές καθώς και δειγματοληπτικό επιτόπιο έλεγχο σε οποιαδήποτε δομή φιλοξενεί τέκνα, χωρίς προηγούμενη ειδοποίηση.

Σε επίπεδο Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης, η ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ και οι ΕΥΔ των ΠΕΠ διενεργούν διοικητικές και επιτόπιες επαληθεύσεις σύμφωνα με όσα προβλέπονται από το εφαρμοζόμενο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Η μεταξύ τους συνεργασία, καθ' όλη την διάρκεια υλοποίησης των δράσεων της Εναρμόνισης, αποτέλεσε καθοριστική συνιστώσα για την εύρυθμη υλοποίηση των δράσεων, την έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων και την παροχή αμφίδρομης πληροφόρησης και κατευθύνσεων όπου και όταν αυτό κρινόταν αναγκαίο.

Από την ανάλυση των δεδομένων που είχε στην διάθεσή του ο αξιολογητής, προκύπτει ότι η συνεργασία μεταξύ ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ-ΕΔΒΜ, ΕΥΔ ΠΕΠ και Ε.Ε.Τ.Α.Α. ήταν σε γενικές γραμμές πολύ ικανοποιητική. Συνδετικός κρίκος της συνεργασίας ήταν ουσιαστικά η Ε.Ε.Τ.Α.Α., όπου είχε αναλάβει και τον καθοριστικό ρόλο της υλοποίησης, ως δικαιούχος της δράσης. Το επίπεδο οργάνωσης, τυποποίησης διαδικασιών και διαχείρισης της δράσης από την Ε.Ε.Τ.Α.Α. κινήθηκε σε πολύ υψηλά επίπεδα, καθώς λόγω της πολυετούς εμπειρίας που διαθέτουν τα στελέχη της, ήταν σε θέση να αντιμετωπίσουν άμεσα και με υπευθυνότητα προβλήματα που παρουσιάστηκαν στο πρόγραμμα.

Ως εκ τούτου, η συνεργασία και ανταπόκριση της Ε.Ε.Τ.Α.Α. τόσο σε αιτήματα παροχής πληροφοριών, όσο και σε θέματα που σχετίζονται με την καθημερινή διαχείριση των δράσεων, χαρακτηρίστηκε από τους περισσότερους εμπλεκόμενους ως άμεση και αποτελεσματική. Προς την κατεύθυνση αυτή, ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή των πληροφοριακών συστημάτων της Ε.Ε.Τ.Α.Α. στα οποία συγκεντρώνεται το σύνολο των στοιχείων που αφορούν τόσο τους ωφελούμενους, όσο και τις δομές (αιτήσεις συμμετοχής ωφελούμενων και δομών, ερωτηματολόγια εισόδου και εξόδου, συμβάσεις, οικονομικά στοιχεία, κλπ.). Μέρος των στοιχείων αυτών τροφοδοτούν την ΕΥ ΟΠΣ για την παρακολούθηση των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων της δράσης. Επισημαίνεται ωστόσο ότι παρά το γεγονός ο μηχανισμός της Ε.Ε.Τ.Α.Α. συγκεντρώνει πληθώρα δεδομένων, τα υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα, και τα συστήματα επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, δεν είναι σε θέση να παράξουν άμεσα σύνθετη πληροφορία για δείκτες παρακολούθησης της δράσης.

Θετικά αξιολογείται επίσης και η ανταπόκριση των στελεχών της ΕΥΔ ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ, σε αιτήματα αποστολής πληροφοριών, κατευθύνσεων και οδηγιών, συμβάλλοντας αποφασιστικά στην έγκαιρη αντιμετώπιση προβλημάτων αλλά και στην εν γένει εύρυθμη υλοποίηση των δράσεων του προγράμματος.

Αξίζει τέλος να αναφερθεί ότι η κατάτμηση του προγράμματος (διαφορετικά επιχειρησιακά προγράμματα) δυσχεραίνει ακόμη περισσότερο την συνολική διαχείριση, παρακολούθηση αλλά και την αξιολόγηση της δράσης διότι οι αρμόδιοι φορείς, καλούνται να διαχειριστούν και να αξιολογήσουν έναν μεγάλο όγκο δεδομένων και δεικτών του προγράμματος, αυξάνοντας σημαντικά το διοικητικό τους βάρος.

4.6 Συνέργεια και συμπληρωματικότητα ή ανταγωνιστικότητα με την υλοποίηση άλλων παρεμβάσεων

Οι ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2013-2017, μπορούν να ενταχθούν σε τρεις μεγάλες κατηγορίες:

- α) ενέργειες διατήρησης της απασχόλησης,
- β) ενέργειες δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας και
- γ) ενέργειες επαγγελματικής κατάρτισης/ συμβουλευτικής.

Κυρίαρχο ρόλο στον σχεδιασμό και υλοποίηση ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, διαδραμάτισε ο Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), ο οποίος σύμφωνα με το ν. 2956/2001, μεταξύ άλλων, έχει σκοπό την ενίσχυση και διευκόλυνση της ένταξης και διατήρησης του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας στη αγορά εργασίας.

Από το σύνολο των δράσεων που υλοποιήθηκαν, η πλειοψηφία αφορούσε την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα από προγράμματα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την απασχόληση νέων, προγράμματα κοινωφελούς χαρακτήρα, προγράμματα ενίσχυσης της ρευστότητας και της απασχόλησης, καθώς και προγραμμάτων προώθησης επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Ως προς την κατεύθυνση της διατήρησης της απασχόλησης, υλοποιήθηκαν δράσεις που αφορούσαν αποκλειστικά τη διατήρηση θέσεων σε ξενοδοχειακές μονάδες για την χειμερινή περίοδο.

Στις σχετικές προσκλήσεις της δράσης της εναρμόνισης κατά τους δυο πρώτους κύκλους μοριοδοτήθηκε η συμμετοχή ωφελουμένων σε προγράμματα:

- Επιδότησης Νέων Θέσεων Εργασίας (Ν.Θ.Ε.).
- Επιχορήγησης Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ν.Ε.Ε.),
- Απόκτησης Εργασιακής Εμπειρίας
- Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης
- Κοινωφελούς εργασίας & Προγράμματα εγγυημένης απασχόλησης» (κύκλος 2015-2016)

Ωστόσο, κατά τον κύκλο 2016-2017, καταργείται η μοριοδότηση των ωφελουμένων σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης, αποσυνδέοντας με τον τρόπο αυτό, τη δράση από τα αντίστοιχα προγράμματα. Επισημαίνεται πως το 81% των ερωτηθέντων ωφελούμενων ανέργων, στο πλαίσιο της ποσοτικής έρευνας που διενεργήθηκε σε αυτόν τον πληθυσμό, δεν συμφωνεί με την υποχρεωτική διασύνδεση των ανέργων με άλλες ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης (π.χ. προγράμματα κατάρτισης).

4.7 Προβλήματα που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης το σχολικό έτος 2016-2017

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της ποσοτικής έρευνας, τα σημαντικότερα προβλήματα που διαπιστώθηκαν κατά την υλοποίηση της δράσης το σχολικό έτος 2016-2017 είναι τα ακόλουθα:

- Την διαδικασία υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής από πλευράς ωφελούμενων
- Την διαδικασία τοποθέτηση των παιδιών στις δομές (αφορά κατά βάση τους ωφελούμενους και σε μικρότερο βαθμό τις δομές)
- Τις υποχρεώσεις των φορέων/δομών.

Πιο συγκεκριμένα, κατά την **διαδικασία υποβολής της αίτησης συμμετοχής**, τα προβλήματα ή και δυσκολίες που αντιμετώπισαν οι ωφελούμενοι αφορούσαν κυρίως:

- Τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών συμμετοχής στην δράση
- Τη συμπλήρωση και ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης συμμετοχής.

Ένα από τα συνήθη προβλήματα που φαίνεται να δυσκολεύει (διαχρονικά) μια μερίδα ενδιαφερόμενων γονέων αποτελεί η συγκέντρωση των δικαιολογητικών συμμετοχής τους. Το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, αλλά και η αλλογενής / αλλοδαπή καταγωγή των υποψήφιων φαίνεται να παίζουν καίριο ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση. Παράλληλα, δεν λείπουν και τυπικά προβλήματα που αφορούν κυρίως τη καθυστέρηση έκδοσης συγκεκριμένων εγγράφων όπως το εκκαθαριστικό της εφορίας, τα δικαιολογητικά πιστοποίησης της εργασιακής κατάστασης/ ανεργίας, τα πιστοποιητικά οικογενειακής κατάστασης στις περιπτώσεις που αυτή είχε μεταβληθεί κ.λπ. που σε συνδυασμό με τη μικρή χρονική διάρκεια μεταξύ πρόσκλησης και υποβολής της αίτησης συμμετοχής, δημιουργήσε πρόσθετες δυσκολίες στους ωφελούμενους.

Προκειμένου οι φορείς να βοηθήσουν τους γονείς να αντιμετωπίσουν τα όποια προβλήματα παρουσιάζονταν κατά την διαδικασία υποβολής της αίτησης συμμετοχής, ανέπτυξαν έναν «άτυπο» εσωτερικό μηχανισμό υποστήριξης των εν δυνάμει ωφελούμενων γονέων, ο οποίος ανέλαβε τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής, αλλά και την ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων, δημιουργώντας ένα σημαντικό διοικητικό βάρος στους φορείς, κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων των ωφελουμένων.

Μια άλλη δυσκολία που αντιμετώπισε ένα μικρό ποσοστό ωφελουμένων αφορά στη συμπλήρωση της αίτησης συμμετοχής τους. Το πρόβλημα αφορούσε κυρίως την συμπλήρωση συγκεκριμένων πεδίων της αίτησης όπως πχ. στην περίπτωση που είχε αλλάξει η οικογενειακή τους κατάσταση, «αλλά δεν είχε ακόμη εκδοθεί το αντίστοιχο έγγραφο από το Πρωτοδικείο», ή «το πώς έπρεπε σε αυτή την περίπτωση να δηλώσουν τα ετήσια εισοδήματά τους», ή ακόμη στην περίπτωση που είχαν παιδί ΑΜΕΑ, αλλά στην περιοχή τους δεν υπήρχαν αντίστοιχες δομές.

Εκτός των προαναφερόμενων η συμπλήρωση της αίτησης ηλεκτρονικά, την περίοδο 2016-2017, φαίνεται να δημιουργήσε «άγχος και ανασφάλεια» σε μερίδα ωφελούμενων που δεν είναι εξοικειωμένοι με τις ηλεκτρονικές φόρμες, αλλά και με τα χειρισμό ηλεκτρονικών υπολογιστών. Μία μερίδα επίσης γονέων ενδεχομένως να αντιμετώπισε προβλήματα πρόσβασης στο διαδίκτυο, ή χρήσης Η/Υ, φαίνεται ωστόσο πως τα προβλήματα αυτά αντιμετωπίστηκαν κατά κύριο λόγο είτε από τις δομές, είτε από το συγγενικό περιβάλλον των ωφελούμενων.

Σχετικά με την ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής πρόβλημα, περιορισμένης ωστόσο έκτασης, φαίνεται να αποτέλεσαν και οι τεχνικές δυσλειτουργίες του ιστότοπου της Ε.Ε.Τ.Α.Α. και

της σχετικής εφαρμογής υποβολής της αίτησης συμμετοχής. Τα προβλήματα φαίνεται να οφείλονταν στην υπερφόρτωση της εφαρμογής, με αποτέλεσμα την ανάγκη επανειλημμένων προσπαθειών για την πρόσβαση και την συμπλήρωση των σχετικών πεδίων από τους ωφελούμενους.

Σε ότι αφορά την **διαδικασία τοποθέτησης των παιδιών** το σχολικό έτος 2016-2017, φαίνεται να δημιούργησε προβλήματα, τα οποία αφορούσαν:

- στην ανάγκη συστηματικής αναζήτησης δομής έως την εύρεση διαθέσιμης θέσης
- την αποστολή του παιδιού σε δομή που δεν ήταν στις πρώτες επιλογές, γιατί δεν υπήρχαν άλλοι θέσεις
- την πληρωμή κόστους μετακίνησης γιατί οι δομές που ήταν κοντά του, δεν είχαν διαθέσιμες θέσεις.

Παράλληλα, όσον αφορά τις δομές η αλλαγή του συστήματος τοποθέτησης οδήγησε στην αδυναμία έγκαιρου προγραμματισμού της κάλυψης των θέσεων.

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να επισημανθεί ότι, κάποια από τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι γονείς, οφείλονταν κυρίως στην ελλιπή ενημέρωση που είχαν γύρω από τις αλλαγές του νέου συστήματος και τις διαδικασίες που έπρεπε να ακολουθήσουν για την τοποθέτηση τους παιδιού τους. Η κατάσταση αυτή φαίνεται να ομαλοποιήθηκε σε σημαντικό βαθμό κατά τις επόμενες περιόδους, όπου οι γονείς ήταν σαφώς πιο ενημερωμένοι και εξοικειωμένοι με τις διαδικασίες του νέου συστήματος.

Ολοκληρώνοντας, επισημαίνεται ότι κατά τον κύκλο 2016-2017, **στις ανώτατες τιμές αποζημίωσης** επιβλήθηκε περαιτέρω μείωση των τιμών, της τάξης του 5%-9%, σε σχέση με τον κύκλο 2015-2016.